

พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก

ปริญญานิพนธ์
ของ
จุฬารัตน์ อินนุพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
กุมภาพันธ์ 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก

บทคัดย่อ

ของ

จุฬารัตน์ อินนุพัฒน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

กุมภาพันธ์ 2543

จุฬารัตน์ อินุพัฒน์. (2543). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเล่นมุมบล็อก. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์,
รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ .

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชาย-หญิง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุระหว่าง
5-6 ขวบ ของโรงเรียนวัดเขาสวรรณประดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2542 จำนวน 30 คน ซึ่ง
ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แล้วทำการสุ่มอีกครั้งเพื่อจัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ
15 คน กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ กลุ่มควบคุม คือ
กลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเองทั้ง 2 กลุ่ม เป็นระยะ
เวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบ
เต็มรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับแผนการจัดประสบการณ์มุมบล็อกแบบปกติและแบบทดสอบวัดพัฒนาการทาง
การพูดซึ่งมีความเชื่อมั่น .76 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ t-test for Dependent Samples และ t-test for
Independent Samples . จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาแสดงเป็นแผนภาพ เพื่อดูพัฒนาการทางการพูดในแต่ละ
สัปดาห์เป็นรายกลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ มีพัฒนาการทางการ
พูดหลังการทดลองทุกสัปดาห์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดหลัง
การทดลองทุกสัปดาห์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นสัปดาห์ที่ 5 มี
พัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ
และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

PRESCHOOL CHILDREN ' S SPEECH DEVELOPMENT EXPERIENCED BLOCK PLAYING

AN ABSTRACT
BY
CHULARAT INNUPAT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
February 2000

CHULARAT INNUPAT. (2000). *Preschool Children 's Speech Development Experienced Block Playing*. Master Thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor committee : Dr. Suchinda Kajorungsilp , Assoc. Prof Nipa Sripairot.

The purpose of this research was to study preschool children ' s speech development experienced block playing in complex block center and experienced regular block center.

The subjects was 30 boys and girls, aged 5-6 years in kindergarten 2, of 1999 academic year at Watkoasuwanapradit School, Surat Thani Province. The samples were simple random sampling into 2 equal groups of an experimental group and a control group. The experimental group was provided complex block center while the control group participated in regular block center. The experiment was carried out for 40 times, 4 times per week for 10 consecutive weeks.

The instruments used in this study were lesson plans and list of materials in both complex block center and regular block center developed by researcher and Speech Development Test with the reliability of .76. Data analysis were computed by using t-test for Dependent Samples and t-test for Independent Samples. The profiles were shown to indicate the preschool children' s speech development of each group.

The findings were

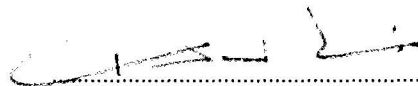
1. Every week children experienced in complex block center had higher speech development with significance at .05 level when compared with pretest .
2. Every week children experienced in regular block center had higher speech development with significance at .05 level except at the fifth week had speech development no significance when compared with pretest.
3. Children experienced in complex block center and children experienced in regular block center indicated no significant difference in speech development.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

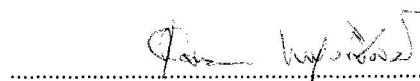
พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก

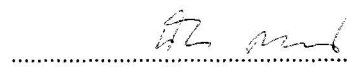
ของ
นางสาวจุฬารัตน์ อินนุพัฒน์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)
วันที่ 18 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ดร. สุนินดา ขจรรุ่งศิลป์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ภาณี คุรุรัตน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. พัฒนา ชัยพงศ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ดร. สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณ์ คุรุรัตน์ และ ดร. พัฒนา ชัชพงศ์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิด ข้อเสนอแนะตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ราตี ทองสวัสดิ์ อาจารย์อารี เกษมรติ อาจารย์สุวรรณา ไชยธรรณ อาจารย์อิษยา แสงบรรเจิดศิลป์ อาจารย์ขจิตพรรณ ทองคำ ที่ได้ตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ฉวาง ปานะพงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขาสวรรณประดิษฐ์ คณะอาจารย์ทุกท่านและขอขอบคุณ เด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนวัดเขาสวรรณประดิษฐ์ ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัว อินนุพัฒน์ ทุกท่าน และครอบครัว พฤษชาติไพศาลที่สนับสนุนให้กำลังใจและความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด ขอกราบขอบพระคุณ คุณพินิจ ลักษณะวิศิษฎ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ด้านคอมพิวเตอร์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณ คุณบุบผา พรหมศรี คุณอริยพร คงาวัง เพื่อนๆนิสิตปริญญาโทวิชาการศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย รุนที่ 14 ขอขอบคุณพี่และน้องนิสิตปริญญาโทที่กรุณาช่วยเหลือเป็นกำลังใจ ขอขอบคุณผู้มีพระคุณอีกหลายท่านที่มีได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อสาธิต อินนุพัฒน์ และคุณแม่เยาวนารถ อินนุพัฒน์ ที่อบรมเลี้ยงดู สั่งสอนและให้ความรักความอบอุ่น และพระคุณอาจารย์ทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

จุฬารัตน์ อินนุพัฒน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา.....	8
ความหมายของภาษา.....	8
ความสำคัญของภาษา.....	8
ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา.....	9
องค์ประกอบความพร้อมทางภาษา.....	11
ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย.....	12
พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย.....	13
การส่งเสริมภาษาพูดเด็กปฐมวัย.....	14
การเล่นกับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาพูด.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาพูด.....	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น.....	17
ความหมายของการเล่น.....	17
ความสำคัญของการเล่น.....	18
ทฤษฎีการเล่น.....	19
ประเภทของการเล่น.....	21
ประโยชน์ของการเล่น.....	22
พัฒนาการและพฤติกรรมการเล่นของเด็กปฐมวัย.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น.....	26
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นมุมบล็อก.....	27
ความหมายของมุมบล็อก.....	27
ความสำคัญและคุณค่าของการเล่นมุมบล็อก.....	28
ชั้นการเล่นไม้บล็อก.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) ประโยชน์ของมูมบลิอก.....	31
หลักการจัดกิจกรรมการเล่นมูมบลิอก.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นมูมบลิอก.....	33
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	35
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	35
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	35
วิธีดำเนินการทดลอง.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	50
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	50
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	52
อภิปรายผล.....	52
ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า.....	59
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	59
ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้า.....	60
บรรณานุกรม.....	61
ภาคผนวก.....	69
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	107

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แผนการทดลอง.....	37
2 การทดสอบก่อนการทดลอง.....	38
3 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	39
4 การจัดกิจกรรมระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	40
5 การทดสอบหลังการทดลองทุกสัปดาห์.....	40
6 คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบพัฒนาการ ทางการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ.....	44
7 คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบพัฒนาการ ทางการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ.....	46
8 เปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ.....	48

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 เส้นภาพแสดงพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ.....	45
2 เส้นภาพแสดงพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ.....	47
3 เส้นภาพแสดงการเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูด ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบ.....	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสังคมปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันในวงการวิชาการและจิตวิทยาแล้วว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความสำคัญ เพราะเป็นพื้นฐานของพัฒนาการทุกด้านของบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 2) ซึ่งสอดคล้องกับ บลูม (Bloom) ที่ได้กล่าวว่า ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่สำคัญต่อการวางรากฐานของพัฒนาการทุกด้าน (อิชยา แสงบรรเจิดศิลป์. 2538 : 1; อ้างอิงจาก Bloom. 1966. *Taxonomy of Educational Objectives.*) ซึ่งจัดได้ว่าเป็นระยะวิกฤติ เป็นระยะที่เด็กต้องการการเรียนรู้ ถ้าเด็กพลาดโอกาสที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ เหตุการณ์ พฤติกรรมใดๆ ที่ควรจะได้เรียนหรือได้กระทำในช่วงนี้ จะมีผลต่อพัฒนาการและการปรับตัวของเด็ก (พรณี ข. เจตจิต. 2528 : 40) ดังนั้นเด็กจึงควรจะต้องได้รับการปูพื้นฐานที่ดีมาตั้งแต่ปฐมวัย เพราะช่วง 6 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่เด็กมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว (นิตยา คชภักดี. 2530 : 16) นอกจากนี้ เพียเจต์ (Piaget) ได้กล่าวอีกว่า พัฒนาการทางสติปัญญาที่เกิดขึ้นในวัยก่อนประถมศึกษา จะเป็นรากฐานให้แก่พัฒนาการทางสติปัญญาในระดับต่อไป และในการพัฒนาประชากรของประเทศ ควรเริ่มตั้งแต่ปฐมวัย เพราะเด็กพัฒนาทั้งร่างกาย สติปัญญา สังคม และบุคลิกอย่างรวดเร็ว ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากช่วงแรกมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการพัฒนาในขั้นต่อไป (ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. 2522 : 10-18)

พัฒนาการที่สำคัญด้านหนึ่งของเด็กปฐมวัยที่ควรได้รับการส่งเสริม คือความสามารถในการใช้ภาษา ทั้งนี้เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อ สื่อสารระหว่างมนุษย์ การอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องใช้ภาษาในการสื่อความหมายซึ่งกันและกัน เพื่อแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติ ตลอดจนประสบการณ์ให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งจะทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างราบรื่น ภาษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูด ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียน เพื่อติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่น และให้ผู้อื่นเข้าใจตนได้ (จินตนา สุทธิจินดา. 2522 : 2)

ความสามารถทางการใช้ภาษาพูดมีความสำคัญกับเด็กปฐมวัยมาก เนื่องจากเด็กในวัยนี้จะเริ่มรู้จักการใช้ภาษาพูดมากขึ้น โดยเด็กจะรู้จักใช้คำพูดที่เกี่ยวข้องกับตนเองก่อน เช่น รู้จักชื่อและนามสกุลของตนเอง ต่อมาก็มีการเลียนแบบคำพูดของผู้ใหญ่ เด็กเริ่มมีคำศัพท์ใช้มากขึ้น แต่การออกเสียงยังไม่ค่อยชัดเจนและถูกต้อง พออายุประมาณ 5 ปีย่างเข้า 6 ปี เด็กจะไม่ถามคำถามบ่อยๆ เพราะเด็กจะมีความสนใจต่อสิ่งใหม่ๆ รอบๆ ตัวเด็กมากขึ้น หลังจากนั้นเด็กก็จะสามารถเล่าถึงเรื่องที่เห็นหรือที่ผ่านมาได้ เข้าใจลำดับเหตุการณ์ และสามารถใช้คำพูดที่บอกเหตุผลได้ (วรารักษ์ รักวิชัย. 2527 : 60) นอกจากนี้เด็กบางคนยังเริ่มพัฒนาภาษาเขียนและเริ่มรู้จักอ่านหนังสือ ทั้งนี้ เพราะกล้ามเนื้อและสายตาของเด็กเริ่มพัฒนาพอใช้งานได้แล้ว การที่เด็กมีพัฒนาการทางภาษาพูดจนมีประสิทธิภาพนี้ เป็นเหตุการณ์ที่สำคัญสำหรับชีวิตของเด็ก เพราะภาษาพูดเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาต่างๆ ในโรงเรียน เป็นเครื่องช่วยในการติดต่อสมาคมกับผู้อื่น เป็นเครื่องมือสื่อสารความรู้สึกนึกคิดระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น ซึ่งจะช่วย让孩子เข้าใจโลก ชีวิต สังคม และบุคคลได้ดีขึ้นกว่าวัยทารก (จรัส พรหมคำตัน. 2529 : 129)

พัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กจะมีลักษณะคล้ายกับพัฒนาการด้านอื่นๆ กล่าวคือ จะเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีความต่อเนื่อง แบบแผนของพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กแต่ละคนจะมีลำดับขั้นตอนที่เหมือนกัน แต่อาจจะแตกต่างกันที่อัตราและประสิทธิภาพของพัฒนาการนั้นๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ประสบการณ์ ความถนัด ความเอาใจใส่ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ความสนใจของเด็ก เป็นต้น (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2521 : 96-98) ดังนั้นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของพัฒนาการทางภาษาพูดในวัยเด็ก คือ ความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำ (ประเทิน มหาพันธ์. 2519 : 2) การพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กเริ่มต้นจากที่บ้าน การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่แวดล้อมเพียงใด เด็กก็จะพัฒนาการฟังและการพูดมากเพียงนั้น (ฉันทนา ภาคบงกช. 2532 : 2) ซึ่ง ครอสปี (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2521 : 96) กล่าวว่า การวิจัยถึงความเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ของมนุษย์ ชี้ให้เห็นว่า การเรียนรู้ทางภาษาเพื่อสื่อถึงคนอื่นที่นอกเหนือไปจากการร้องไห้ หรือส่งเสียงงอแงของผู้ที่เกิดมาปกติทั้งกายและสมองก็คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน หากเราจัดประสบการณ์พัฒนาทางภาษาทั้งหมดแก่เด็กอย่างเพียงพอ จะทำให้การเรียนรู้ประสบการณ์ของเด็กเป็นไปอย่างมั่นคงยิ่งขึ้น เด็กปฐมวัยจะได้เรียนรู้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนจากการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อน กับครู และพ่อแม่ ทั้งที่บ้าน และที่โรงเรียน

ในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาพูดให้กับเด็กปฐมวัยนั้น มีหลากหลายรูปแบบ เช่น การเล่านิทาน การซักถาม พูดคุย เป็นต้น แต่สิ่งหนึ่งซึ่งมีความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก เป็นสิ่งที่เด็กชื่นชอบมากและอยู่คู่กับเด็กตลอดเวลา คือ การเล่น เนื่องจากการเล่นเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเด็กทุกคน ทุกภาษาและทุกสังคม การเล่นทำให้เด็กมีโอกาสแสวงหาความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ได้ลองผิดลองถูก ได้สังเกตโดยใช้ความคิดริเริ่ม คิดหาเหตุผล และตัดสินใจ รวมทั้งความรับผิดชอบ ดังนั้น การเล่น ของเด็กจึงเป็นการเรียนรู้ที่ครบถ้วน ให้ความสนุกสนานแก่เด็ก (ศิริกาญจน์ โกสมท์. 2521 : 20-21) นอกจากนี้จากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ของฟรอยด์ (Freud) กล่าวว่า การเล่นเกิดจากความต้องการ ความพึงพอใจ และการที่เด็กจะบรรลุถึงความพอใจนั้นจะต้องสนองด้วยการเล่น นอกจากนั้น การเล่นของเด็กยังเป็นพัฒนาการตามขั้นตอน เด็กจะเข้าใจโลกที่อยู่โดยการค้นพบสิ่งใหม่ๆ ที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น สำหรับการเล่นที่มีคุณค่านั้น ควรเป็นการเล่นที่มีสถานการณ์เปิดกว้าง เพื่อให้เด็กเล่นอย่างอิสระและเกิดการค้นพบด้วยตนเอง (Forman and Hill. 1980 : 2)

เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาพูดด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมการเล่นบทบาทสมมติและกิจกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และมุมต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 3) การจัดมุมต่างๆ ในห้องเรียนนั้นมีหลายมุม เช่น มุมบ้าน มุมหนังสือ มุมดนตรี มุมบทบาทสมมติ มุมวิทยาศาสตร์ มุมศิลปะ และมุมบล็อก ซึ่งในแต่ละมุมก็จะมีของเล่นที่แตกต่างกัน ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ มีมากขึ้น ทั้งด้านเทคโนโลยี อุตสาหกรรม เศรษฐกิจ และอื่นๆ (วรรณ โสมประยูร. 2530 : 128) ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนเรา เทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามีบทบาทมากขึ้น อุปกรณ์ในการเล่นต่างๆ ของเด็กก็มีหลากหลายมากขึ้น จะเห็นได้จากการเล่นตามมุมต่างๆ ในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกับสมัยก่อนอุปกรณ์การเล่นจะมีเพิ่มมากมายขึ้น รวมทั้งสีสันที่แปลกตา ซึ่งเด็กจะชอบสิ่งของที่มีสีสันมากกว่าไม่มีสีสันหรือบางทีก็เป็นตัวต่อพลาสติกที่มีหลากหลายซึ่งเป็นที่ชื่นชอบของเด็ก (พัฒนา ชัยพงศ์. ม.ป.ป. : 91) จากอุปกรณ์ที่หลากหลายทำให้เด็กได้แสดงความคิดและการแสดงออกซึ่งความสามารถที่มีอยู่ในตัวผ่านอุปกรณ์การเล่น การเล่นควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสื่อวัสดุ ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ของเด็ก

อีกทั้งเป็นการพัฒนาสติปัญญา ทางด้านความเจริญเติบโตทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ หรือสังคม (คณะทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องเล่นของเด็ก. 2524 : 45) กิจกรรมการเล่นมุมบล็อกเป็นกิจกรรมที่เสรี ไม่มีรูปแบบตายตัว ในการเล่นผู้เล่นสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมโดยนำประสบการณ์ต่างๆ ของตนเองมารวมและปรับให้เข้ากับความรู้เดิม ในทำนองเดียวกัน การเล่นในมุมบล็อกของเด็ก ซึ่งต้องใช้ความคิดและเหตุผลที่จะใช้ไม้บล็อก ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ อันเป็นเป้าหมายของการกระทำหรือการเล่นสร้างของเด็ก (เลขา ปิยะอัจริยะ. 2526 : 19-21.) นอกจากนี้ การเล่นมุมบล็อกยังเป็นการเล่นที่ให้โอกาสเด็กคิดวิธีการเล่นอย่างอิสระ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมภาษาพูดได้มาก เพราะเด็กได้ใช้ภาษาพูดในการสื่อสารขณะเล่นด้วย ดังนั้น การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก และใช้ความคิดอย่างเสรีร่วมกับเพื่อนๆ จึงนับว่าเป็นวิธีการสำคัญที่ช่วยสนองความต้องการตามธรรมชาติ การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาพูดให้กับเด็ก ทำให้เด็กได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดหลากหลายกับเด็กอื่นๆ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการคิด ด้วยเหตุนี้ การคิดจึงจำเป็นต้องพัฒนาควบคู่ไปกับภาษา ซึ่งเพียเจต์ (Piaget) กล่าวว่า คุณลักษณะสำคัญของพัฒนาการทาง ภาษา คือ ความเจริญงอกงามในการถ่ายทอดความคิด เพราะพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กจะเกี่ยวข้องกับภาษามากที่สุด ความคิดช่วยกำหนดภาษา ภาษาช่วยกำหนดความคิดและกระบวนการคิดจะต้องอาศัยภาษาเป็นปัจจัยสำคัญ (อุบล เวียงสมุทร. 2538 : 1; อ้างอิงจาก Hayakawa. 1972 :146. *Language in Thought and Action.*)

จะเห็นได้ว่า ภาษาพูดมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเล่นทุกรูปแบบ เพราะภาษาพูดช่วยให้เกิดความพึงพอใจ และเป็นสิ่งที่ทำให้การเล่นดูซับซ้อน สมจริง สมจริงมากขึ้น การเล่นทำให้ความสามารถของการใช้ภาษาพูดของเด็กนั้นมีมากขึ้น เพราะเป็นผลมาจากโอกาสที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลจากการสอนของผู้ใหญ่ โลวินเจอร์ ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาพูด ได้ทำการทดลองโดยการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กวัย 4-5 ขวบ จากการทดลอง พบว่า การที่ได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์กับการเล่นของเด็กมีผลทำให้การแสดงออกทางภาษาของเด็กเพิ่มขึ้นความสามารถในภาษาของบุคคลเป็นเครื่องมือบ่งชี้ถึงความเจริญเติบโตของสติปัญญา การพัฒนาทักษะทางภาษาเป็นการปูพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้แก่เด็ก นอกจากนี้ ยังใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาในด้านอื่นๆ ด้วย (ภรณ์ี คุรุรัตน์. 2535 : 17-18; อ้างอิงจาก Lovinger. 1974. *Psychology in the School.*) ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมทักษะทางภาษาครบทุกด้านอย่างเพียงพอ จะทำให้การเรียนรู้ประสบการณ์ของเด็กเป็นไปอย่างมั่นคงยิ่งขึ้น(วราภรณ์ รักวิจิตร. 2527 :91)

แต่ในปัจจุบัน ครูส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญของการเล่นมุมบล็อก จากการสังเกตและสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ทำให้ทราบว่า โดยทั่วไป ครูจะไม่ได้อัดสิ่งของต่างๆลงในมุมบล็อกเพื่อสร้างความสนใจให้กับเด็ก รวมทั้งการจัดมุมบล็อกจะไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ใดๆคงมีเพียงไม้บล็อกขนาดต่างๆ วางไว้ที่มุมจำเจเหมือนทุกวัน โดยเฉพาะโรงเรียนที่เน้นวิชาการเด็กจะมีโอกาสในการเล่นมุมบล็อกค่อนข้างน้อยมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะ ครูต้องมีหน้าที่ในการดูแลเด็กมากขึ้น ในการฝึกฝนการเขียน การท่องจำ และการอ่าน เพื่อสนองความต้องการของผู้ปกครอง หรือบางโรงเรียนอาจมีปัญหาด้านการขาดแคลนอุปกรณ์ จึงทำให้ครูไม่เห็นความสำคัญของการเล่นมุมบล็อก

จากเอกสาร ต่างๆที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเล่นกับพัฒนาการทางการพูดไปในทิศทางเดียวกัน การเล่นมุมบล็อกก็เป็นการเล่นชนิดหนึ่งที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาและในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงพัฒนาการทางการพูดในเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก 2 ประเภท คือ มุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ เป็นมุมที่มีอุปกรณ์การสร้างที่หลากหลาย จะจัดผสมรวมกับไม้บล็อกมาตรฐานผลัดเปลี่ยนกันไป ให้เด็กได้เล่นสร้างตามความสนใจและความต้องการของตน และการจัดมุมบล็อกแบบปกติ เป็นมุมที่มีไม้บล็อกมาตรฐานขนาดต่างๆ

จัดวางอยู่บนพื้น ให้เด็กหยิบมาเล่นสร้างตามความสนใจและเล่นอย่างอิสระ ตลอดในระหว่างการเล่นที่ มุมบล็อกของเด็กทั้งสองแบบนี้ ผู้วิจัยมีบทบาทร่วมสนทนาเกี่ยวกับการสร้างบล็อกของเด็ก ตลอดจนการดูแลไม่ให้เด็กทะเลาะกันหรือป้องกันอันตรายอันอาจจะเกิดขึ้นได้

2. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและแบบปกติ

3. ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการศึกษาระดับปฐมวัยได้เห็นว่าการพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาได้จากการเล่นร่วมกันและการเล่นถ้ามีสื่อเป็นตัวถ่ายทอดจะทำให้เด็กได้ใช้ภาษาพูดได้มากขึ้น มีการพัฒนาทางภาษาพูดได้ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกที่เหมาะสมกับเด็กในระดับนี้ต่อไป

4. ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย- หญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนวัดเขาสวรรณประดิษฐ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย- หญิงอายุระหว่าง 5-6 ขวบ ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนวัดเขาสวรรณประดิษฐ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 1 ห้อง ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 30 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก จำแนกเป็น
 - 1.1 มุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ
 - 1.2 มุมบล็อกแบบปกติ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ขวบ กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนวัดเขาสวรรณประดิษฐ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. การเล่นมุมบล็อก หมายถึง กิจกรรมการเล่นเสรีตามมุม ซึ่งเด็กสามารถเล่นได้อย่างอิสระกับบล็อกที่มีอยู่ตามชั้น เด็กๆ สามารถหยิบเล่นสร้างโดยในการเล่นนั้น สามารถเล่นเป็นกลุ่มได้ในบริเวณที่ครูจัดไว้ประมาณ 30 นาที โดยครูมีส่วนร่วมร่วมกับเด็กในการพูด หรือมีการใช้คำถามโดยไม่มีการกระตุ้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการจัดมุมบล็อกออกเป็น 2 แบบ คือ

2.1 มุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ หมายถึง การจัดมุมบล็อกที่มีบล็อกมาตรฐานและอุปกรณ์ที่หลากหลายให้เด็กได้เล่นอย่างเสรี โดยมีวัสดุ อุปกรณ์ในมุมบล็อกชนิดต่างๆ ซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่วัสดุ เช่น บล็อกจากไม้ กล้องนม กระดาษ ตัวต่อพลาสติก และเลโก้ เป็นต้น ซึ่งมีขนาด สี และรูปร่างเป็นไปตามมาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์อื่นในการเล่นประกอบ เช่น หุ่นจำลอง พลาสติก คน สัตว์ สิ่งของต่างๆ เป็นต้น ในการเล่นประกอบเข้าเสริมในมุมบล็อกจะมีการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ในการเล่นประกอบทุก 2 วัน จัดวางไว้ให้เด็กสามารถหยิบมาเล่นสร้างได้อย่างอิสระตามความสนใจและความต้องการของเด็ก

2.2 มุมบล็อกแบบปกติ หมายถึง การจัดมุมบล็อกที่มีบล็อกมาตรฐาน ซึ่งทำจากไม้เพียงอย่างเดียว ให้เด็กได้เล่นอย่างเสรี โดยมีอุปกรณ์ในมุมบล็อกซึ่งมีขนาดรูปร่างต่างๆ กัน โดยทำจากไม้ มีขนาด สี และรูปร่างเป็นไปตามมาตรฐาน เด็กสามารถหยิบมาเล่นสร้างได้อย่างอิสระตามความสนใจและความต้องการของเด็ก

3. พัฒนาการทางการพูด หมายถึง ความสามารถในการใช้ความคิดและคำพูดของนักเรียนในการเล่าเรื่องที่ครูกำหนดให้ โดยมีการพูดข้อความหรือประโยคที่มีรายละเอียดและการเรียงลำดับคำพูดที่สื่อความหมายได้ชัดเจนตรงตามเหตุการณ์อย่างถูกต้อง ตามขั้นตอนที่ควรจะเป็น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษา
 - 1.1 ความหมายของภาษา
 - 1.2 ความสำคัญของภาษา
 - 1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา
 - 1.4 องค์ประกอบความพร้อมทางภาษา
 - 1.5 ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย
 - 1.6 พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 1.7 การส่งเสริมภาษาพูดเด็กปฐมวัย
 - 1.8 การเล่นกับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาพูด
 - 1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาพูด
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น
 - 2.1 ความหมายของการเล่น
 - 2.2 ความสำคัญของการเล่น
 - 2.3 ทฤษฎีการเล่น
 - 2.4 ประเภทของการเล่น
 - 2.5 ประโยชน์ของการเล่น
 - 2.6 พัฒนาการและพฤติกรรมการเล่นของเด็กปฐมวัย
 - 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นมุมบล็อก
 - 3.1 ความหมายของมุมบล็อก
 - 3.2 ความสำคัญและคุณค่าของการเล่นมุมบล็อก
 - 3.3 ขั้นตอนการเล่นมุมบล็อก
 - 3.4 ประโยชน์ของมุมบล็อก
 - 3.5 หลักการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบล็อก
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นมุมบล็อก

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาของเด็กปฐมวัย

✓ 1.1 ความหมายของภาษา

ภาษา เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ นักการศึกษาได้ให้ความหมายของภาษาไว้ ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2519 : 1) กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือช่วยให้มนุษย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมต่อกัน ความหมายของภาษาอาจแตกต่างกัน เช่น ในแง่ภาษาศาสตร์ ภาษา หมายถึง ภาษาที่ใช้พูดเพื่อสื่อความหมายในชุมชนหนึ่งๆ ในด้านจิตวิทยา ภาษาหมายถึง ความสนใจ ในการติดต่อสื่อความหมาย หรือเพื่อแสดงความรู้สึกและความคิด ภาษาจึงหมายถึง การพูด การเขียน การทำท่าทางประกอบ การแสดงสีหน้าและการใช้ภาษาไป เป็นต้น

ประเทิน มหาจันทร์ (2519 : 4) กล่าวว่า ภาษาเป็นสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นแทนความคิด เพื่อใช้สื่อความหมายทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน

โมรี ชื่นสำราญ (2530 : 1) กล่าวว่า ภาษา หมายถึง การแสดงท่าทางคำพูด การเขียน ท่าทางกริยาอาการ การคิดและสิ่งที่ใช้แทนคำพูด เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ

สรุปได้ว่า ภาษา เป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารซึ่งกันและกัน ใช้ในการติดต่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้สึก ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งภาษาอาจเป็นการใช้เสียงที่พูดออกมาหรือเป็นการแสดงสัญลักษณ์ ท่าทางก็ได้ นอกจากนี้ภาษายังเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และแสดงออกให้เห็นถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้

1.2 ความสำคัญของภาษา

ภาษา เป็นสิ่งที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของมนุษย์มาก ภาษาเป็นสื่อกลางที่มนุษย์จะใช้ในการติดต่อและทำความเข้าใจระหว่างบุคคล ได้มีนักการศึกษาให้ความสำคัญของภาษาไว้ ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม (2519 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาว่า ภาษาเป็นเครื่องมือให้มนุษย์ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นนามธรรมต่อกัน ไม่ว่าการติดต่อกับผู้อื่นจะมีในลักษณะใด ย่อมต้องอาศัยภาษาเป็นเครื่องมือ เช่น การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การทำงานร่วมกัน เป็นต้น ภาษาเป็นพฤติกรรมชนิดหนึ่ง ซึ่งใช้เป็นตัวช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางสังคม ช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นมั่นคง ภาษาช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้มีแนวคิด มีความรู้สึกตลอดจนเจตคติต่างๆ การปรับตัวของเด็กก็ได้รับอิทธิพลจากภาษาพูด

ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์ (2529 : 214-215) กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. เด็กสามารถใช้ภาษา เพื่อการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นและเปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการทางสังคมขึ้น

2. เด็กสามารถใช้ภาษาเป็นคำพูดที่เกิดขึ้นภายใน จากรูปแบบของการคิด โดยระบบของการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางภาษาในระดับต่อไป

3. ภาษาเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในตัวเด็ก ดังนั้น เด็กจึงไม่ต้องอาศัยการจัดกระทำกับวัตถุจริงๆ เพื่อแก้ปัญหา เด็กสามารถสร้างจินตนาการกับวัตถุ แม้ว่าวัตถุนั้นจะอยู่นอกสายตาหรือเคยพบเห็นมาแล้ว เด็กสามารถทำการทดลองในสมอง และทำได้รวดเร็วกว่าการจัดกระทำกับวัตถุนั้นจริงๆ

เด็กอายุ 2-4 ปี มีพัฒนาการเรียนรู้คำมากขึ้น การพูดคุยเป็นลักษณะการสื่อสารแบบสังคม (Social Communication) แต่เด็กจะยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง เด็กจะพูดกับตนเองโดยไม่ฟังผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า การพูดคนเดียวแบบรวมหมู่ (Collection Monologues) เด็กจะมีทักษะต่างๆ จากการมองเห็นตัวเองและจะเป็นการยากที่จะให้เด็กยอมรับสิ่งต่างๆ จากภาพที่เห็น เด็กจะไม่พยายามเข้าใจถึงคำพูดของผู้อื่น

ในช่วงอายุ 5-6 ปี เด็กก้าวไปสู่การคิดแบบหยั่งรู้ (Intuitive) ซึ่งเป็นการคิดโดยอาศัยการรับรู้ คือ การมองเห็นสิ่งต่างๆ แล้วบอกว่าสิ่งนั้นเป็นอย่างไร การหยั่งรู้ของเด็กแสดงว่าเด็กก้าวหน้าไปสู่การรู้จัก แยกแยะ เด็กสามารถมององค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเหตุการณ์หนึ่งมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ แสดงว่าเด็กเกือบจะมีความคิดอย่างมีเหตุผล (ขจิตพรรณ ทองคำ. 2536 : 27-28; อ้างอิงจาก Piaget and Inhelder. 1969 : 120-122. *The Psychology of the Child.*)

กาญจนา นาคสกุล (2539 : 35-37) กล่าวว่า ภาษาเป็นหัวใจของความเป็นมนุษย์ เพราะถ้าปราศจากภาษา มนุษย์ย่อมไม่ต่างจากสัตว์ เนื่องจากภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารที่สัมพันธ์กับความคิด และการสร้างสรรค์ในสังคมมนุษย์ เป็นเครื่องมือที่ทำให้สังคมมนุษย์เจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน และภาษาเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาคน เพราะเป็นปัจจัยหลักที่ก่อกลให้เกิดปัจจัยอื่นๆ

พัชรี ผลโยธิน (2540 : เอกสารหมายเลข 2) กล่าวว่า ภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่จะใช้ภาษาอย่างมีจุดหมายหมาย เช่น ใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารการคิดและการเรียนรู้ ใช้เพื่อแสดงความต้องการ ใช้เพื่อสั่งหรือควบคุม ใช้เพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ใช้แสดงอารมณ์ความรู้สึกหรือความคิดเห็น ใช้แสวงหาความรู้ บางครั้งจินตนาการสร้างสรรค์ผ่านทางภาษาและบางครั้งก็ใช้ภาษาในการบอกเล่าให้ข้อมูลกับบุคคลอื่น

สรุปได้ว่า ภาษามีความสำคัญกับมนุษย์ทุกคน เนื่องจากภาษาถือได้ว่าเป็นหัวใจของความเป็นมนุษย์ เพราะมนุษย์ทุกคนต้องใช้ภาษาในการสื่อสาร ติดต่อกัน และยังใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้หรือบอกความต้องการของตนให้คนอื่นได้ทราบ นอกจากนี้ภาษายังเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความคิด และจินตนาการของมนุษย์ออกมา สามารถแลกเปลี่ยนความคิดที่เป็นนามธรรมต่อกันได้

1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางภาษา

การที่เด็กแต่ละคนสามารถจะมีพัฒนาการทางภาษาได้นั้น ได้มีนักการศึกษาค้นคว้ากันมากมาย และเกิดการค้นพบทฤษฎีต่างๆ ซึ่ง ศรียา นิยมธรรมและประภัสสร นิยมธรรม (2519 : 31-35) ได้รวบรวมไว้ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีความพอใจแห่งตน (The Autism Theory หรือ Autistic Theory) ทฤษฎีนี้ถือว่า การเรียนรู้การพูดของเด็กเกิดจากการเลียนเสียงอันเนื่องมาจากความพึงพอใจที่จะได้ทำ เช่นนั้น โม่ว์เรอร์ เชื่อว่าความสามารถในการฟังและความคิดเพี้ยนจากการได้ยินเสียงผู้อื่นและเสียงตนเองเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาการทางภาษา

2. ทฤษฎีการเลียนแบบ (The Imitation Theory) ซึ่ง เลวิส ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลียนแบบ ทฤษฎีนี้ เชื่อว่า พัฒนาการทางการพูดนั้นเกิดขึ้นได้หลายทาง โดยอาศัยการเลียนแบบ ซึ่งอาจเกิดได้จากการมองเห็น หรือการได้ยินเสียง การที่เด็กจะพูดหรือไม่พูดนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับการที่เด็กต้องการทำตามคำสั่งซึ่ง พ่อ แม่ชอบใช้โดยไม่รู้ตัว

3. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักของทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่า พฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยเงื่อนไข โรนโกลด์ (Rheingold) และคนอื่นๆ พบว่า เด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัลและแรงเสริม

4. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ลิเบอร์แมน ตั้งสมมติฐานไว้ว่าการรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเล่นเสียง จึงเห็นได้ว่า เด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วย การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็ก ฟังพูด ซ้ำด้วยตนเอง หรือหัดเปลี่ยนเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปาก แล้วจึงเรียนรู้คำ

5. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Luck) ซึ่งธอร์ไดค์ เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่า เมื่อเด็กกำลังเล่นเสียงอยู่นั้น เผอิญมีบางเสียงไปคล้ายกับเสียงที่มีความหมายในการพูดของพ่อแม่ พ่อแม่จึงให้การเสริมแรงทันที ด้วยวิธีนี้จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษา

6. ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) ของ เลนเนเบอร์ เชื่อว่า พัฒนาการทางภาษามีพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ขึ้นอยู่กับอวัยวะในการเปลี่ยนเสียงที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เมื่อถึงเวลาอันสมควรเด็กก็จะเริ่มต้นส่งเสียงอ้อแอ้และพูดได้ตามลำดับ ถ้าได้ติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น

7. ทฤษฎีการให้รางวัลของแม่ (Mother Reward Theory) ดอลลาร์ดและมิเลอร์ เป็นผู้ตั้งทฤษฎีนี้ โดยย่ำเกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาภาษาของเด็กว่า การที่แม่ให้รางวัลในการเลียนแบบเพื่อสนองความต้องการของลูกจะเป็นเหตุให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2519: 127-133) ได้กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้นั้น มีกระบวนการเรียนรู้ตามลำดับ ดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษา เพราะเป็นขั้นที่เด็กเลียนเสียงของคำ และพูดตามเสียงที่ได้ยิน

2. การเอาอย่าง (Identification) เด็กมิได้เลียนเสียงการออกเสียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะเลียนแบบท่าทาง นิสัยใจคอจากบุคคลตามเสียงที่ได้ยินด้วย

3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองพร้อมทั้งสิ่งเร้าหลายตัว (Multiple Reponse Learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพยายามทำตาม โดยใช้วิธีในการเล่นเสียงต่างๆ นั้น ให้ทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน สะสมความจำควบคุมริมฝีปาก สีนัยท่าทางและสบตา

4. การเรียนรู้โดยสัมพันธ์สภาวะ (Association Learning) เด็กเรียนรู้คำและความหมายโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและสิ่งของหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่า ตุ๊กตา เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้วบอกว่า ตุ๊กตา เด็กเรียนรู้ได้จากการเชื่อมโยงกับสิ่งของ

5. การเรียนรู้แบบถามตอบ (Question-Answering) เมื่อได้เรียนรู้ภาษาไปบ้างแล้ว เด็กจะเกิดความคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักใช้เหตุผล ความสงสัยและความอยากรู้อยากเห็น ทำให้เด็กชอบใช้คำถาม การตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นโดยการตอบคำถามจะช่วยให้พัฒนาการทางภาษาของเด็กดีขึ้น

6. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) ช่วงนี้เป็นช่วงลองปฏิบัติ อาจจะถูกบ้าง ผิดบ้าง การเข้าใจและชมเชยเมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้องจะทำให้เด็กมั่นใจและช่วยให้ภาษาพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น

7. การถ่ายการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ จะง่ายขึ้น ถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวพันกันมาก่อน เช่น การรู้จักไก่ แล้วสอนให้รู้จักเป็ด ห่าน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจำได้เร็วและมีความคิดตามลำดับอย่างมีระบบ

จากการศึกษาทฤษฎีและกระบวนการเรียนรู้ภาษา จะเห็นได้ว่า พัฒนาการทางภาษาของเด็ก จะต้องผ่านกระบวนการพัฒนามาเป็นการเรียนรู้จากภาษานี้ จรรยา สุวรรณทัตและคนอื่นๆ (2529 : 122) กล่าวว่า พัฒนาการทางภาษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากความชำนาญ (Empirical Approach) จากการเริ่มเรียนอย่างไม่มีความรู้ แต่เรียนรู้ในลักษณะเกี่ยวกับการฝึกทักษะความชำนาญ และความสามารถด้านอื่น แล้วมาปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ และบุคคลที่อยู่แวดล้อมโดยการลองผิดลองถูก การเฝ้าและการให้แรงเสริม จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาดียิ่งขึ้น

1.4 องค์ประกอบความพร้อมทางภาษา

พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยแต่ละคนจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ ด้าน ดาวนิง และ แครคเรย์ (Downing and Thackray . 1971 : 14-15) ได้แบ่งองค์ประกอบความพร้อมไว้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางกาย (Physical Factor) ได้แก่ การบรรลุวุฒิภาวะด้านร่างกาย ทั่วไป เช่น การมองเห็น การได้ยิน อวัยวะที่ใช้พูด
2. องค์ประกอบทางสติปัญญา (Intellectual Factor) ได้แก่ ความพร้อมด้านสติปัญญา โดยทั่วไป ความสามารถในการรับรู้ (Perception) ความสามารถในการจำแนกภาพ และเสียง (Discrimination) ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล เกี่ยวกับการแก้ปัญหาด้านการเรียนการอ่าน
3. องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors) ได้แก่ ความสามารถทางภาษาที่ได้รับจากที่บ้านและประสบการณ์ทางสังคม
4. องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ (Emotional Factors, Motivation and Personality Factors) ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์และความต้องการที่จะเรียนรู้ภาษา

ทวี สุรเมธี (2521 : 7) ได้เสนอว่า องค์ประกอบความพร้อมทางภาษาที่สำคัญประกอบด้วย ความสามารถ ต่อไปนี้

1. ความสามารถในการได้ยินเสียง ได้แก่ ความเข้าใจและความสามารถใช้ภาษาพูดได้ถูกต้อง แยกคำพูดที่แตกต่าง สามารถแยกถ้อยคำและออกเสียงได้ถูกต้อง
2. ความสามารถทางสายตา ได้แก่ ความสามารถในการแยกคำที่คล้ายคลึงกันและมองเห็นความแตกต่างของคำ
3. ความสามารถทางการคิดและจำ ได้แก่ สามารถใช้เหตุผล เข้าใจเหตุผล รู้จักเชื่อมโยงความคิดต่างๆ ให้มีความหมาย เข้าใจความหมายของประโยคและจำรูปร่างของคำได้
4. ความสนใจ ได้แก่ ความสามารถในการฟังหรือ จับสายตาไปตามสิ่งที่อ่านอย่างมีประสิทธิภาพ การฟัง และทำตามคำสั่งได้

บันลือ พุกกะวัน (2518 : 26) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบความพร้อมทางภาษาไว้ ดังนี้

1. ความพร้อมทางกาย ได้แก่ สุขภาพของเด็ก การใช้สายตา การฟัง และการพูดตลอดจนความสัมพันธ์ด้านกลั่นเนื้อกับสายตา
2. ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ ความสนใจในลำดับเหตุการณ์ จากนิทานที่ตนฟัง หรือดูภาพและลำดับภาพได้ สติปัญญาดีจำได้แม่นยำ สามารถเข้าใจคำสั่งได้ง่าย
3. ความพร้อมในด้านอารมณ์ ได้แก่ การรู้จักควบคุมอารมณ์ สามารถทำงานเป็นหมู่ เล่นเป็นหมู่ ไม่แย่งสิ่งของกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกันบ่อยๆ
4. ความพร้อมทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ มีความสนใจในด้านการอ่านภาพและหนังสือ มีช่วงความสนใจยาว รู้จักฟังอย่างตั้งใจ ใช้ภาษาได้ดีพอสมควร

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของความพร้อมทางภาษามีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเด็ก ทั้ง 4 ด้าน และนอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมก็จัดได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกอย่างที่จะทำให้เด็กเกิดความพร้อมทางภาษาได้ดี

1.5 ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัย

ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยประกอบไปด้วยทักษะที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2527. 179-182) ได้รวบรวมถึง รายละเอียดของทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการฟัง การฟังนับว่ามีความสำคัญเนื่องจากเมื่อเด็กฟังแล้วได้ยินอย่างไรก็จะเลียนเสียงที่ได้ยินออกมาเป็นคำพูด การฟังกับการพูดมักเป็นสิ่งที่คู่กัน เพราะเมื่อฟังแล้วอาจมีการพูดโต้ตอบ

ด้านการพูด การพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้พร้อมที่จะเรียนอ่าน เขียน ต่อไป เด็กที่มีโอกาสได้พูดบ่อยๆ ย่อมมีโอกาสฝึกฝนได้ดีกว่า

สำหรับการอ่านของเด็กปฐมวัยนั้นจะแตกต่างจากการอ่านในระดับประถมศึกษา การอ่านของเด็กปฐมวัยจะเป็นการเรียนรู้ตัวอักษรหรือจำโดยการสังเกตสิ่งต่างๆ เช่น การสังเกตป้ายชื่อของตนเอง การสังเกตป้ายหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ที่อาจจะมีความประกอบอยู่ด้วย เมื่อเด็กคุ้นเคยกับคำเหล่านั้นก็นำไปสัมพันธ์กับคำอื่นๆ ที่ตนคุ้นเคยได้ ส่วนด้านการเขียน การเขียนของเด็กปฐมวัยนั้นมิใช่การเขียนตัวหนังสือ ดังที่เข้าใจกันโดยทั่วไป แต่เป็นการขีดเขียนเส้นยุ่งหรือวาดภาพต่างๆ ตามวัย นอกจากนี้อาจรวมถึงการควบคุมการใช้กล้ามเนื้อ และการพัฒนาประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา

วราภรณ์ รักวิจัย (2527 : 44-45) ได้กล่าวถึงทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังต่อไปนี้

การฟัง เป็นการฝึกเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรี เพื่อเตรียมให้พร้อมในการฟังเรื่องราวต่างๆ และสามารถถ่ายทอดได้เป็นประโยคที่เหมาะสม รวมถึงมีมารยาทในการฟังและสมาธิในการฟัง

การพูด เป็นการฝึกให้เด็กมีทักษะในการพูดสื่อความหมายให้เข้าใจ และสามารถพูดเพื่อถ่ายทอดความเข้าใจได้ รวมทั้งการใช้ภาษาและถ้อยคำที่สุภาพ มีมารยาทในการพูด ไม่พูดสอดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด ตลอดจนการพูดที่ใช้น้ำเสียงธรรมชาติ สามารถบอกชื่ออธิบาย และแยกแยะความแตกต่างของสิ่งของที่อยู่รอบๆ ตัว โดยสามารถตอบคำถาม เล่าข่าว การสนทนา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การแนะนำ ทักทาย สัมภาษณ์ อภิปราย เล่านิทานได้ เป็นต้น

การอ่าน เป็นการฝึกให้เด็กพร้อมในการอ่าน การกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา การอ่านตัวหนังสือ คำ (อ่านจากภาพ) อ่านเรื่องราวจากภาพได้

นอกจากนี้ หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 232-233) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังนี้

การฟัง การฟังของเด็กปฐมวัยเป็นการทำความเข้าใจสิ่งแวดล้อมของตน ซึ่งอาจมีลักษณะ เช่น ฟังอย่างตั้งใจ ฟังอย่างซาบซึ้ง ฟังอย่างตั้งใจเพื่อหาความรู้และการฟังแล้วคิดวิเคราะห์

การพูด เด็กควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการพูดอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ เด็กควรได้เรียนรู้การพูดตามความเหมาะสมของสถานการณ์ต่างๆ

การอ่าน เด็กควรมีประสบการณ์และพัฒนาความสามารถในการอ่านสิ่งพิมพ์ที่มีความยากขึ้นตามลำดับ การอ่านสิ่งพิมพ์หลายๆ ชนิดเพื่อค้นหาความรู้เพื่อทำตามคำแนะนำและเพื่อความบันเทิง

การเขียน เด็กควรมีการพัฒนาความสามารถในการเขียนจากง่ายไปสู่ขั้นที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความประทับใจของตน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้หรือ เพื่อแสดงความต้องการ เด็กต้องการประสบการณ์การทำเครื่องหมาย และการทดลองเขียนคำ ประโยค เพื่อจะได้เกิดการค้นพบว่าเครื่องหมายเหล่านั้นมีความหมาย

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยนั้น มีความสำคัญทุกด้าน การช่วยให้เด็กได้พัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ควรมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันถึงแม้บางครั้งจะมีการเน้นทักษะใดเป็นพิเศษ

1.6 พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

ก่อนที่คนเราจะสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารกันได้นั้น จะมีขั้นตอนของพัฒนาการทางภาษาซึ่ง พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุษย์ (2521 : 96-98) ได้แบ่งเป็น 4 ชั้น ดังนี้

1. การเปล่งเสียงก่อนการพูดภาษา ตั้งแต่แรกเกิดถึง 1 ปี ในระยะนี้เด็กเริ่มส่งเสียงร้อง การโต้ตอบอาจมีความหมายหรือไม่มีความหมาย แต่ส่วนมากเป็นการสื่อความรู้สึก คือเด็กจะเริ่มส่งเสียงที่ไม่มี ความหมาย เป็นพื้นเสียงธรรมชาติ ไม่มีเสียงสูงต่ำ เริ่มเล่นเสียง เริ่มเรียนคำง่ายใกล้ตัว เช่น พ่อ แม่ และ บางครั้งเพื่อความเข้าใจของตัวเองเท่านั้น แต่ไม่มีสื่อความหมายสำหรับผู้อื่น

2. การพัฒนาการพูดภาษาไทยในระยะเริ่มแรก (Early Linguistic Development) เด็กวัย 1-5 ปี เด็กเริ่มใช้ภาษาพูดเป็นประโยคง่ายๆ เช่น แม่มา พ่อไป ระยะแรกเด็กส่วนมากจะพูดคำเดียวมากกว่าคำ หลายพยางค์ ในการวิจัยปรากฏว่า เด็กเริ่มพูดนั้นจะพูดคำนามก่อน เช่น แมว หมา นม ต่อมาจะเป็นคำกริยา ที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว เช่น ไป กิน และต่อมาก็เป็นคำคุณศัพท์ วิเศษณ์ สรรพนาม สันธาน บุพบท ปรากฏระยะหลังและเมื่อเข้าโรงเรียน ภาษาของเด็กวัยเริ่มเรียน เริ่มเป็นประโยคแต่จะฝึกทักษะในการออก เสียงมากกว่าอย่างอื่น

3. การพัฒนาการพูดในระยะหลัง (Later Linguistic Development) ระยะ 3- 11 ปีระยะนี้เด็กเริ่ม เข้าโรงเรียนแล้ว ในระยะ 5-8 ปี เด็กก็มีการพัฒนาทางภาษามากขึ้น เด็กเริ่มเรียนคำศัพท์ การอ่านความ หมาย เริ่มสนใจไวยากรณ์ เริ่มใช้ภาษาพูดในลักษณะรูปประโยคที่สมบูรณ์ และในระยะหลังเริ่มศึกษาคำศัพท์ ต่างๆ เริ่มเข้าใจความหมายนามธรรมของคำศัพท์มากขึ้น

4. การพัฒนาการสร้างประโยค (Development of Syntax) ระยะตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มศึกษา ไวยากรณ์อย่างแท้จริงและสามารถใช้ภาษาได้ดียิ่งขึ้น

ลี และรูบิน (Lee and Rubin.1979 : 133.) ได้แบ่งพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ตามเกณฑ์ ดังนี้

อายุ 0-2 ปี จะเริ่มทดลองเล่นเสียง ทดลองใช้ริมฝีปาก ลิ้น สายเสียงกลองเสียงว่าถ้าทำให้ลมผ่าน แล้วจะเกิดอะไรขึ้น และทดลองบังคับกล้ามเนื้อในการพูดต่างๆ จะเกิดการพูดคำแรก ระหว่างอายุ 10-18 เดือน ในเด็กปกติจะเริ่มใช้ประโยค 1-2 คำได้ แต่ยังนิยมใช้ภาษาท่าทางมากและชอบที่จะใช้เสียงสูงๆ ต่ำๆ

อายุ 2-5 ปี ใช้คำที่มีความหมายมากขึ้น ลักษณะการพูดเริ่มคล้ายผู้ใหญ่ ใช้ประโยคยาวขึ้นและมีความหมายมากขึ้น มักพบว่าจะมีพัฒนาการอย่างมากและซับซ้อน ในการใช้คำและประโยคโดยเฉพาะช่วง อายุ 4-5 ปี

อายุ 5-7 ปี ใช้ประโยคที่มีความหมายซับซ้อนเด่นชัด อธิบายหรือบรรยายเหตุการณ์หรือรูปภาพ ได้มีความหมายมากขึ้น สามารถใช้เชื่อมประโยคและอธิบายความคิดตัวเองได้

สรุปว่า พัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กปฐมวัย จะเริ่มตั้งแต่วัยแรกเกิด โดยเด็กจะเริ่มเปล่งเสียง ร้องที่ไม่มีมีความหมายก่อน เด็กจะทดลองบังคับกล้ามเนื้อในการเปล่งเสียง จากนั้นเด็กจะค่อยๆพัฒนาขึ้นโดย การพูดเป็นคำๆ ก่อน ต่อมาก็จะสามารถพูดเป็นประโยคสั้นๆได้และเด็กก็จะเริ่มพัฒนาได้มากขึ้น ใช้ภาษาที่ ซับซ้อนขึ้นจนสามารถใช้ภาษาได้ดีในที่สุด ซึ่งจะเป็นการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่อง

1.7 การส่งเสริมภาษาพูดเด็กปฐมวัย

เด็กอายุ 4-5 ปี จะเป็นระยะที่พัฒนาการทางภาษาพูดเป็นไปอย่างรวดเร็ว รู้จักคำมากขึ้น สามารถเลือกใช้คำที่มีความเหมาะสม รู้จักฟัง เข้าใจและทำตามคำสั่งได้ สนใจการฝึกอ่าน สนใจคำใหม่ๆ และซักถามความหมายของคำอยู่เสมอ สามารถร้องเพลงสั้นๆ ได้ ชอบเล่าเรื่องและลำดับความได้ตั้งแต่ต้นจนจบ ดังนั้นแนวทางในการส่งเสริมภาษาพูดสำหรับเด็กก็คือ ให้เด็กทุกคนได้มีโอกาส ในการฝึกพูด ฝึกการฟัง และฝึกการอ่าน ตลอดจนการให้เด็กลำดับเรื่องราวหลังจากที่เล่าให้ฟัง เป็นการฝึกความจำ ความเข้าใจ คำศัพท์ ความหมายของคำและเรื่องราวได้

นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข และคนอื่นๆ (2522 : 98-99) ได้ศึกษางานวิจัยต่างประเทศและสรุปไว้ว่า การใช้สื่อเพื่อกระตุ้นให้เด็กอยากเรียนนั้นมีผลต่อความพร้อมทางภาษาของเด็ก โดยขั้นแรกของการสอนควรสร้างความมั่นใจให้กับเด็ก ทำให้การเรียนรู้ของเด็กมีอุปสรรคน้อยที่สุด โดยการหาสื่อสิ่งต่างๆ ที่ทำให้เด็กเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2525 : 83-101) ได้สรุปการเล่นต่างๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย คือ การเล่นนิ้ว การเล่นเกมคำถาม การเล่นเกมปริศนาคำทาย การเล่นเกมร้องเพลง และทำท่าทางประกอบ และการเล่นตามเรื่องนิทาน นอกจากนี้ยังให้แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็ก ดังนี้

1. ภาษาของเด็กปฐมวัยแสดงให้เห็นถึงความคิด ความสนใจ และความสัมพันธ์ของเด็กที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถช่วยพัฒนาภาษาของเด็กโดยการจัดหาสื่อ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ด้านการฟัง การพูด

2. การจัดประสบการณ์ด้านการฟังควรใช้สื่อที่มีเสียง ได้แก่ การเล่านิทาน คำคล้องจอง เพลง กล่อมเด็กและการเล่นตามคำสั่ง เป็นสื่อเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจได้ดีขึ้น

3. สื่อที่ใช้มีการจัดประสบการณ์ด้านการพูด ควรเป็นสื่อที่เด็กเคยเห็นมาก่อน โดยนำมาจัดในการสนทนา การเล่าเรื่อง การเล่านิทาน และการเล่นละคร

4. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านการอ่าน ควรเป็นภาพ หนังสือภาพ ตัวอักษรที่ทำด้วยกระดาษแข็ง พลาสติก หรือไม้

5. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านการเขียน ควรเป็นเส้น จุด ตัวอักษรดินหรือแป้งสำหรับปั้น ชูติมา สัจจานนท์ (2524 : 51-56) ได้ให้แนวทางในการส่งเสริมภาษาแก่เด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. ให้เด็กรู้จักคำต่างๆ โดยการอ่านให้ฟัง พูดคุยกับเด็กเสมอเปิดโอกาสให้เด็กพบปะผู้คนและไปเที่ยวที่ต่างๆ ดูรายการโทรทัศน์ สนใจและตอบคำถามของเด็ก

2. ถ้าเด็กอยากเรียนอ่านก็ให้อ่าน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้คำศัพท์หรือเรื่องราว และเมื่อเด็กเบื่อก็ยินยอมให้หยุดอ่านทันที

3. ไม่มีเกณฑ์อายุที่กำหนดว่าจะสอนอ่านให้กับเด็กเมื่อไรเพียงแต่ให้เด็กมีความอยากรู้ก็สอนอ่านได้แต่ควรเป็นการอ่านภาพก่อน จึงเริ่มมีตัวอักษรเพิ่มขึ้นได้เรื่อยๆ ตามลำดับ

4. เด็กจะชอบอ่านนิทานเรื่องเดิมซ้ำๆ อยู่เช่นนั้น ซึ่งเป็นเรื่องปกติ จึงไม่ควรบังคับ เมื่อเด็กเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ

นอกจากนี้ ราศี ทองสวัสดิ์ (ม.ป.ป : 7-10) ยังกล่าวถึงสิ่งที่จะนำมาฝึกภาษาแก่เด็กปฐมวัย ซึ่งได้แก่ พื้นฐานทางภาษา 6 ด้าน ดังนี้ การฝึกความสนใจในการอ่าน ฝึกการจำ การฝึกให้ตอบความหมายของคำ ตลอดจนการฝึกการพูดประโยคต่างๆ การฝึกการรับรู้โดยการเห็น การฝึกกล้ามเนื้อให้แข็งแรงและการฝึกประสาทสัมผัส

สุไร พงษ์ทองเจริญ และคนอื่นๆ (2525: 48) กล่าวว่า การฝึกทักษะทางภาษาโดยใช้เกม จะทำให้เด็กมุ่งจะทำกิจกรรมจนลืมไปว่า กำลังเรียนภาษาอยู่ เกมภาษาจะช่วยให้เด็กใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว

สรุปว่า ในการส่งเสริมภาษาพูดสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น สามารถทำได้หลายวิธี สื่อก็คือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่จะใช้ในการส่งเสริมภาษากับเด็ก นอกจากนี้การที่เด็กได้พูดคุยกับคนรอบข้างได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว จะทำให้เด็กได้ฝึกการใช้ภาษาได้บ่อย เด็กจะพัฒนาภาษาขึ้นได้ แต่ผู้ที่อยู่แวดล้อมเด็กไม่ควรบังคับ ควรจะเป็นการกระตุ้นมากกว่า

1.8 การเล่นกับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาพูด

การเล่นถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญในชีวิตของเด็กปฐมวัย เพราะการเล่นเป็นการพัฒนาเด็กได้ในทุกด้าน การพัฒนาทางภาษาพูดของเด็กสามารถใช้การเล่นเป็นตัวส่งเสริมให้เด็กมีการพัฒนาขึ้นได้

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528 : 50-51) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ภาษาเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งจะต้องอาศัยทักษะทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการรับและส่งข้อมูล ทักษะทั้ง 4 ประการนี้จะต้องพึ่งพาอาศัยกันและควรได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กัน การสอนภาษาที่ดีควรให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้จากการเล่นและทำกิจกรรมต่างๆ

โลวินเจอร์ (ภรณ์ี คุรุรัตน์. 2535 : 17; อ้างอิงจาก Lovinger. 1974. *Psychology in the school.*) ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาพูด ได้ทำการทดลองโดยเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับการเล่นของเด็ก มีผลทำให้การแสดงออกทางภาษาของเด็กเพิ่มขึ้น มีการเล่นที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การที่จะช่วยพัฒนาด้านภาษาให้แก่เด็ก ผู้ใหญ่จะต้องรู้ถึงลักษณะของกิจกรรมตลอดจนรู้จักการใช้ภาษาของเด็ก คำพูดของผู้ใหญ่จะช่วยให้การเล่นดีขึ้น แต่ก็อาจมีผลในทางลบได้เช่นกัน ถ้าสิ่งที่ผู้ใหญ่ชักจูงให้เด็กเล่นนั้นยังไม่อยู่ในความสนใจของเด็ก การพูดของผู้ใหญ่จะต้องดูเวลาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ การช่วยเหลือของผู้ใหญ่นั้นจำเป็นต่อการเล่นของเด็ก แต่ไม่ควรจะเป็นการช่วยโดยตรง เพราะอาจจะทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่เป็นอิสระ

ภรณ์ี คุรุรัตน์ (2535 : 16) กล่าวว่า ภาษามีบทบาทสำคัญอย่างมากในกระบวนการเล่นของเด็ก ในขณะที่เด็กเล่นก็จะมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก เช่นกัน ภาษามีส่วนสัมพันธ์ต่อการเล่นในหลายลักษณะ เช่น การเล่นเลียนแบบคำพูดผู้ใหญ่ การเล่นเพื่อให้ดูสมจริง สมจริง และยังนำภาษามาใช้เป็นสื่อในการจัดการเล่น เช่น อธิบายวิธีเล่น การออกคำสั่งและการโต้ตอบภาษาจะช่วยให้เด็กสามารถที่จะอธิบายถึงลักษณะของสิ่งของที่เขาได้พบเห็น ช่วยให้ได้ยินคำพูดของตนเอง ในขณะที่แสดงบทบาทผู้อื่น การเล่นยังช่วยให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับคำศัพท์มากขึ้นด้วย

การจัดกิจกรรมการเล่น หรือกิจกรรมเสรีให้เด็ก จะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดยจัดหลายๆ แบบ เพื่อให้เด็กเลือกเล่นอย่างเสรี เช่น การเล่นในมุมบ้าน มุมหมอ มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์ เป็นต้น (ภรณ์ี คุรุรัตน์. 2535 : 155-119) การจัดกิจกรรมในมุมการเล่นเด็กจะได้รับ

อนุญาตให้เล่นอย่างอิสระ มีปฏิสัมพันธ์กับสื่ออุปกรณ์ตามความสนใจ เด็กจะเลือกเล่นสื่อชิ้นใดก็ได้ จะเล่นเป็นกลุ่มหรือเล่นคนเดียวก็ได้ จะมีเพียงแต่กฎข้อบังคับที่ป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายขึ้นเพียงเท่านั้น เด็กจะเกิดความสนุกสนานพึงพอใจต่อการเล่น ซึ่งการเล่นในแต่ละครั้ง เด็กจะได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ เช่น ทักษะการสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ การคิด การจำ การสื่อความหมายและอื่นๆ รวมทั้งได้รับการฝึกทักษะการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น การเอื้อเฟื้อ การแบ่งปัน การรอคอย การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การพัฒนาอารมณ์จิตใจให้มั่นคง ยอมรับและเข้าใจผู้อื่น มีความสนุกสนาน รื่นเริง สิ่งเหล่านี้จะเป็นทักษะที่เด็กจะต้องใช้ในการพัฒนาบุคลิกภาพของตน ให้เจริญเติบโต เป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ของสังคมต่อไป (พัฒนา ชัชพงษ์. ม.ป.ป.)

สรุปได้ว่า การเล่นและภาษาพูดเป็นสิ่งที่ควบคู่กันไป การเล่นสามารถส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กปฐมวัยได้ เนื่องจากในขณะที่เด็กกำลังเล่นอยู่นั้น เด็กก็ได้ใช้ภาษาในการสื่อสารกับผู้ที่อยู่รอบข้าง สามารถใช้ภาษาในการอธิบาย หรือพูดถึงสิ่งที่ตนกำลังเล่นได้และเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น นอกจากนี้ในการที่เด็กได้เล่นในมุมต่างๆ ที่ตนสนใจ เด็กก็จะได้พัฒนาการเรียนรู้ในด้านอื่น เช่น การคิด การจำ ทักษะการสังเกต เป็นต้น

1.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาพูด

งานวิจัยในต่างประเทศ

เทมปลินส์ (Templin. 1957 : 127) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความซับซ้อนและความยาวของประโยคในเด็กอายุ 3-6 ปี ในสหรัฐอเมริกา พบว่า ความยาวของประโยคที่เด็กพูดจะเพิ่มขึ้นตามอายุ ระดับสติปัญญาและฐานะสังคม เศรษฐกิจที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กหญิงมีทักษะทางภาษาสูงกว่าเด็กชายเพียงเล็กน้อย และเด็กอายุ 3 ปีไม่สนใจในเรื่องไวยากรณ์

อาร์มสตรอง (Armstrongy. 1960 : 373) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้คำศัพท์ที่เด็กรู้จักฟังและการอ่าน โดยศึกษาเด็กอายุ 6-13 ปี ผลปรากฏว่า เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 10 ปี ลงมาจะรู้จักใช้คำศัพท์ที่ได้จากการฟังมากกว่าการอ่าน แต่เมื่ออายุเพิ่มขึ้นจำนวนคำศัพท์ที่แตกต่างกันจะลดลงอย่างรวดเร็ว

งานวิจัยในประเทศ

จันทิภา ลิ้มปิเจริญ (2524 : 89-92) ได้ศึกษาความสามารถในการรู้จักคำและเข้าใจคำของเด็กอนุบาลในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 100 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 3 ขวบ 6 เดือน - 4 ขวบ 6 เดือน - 5 ขวบ 6 เดือน - 6 ขวบ 5 เดือน โดยใช้วิธีให้ตอบคำถามจากภาพพร้อมทั้งบันทึกเสียงของทุกคนเป็นรายคน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการเข้าใจภาษาด้านการใช้คำของเด็กทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกัน ความสามารถในการรู้จักคำ การเข้าใจคำของเด็กจะมากขึ้นตามลำดับอายุ และความสามารถในการรู้จักคำมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าใจคำของเด็กมาก นอกจากนั้นยังได้ผลว่าเด็กมีความสามารถในการเข้าใจคำน้อยกว่าความสามารถในการรู้จักคำอีกด้วย

เพ็ญจันทร์ สุนทรจารย์ (2524 : 85-86) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กปฐมวัยที่มีอายุ ระหว่าง 5-6 ปี รวม 60 คน เป็นเด็กชายและเด็กหญิงจำนวนเท่าๆ กัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาพ 5 ภาพ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและอาหาร สัตว์เลี้ยง สถานที่สำคัญในชุมชน ศาสนาและการคมนาคม พบว่า เด็กชายและเด็กหญิงมีความสามารถในการรู้จักคำศัพท์และการพูดเป็นประโยคไม่ต่างกัน

พรทิพา ทองสว่าง (2527: 21-46) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ คำศัพท์ และความหมายของคำของเด็กปฐมวัย อายุ 1-4 ปี ซึ่งเป็นเด็กหญิง 4 คน เด็กชาย 6 คน พบว่า สภาพแวดล้อม ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจมีผลต่อการพัฒนาการทางการพูดของเด็ก สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึง จำนวนเพื่อน เล่น ผู้ใหญ่ที่เด็กเกี่ยวข้องกับ จำนวนหนังสือที่ได้ดู จำนวนชั่วโมงที่เด็กได้ฟังการเล่านิทาน และพบว่า เด็กที่มีอายุมากขึ้นรู้คำศัพท์ที่มากขึ้น เด็กหญิงมักมีพัฒนาการทางภาษาเร็วกว่าเด็กชายในทุกระดับอายุ

อภิญา กังสนารักษ์ (2530: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษา ด้านจำนวน ถ้อยคำ และการใช้ประโยคในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 3-6 ปี ที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และใน ครอบครัวปกติ โดยเปรียบเทียบพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำ และใช้ประโยคที่มีระดับอายุและเพศ ต่างกัน และหาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำกับพัฒนาการทางภาษาด้านการ ใช้ประโยค พบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวปกติมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคสูง กว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ เด็กที่มีอายุมากกว่ามีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำ และการใช้ประโยคสูงกว่าเด็กที่มีอายุน้อย เด็กหญิงและเด็กชายมีพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำและ การใช้ประโยคไม่แตกต่างกัน และพัฒนาการทางภาษาด้านจำนวนถ้อยคำมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ พัฒนาการทางภาษาด้านการใช้ประโยค

กานต์ รัตนพันธ์ (2532 : 67) ได้ศึกษาความสามารถของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้และไม่ใช้ จดหมายข่าวสารแบบสื่อสารสองทาง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองได้ใช้จดหมายแบบสื่อสารสองทางมีความ สามารถทางภาษาสูงกว่า เด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองไม่ได้ใช้จดหมายข่าวแบบสื่อสารสองทาง

อรุณี เหลืองหิรัญ (2533 : 80) ได้ศึกษาความพร้อมทางภาษาและการคิดแก้ปัญหาของ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้โครงสร้างระดับยอด พบว่า การจัดประสบการณ์โดยใช้โครงสร้าง ระดับยอดเป็นวิธีการที่สามารถช่วยพัฒนาความพร้อมทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย ได้สูงกว่ากลุ่มที่จัดประสบการณ์ ตามแผนการจัดประสบการณ์ปกติ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การพัฒนาทางภาษาพูดของเด็กปฐมวัยจะพัฒนาตามวัยและ เกิดจากการที่เด็กได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัว เด็กได้มีโอกาสใช้ความคิด ได้รับการฝึกทักษะอย่าง สม่าเสมอมีการส่งเสริมและกระตุ้นจากผู้รอบข้าง เด็กจึงจะสามารถรู้จักการใช้ภาษาพูดได้ดีขึ้นและมีการ พัฒนาต่อไปในอนาคต

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น

2.1 ความหมายของการเล่น

การเล่นเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของเด็ก ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของการเล่น ดังนี้
รูดอล์ฟ และ โคเฮน (Rudolph and Cohen. 1984 : 95) กล่าวถึงการเล่นว่า การเล่นเป็น กระบวนการของการพัฒนาทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย คือ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และ ด้านสังคม ซึ่งการเล่นมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. การเล่นนำไปสู่การค้นพบเหตุผล และความคิด
2. การเล่นเป็นการเชื่อมโยงระหว่างเด็กกับสังคม
3. การเล่นเป็นการนำเด็กไปสู่ภาวะความสมดุลทางอารมณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2526 : 361.) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเล่นเป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การเล่นของเด็กเปรียบได้กับการทำงานของผู้ใหญ่ จะต่างกันตรงที่ผู้ใหญ่ทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ แต่การเล่นของเด็กจะจบลงในตัวเอง โดยมีได้มุ่งหวังสิ่งใดสิ่งหนึ่ง นอกเหนือไปจากความพอใจตามธรรมชาติ

บุญเยี่ยม จิตรคอน (2524 : 92-93) ได้สรุปความหมายของการเล่นไว้ ดังนี้

1. การเล่น คือ การใช้กำลังที่เหลือใช้ให้เป็นประโยชน์
2. การเล่น คือ การพักผ่อน ขณะที่เด็กเล่น เด็กได้ผ่อนคลายความตึงเครียด ได้พักผ่อนไปในตัว
3. การเล่น เป็นการเตรียมเด็กสำหรับชีวิตในอนาคต เพื่อฝึกเด็กให้รู้จักหน้าที่ที่จะต้องกระทำในอนาคต

อนาคต

ฉวีวรรณ กิณางค์ (2533 : 112) ให้ความหมาย การเล่นของเด็กว่า เป็นกิจกรรมหรือการกระทำใดๆ ที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็ก เพราะการเล่นเกิดจากความสมัครใจของเด็กเอง ไม่มีการบังคับใดๆ ทั้งสิ้น ลักษณะและประเภทของการเล่นแต่ละอย่างย่อมจะแตกต่างกันออกไปตามวัยและความต้องการของเด็ก

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 65) กล่าวถึงการเล่นว่า เป็นกิจกรรมส่วนใหญ่ในชีวิตของเด็ก การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การเล่นจึงเป็นส่วนสำคัญของหลักสูตรที่จัดเป็นกิจกรรมประจำวันที่ขาดไม่ได้

สรุปว่า การเล่น หมายถึง กิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับโดยการเลือกและสมัครใจเองโดยไม่มีการบังคับ การเล่นจะเป็นกระบวนการในการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน นอกจากนี้การเล่น เป็นการเตรียมเด็กเพื่ออนาคต เด็กสามารถผ่อนคลายความเครียดและพักผ่อนได้โดยการเล่นด้วย

2.2 ความสำคัญของการเล่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2525 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเล่นว่า การเล่นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็ก เนื่องจากในชีวิตประจำวันของเด็ก ต้องมีการเล่นควบคู่กันไปด้วยการเรียนสามารถทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ขึ้นมากมาย บุคคลสำคัญ บุคคลแรกที่มีความสำคัญกับการเล่นคือ ฟร็อบเบล (Froebel) ซึ่งมีความเชื่อว่า ครูควรส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กด้วยการให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเสรี โดยใช้กิจกรรมและการเล่นเป็นเครื่องมือเพื่อพัฒนาเด็ก ความเชื่อนี้ได้รับการยอมรับตลอดจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าถึงความสำคัญของการเล่นและให้คำจำกัดความของการเล่น ดังนี้

วราภรณ์ รักวิจัย (2533 : 123) ได้กล่าวถึง การเล่นว่า การเล่นเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งของเด็กก่อนประถมศึกษา เพราะการเล่นเป็นกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ การค้นคว้า การสำรวจและการทดลองสิ่งต่างๆ เพื่อสร้างประสบการณ์ให้กับตนเอง และเพื่อช่วยในการพัฒนาการเจริญเติบโตทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2526 : 58-59) ได้กล่าวถึง การเล่น ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เพราะการเล่นมีคุณค่า ดังนี้

1. การเล่นทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เด็กได้เล่นสำรวจ ค้นหา ทดลองสิ่งใหม่ๆ ในสภาพแวดล้อมรอบตัว

2. การเล่นช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม เกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่กับเพื่อน รู้แพ้ รู้ชนะ รู้จักการแบ่งปันและการเล่นร่วมกับผู้อื่น

3. การเล่นช่วยลดความเครียด ความวิตกกังวล
4. การเล่นช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองแก่เด็ก
5. การเล่นส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย
6. การเล่นช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

นอกจากนี้ ทรรษา นิลวิเชียร (2535 : 85-86) ได้สรุปคุณค่าของการเล่นได้ ดังนี้

1. การเล่นเป็นส่วนสำคัญของชีวิตเด็กเล็ก มีคุณค่าต่อพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
2. การเล่นช่วยสร้างบรรยากาศของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในขณะที่เด็กเล่นด้วยกันเด็กจะเรียนรู้การแบ่งปัน การเล่นด้วยกันกับเพื่อน เรียนรู้การระงับรักษาของเล่นกับเพื่อน และการเรียนรู้การเข้าสังคม
3. การเล่นทำให้เด็กเรียนรู้จากการดัดแปลง คิดยืดหยุ่น เช่น การนำเชือกมาผูกแทนชิงช้า ปีนเล่นบนก้อนหินแทนการปีนเล่นบนเครื่องเล่นในโรงเรียน ใช้ก้านกล้วยมาสมมติเป็นม้า เป็นต้น
4. การเล่น ทำให้เด็กเรียนรู้การรอคอย ฝึกความอดทน ซึ่งจะเป็นลักษณะนิสัยที่ดีตัวและเป็นประโยชน์ต่อเด็กในอนาคต
5. การเล่นบทบาทต่างๆ ของบุคคลในชุมชน ทำให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพต่างๆ รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับสังคม ซึ่งจะมีผลทำให้เด็กคิดถึงอนาคตและบทบาทของบุคคลต่างๆ ในสังคม
6. การเล่นช่วยให้เด็กเรียนรู้ และพัฒนาความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่เล่นสวมบทบาทผู้อื่น เด็กจะเริ่มเข้าใจว่า คนอื่นรู้สึกอย่างไร เมื่อมีความทุกข์หรือมีความสุข
7. การเล่นสมมติ จะช่วยให้เด็กฝึกจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เด็กจะสร้างภาพพจน์เรื่องราวต่างๆ แม้แต่เรื่องในใจของตนเอง เด็กจะเลียนเสียงธรรมชาติ เสียงสัตว์ เสียงพูด ตลอดจนการเคลื่อนไหวของคนและสัตว์ เด็กจะค้นหาวិชาการใหม่ๆ ในการเล่น วัสดุสิ่งของ เด็กจะเป็นใครไปไหนทำอะไรก็ได้ในจินตนาการของตน เด็กจะเรียนรู้สิ่งแวดล้อม และเรียนรู้ที่จะแยกออกว่าอะไรเป็นความจริงและอะไรเป็นความฝัน

สรุปว่า การเล่นมีความสำคัญกับเด็กปฐมวัยมาก เนื่องจาก เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ชอบเล่น การเล่นเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้กับเด็ก ช่วยให้ผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็กสามารถเข้าใจเด็กได้ดีขึ้น เด็กจะได้เรียนรู้ ได้ลองผิดลองถูก ได้ทดลองสิ่งใหม่ๆ รู้จักแบ่งปัน การให้และการปรับตัว นอกจากนี้ การเล่นยังช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาภาษาในการสื่อสารได้

2.3 ทฤษฎีการเล่น

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535 : 13-16) ได้รวบรวมทฤษฎีการเล่น สรุปได้ ดังนี้

ทฤษฎีการเล่นแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 2 กลุ่ม ทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีการเล่นแบบเดิม (Classical Theories of Play)

1.1 ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้ (Surplus Energy Theory) ทฤษฎีพลังงานเหลือใช้นี้ พัฒนาโดย คาร์ล กรอส (Karl Gross) ทฤษฎีนี้ เชื่อว่า อินทรีย์จะใช้พลังงานไปประกอบกิจกรรมเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ อันได้แก่ การทำงาน หรือเพื่อไปประกอบกิจกรรมที่ไม่มีเป้าหมาย อันได้แก่ การเล่น แต่ทว่าการเล่น

จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อ อินทรีย์มีพลังงานเหลือใช้จากการประกอบการทำงานแล้ว นั่นคือ อินทรีย์จะต้องใช้พลังงานในการทำงานก่อน แล้วจึงนำพลังงานที่เหลือมาใช้ในการเล่น

1.2 ทฤษฎีผ่อนคลาย (Relaxation Theory) แพทริก (Patrick) พัฒนาทฤษฎีนี้ ขึ้นมา โดยอาศัยแนวความคิดที่ว่า การเล่นนั้นสามารถสนองความต้องการที่จะผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์

1.3 ทฤษฎีทำซ้ำ (Recapitulation Theory) ทฤษฎีนี้ได้รับแนวคิดจาก ทฤษฎีวิวัฒนาการของดาร์วิน (Darwin) การเล่นของมนุษย์ถือได้ว่าเป็นมรดกที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษของมนุษย์นั่นเอง ทฤษฎีนี้ไม่สามารถนำมาอธิบายในรูปแบบของการเล่นใหม่ๆ ของเด็กได้

1.4 ทฤษฎีการเล่นโดยสัญชาตญาณ (Instinct Practice Theory) โดย คาร์ กรอส (Karl Gross) แนวคิดของทฤษฎีนี้ เชื่อว่า การเล่นเป็นลักษณะของสัญชาตญาณ เพื่อที่จะฝึกให้เตรียมตัวสำหรับชีวิตอนาคต และประสบการณ์ในการเล่นจะมีผลต่อชีวิตในอนาคตของเด็กอีกด้วย

2. กลุ่มทฤษฎีการเล่นร่วมสมัย (Contemporary Theories of Play) ได้แก่ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์และทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ดังต่อไปนี้

2.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ทฤษฎีนี้มี ฟรอยด์ (Freud) และอีริกสัน (Erikson) เป็นผู้นำกลุ่มทฤษฎีนี้มุ่งที่จะพัฒนาบุคลิกภาพ มองการเล่นในแง่ของพฤติกรรมของความรู้สึก ฟรอยด์กล่าวว่า การเล่นนั้นเกิดจากความต้องการ ความพึงพอใจ ซึ่งการที่เด็กจะบรรลุถึงความพึงพอใจได้นั้น จะต้องสนองด้วยการเล่นนั่นเอง ฟรอยด์ยังได้มองเห็นอีกว่า การเล่นนั้นมีคุณค่าอีกมากในแง่ของการบำบัด เพราะการเล่นจะทำให้เด็กสามารถลดความไม่พึงพอใจอันเกิดจากประสบการณ์ได้ ต่อมา อีริกสัน ได้ขยายผลงานของฟรอยด์ เพื่อให้เข้าใจการเล่นของเด็กมากยิ่งขึ้น ซึ่งเขาได้อธิบายการเล่นของเด็กว่า เป็นการพัฒนาการตามขั้นตอนเด็กจะเข้าใจเกี่ยวกับโลกที่เขาอยู่โดยการพบสิ่งใหม่ๆ และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เขาแบ่งขั้นตอนของการพัฒนาการเล่นของเด็กออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การเล่นเกี่ยวกับตนเอง การเล่นชนิดนี้ เริ่มตั้งแต่แรกเกิดโดยที่ศูนย์กลางของการเล่นนั้นอยู่ที่ตัวของเด็กเอง โดยการเล่นจะเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายซ้ำๆ ตลอดจนส่งเสียงซ้ำๆ เป็นต้น ต่อมาเด็กทารกจะมุ่งความสนใจในการเล่นออกไปที่คนอื่นหรือสิ่งของอื่นๆ การเล่นเกี่ยวกับตนเองนั้นเป็นการเริ่มต้นที่จะเรียนรู้ลักษณะต่างๆ ที่เขาอยู่

ขั้นที่ 2 การเล่นในโลกของเด็ก เด็กจะเล่นกับของเล่นและวัตถุต่างๆ รอบๆ ตัว โลกของสิ่งของนั้นมีกฎเกณฑ์บางอย่างที่เด็กจะต้องเรียนรู้ เช่น ของนั้นอาจจะแตกสลายได้ ของนั้นอาจจะเป็นของคนอื่นได้ อีกทั้งอาจถูกควบคุมโดยอำนาจผู้ที่เหนือกว่าได้

ขั้นที่ 3 การเล่นในสังคมเริ่มเมื่อเด็กมีอายุในช่วงที่จะเข้าสู่สถานศึกษาปฐมวัย เด็กเริ่มเข้าสู่สังคมที่กว้างกว่า รู้จักการแบ่งปันของเล่นกับผู้อื่น ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของพัฒนาการเล่น แต่ทว่าความสำเร็จในการพัฒนาขั้นตอนนี้เป็นผลเนื่องมาจากความสำเร็จในการพัฒนาในสองขั้นตอนแรก ขั้นนี้เด็กจะต้องเรียนรู้ว่า เมื่อไรเล่นคนเดียวและเมื่อไรควรเล่นกับเพื่อน อีริกสัน สรุปว่า การเล่นนั้นมีลักษณะโดยเฉพาะและมีความหมายต่อบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคน ซึ่งความหมายของการเล่นนั้นสามารถสังเกตได้จากรูปแบบ เนื้อหา คำพูด และความรู้สึกเกี่ยวข้องกับการเล่น

2.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีนี้ เพียเจต์ (Piaget) เป็นผู้นำ โดยเน้นที่กระบวนการและเนื้อหาของการเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา และลักษณะของการเล่นนั้นจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเล่นของเด็กจะเริ่มจากการเล่นโดยใช้ประสาทสัมผัส (Sensorimotor Play) ซึ่งจะมีพฤติกรรมในลักษณะที่เป็นการสำรวจ จับต้องวัตถุ นับว่าเป็นการฝึกเล่นและพัฒนาการเล่นควบคู่ไปกับการพัฒนาทาง

สติปัญญา ขั้นการแก้ปัญหาด้วยการกระทำ (Sensorimotor) การเล่นชนิดนี้จะยุติลงเมื่อเด็กอายุประมาณ 2 ขวบ ต่อมาเด็กจะเริ่มเล่นเกี่ยวกับการสร้าง (Constructive Play) เด็กจะเริ่มรู้จักเอาสิ่งของมาสร้างให้เป็นสิ่งต่างๆ ขึ้นมา ซึ่งนับว่าเป็นการเล่นที่มีวัตถุประสงค์ ส่วนการเล่นโดยใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Play) จะเกิดขึ้นในช่วงที่เด็กอายุปลายๆ 2 ขวบ และจะพัฒนาได้อย่างเต็มที่เมื่อเด็กอายุได้ประมาณ 3-4 ขวบ การที่เด็กจะเล่นโดยใช้สัญลักษณ์นี้ได้ก็ต่อเมื่อสติปัญญาของเด็กได้พัฒนาอย่างเป็นระบบระเบียบแล้ว โดยที่เด็กจะสามารถใช้สัญลักษณ์และอ้างอิงวัตถุที่ไม่มีอยู่ในขณะนั้นได้โดยใช้ภาษา และท่าทาง ในการแสดงออกถึงความคิดนั้นๆ

จากทฤษฎีการเล่นที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเล่นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กที่ขาดไม่ได้ และจัดได้ว่าการเล่นเป็นกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก เป็นส่วนช่วยในการพัฒนาเด็กได้ในทุกด้าน ซึ่งจะส่งผลถึงการรับรู้ของเด็กในอนาคตได้ การเล่นของเด็กจะเป็นไปอย่างเป็นขั้นตอน เด็กจะเริ่มเล่นเกี่ยวกับตนเองก่อนแล้วนำไปสู่การเล่นวัตถุและขั้นสุดท้ายคือ การเล่นร่วมกับผู้อื่น การเล่นของเด็กจะมีทั้งการเล่นในร่มและเล่นกลางแจ้ง

2.4 ประเภทของการเล่น

การเล่นของเด็ก ได้มีผู้จัดประเภทการเล่นไว้ต่างๆ ดังนี้

ศรีสมวงศ์ วรณศิลป์ (2520 : 12-16) ได้สรุปการเล่นไว้ 6 ประเภท ดังนี้

1. การเล่นเพื่อการค้นคว้า เป็นการเล่นที่เด็กใช้ประสาทสัมผัสในการทดลองหยิบจับตรวจสอบสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว เนื่องจากเด็กมีความอยากรู้อยากเห็น ทำให้เด็กได้เรียนรู้ รูปร่าง ขนาด ความละเอียดของวัตถุ ความแตกต่างของเสียง สังเกตความแก่อ่อนของสี เป็นต้น
2. การเล่นที่ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และทักษะทางมือ เป็นการเล่นที่เด็กนำสิ่งของต่างๆ มาประกอบเป็นของเล่นอย่างง่ายได้ ซึ่งการกระทำนั้นทำให้เด็กได้รับความสุข ความพอใจ
3. การเล่นเป็นละครหรือจินตนาการ เป็นการเล่นเลียนแบบจากสิ่งที่เห็นในชีวิตประจำวัน เด็กจะจัดแปลงสถานที่เล่นให้เป็นสถานที่ตามความคิดของเขาเอง และนำสิ่งของต่างๆ มาจัดแปลงให้เป็นตามความคิดของเขาเอง
4. การเล่นออกกำลังกาย เป็นการเล่นที่ใช้พลังร่างกาย ซึ่งเด็กจะมาเล่นร่วมกัน ต้องเคารพกฎของการเล่น เรียนรู้ การแพ้ชนะ และทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ดี
5. การเล่นเกมในบ้าน เป็นการเล่นร่วมกับพี่ๆ น้องๆ ภายในครอบครัว
6. การเล่นช่วยให้เพลิดเพลิน จากการดู ฟัง สังเกต เป็นการเล่นที่อาศัยการดูคนอื่นเล่น หรือดูผู้ใหญ่ทำงาน หรือสังเกตการแสดงท่าทางของสัตว์ หรือชอบที่จะฟังเรื่องราวต่างๆ ฟังเพลง นิทาน จึงทำให้เกิดความเพลิดเพลินและสนุกสนานได้

แอมมอนต์ (เยาพา เดชะคุปต์. 2528 : 20-24; อ้างอิงมาจาก Hammond. 1967 : 248. *Good School for Young Children.*) ได้แบ่งประเภทของการเล่น ดังนี้

1. การเล่นกลางแจ้ง (Outdoor Play) จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย คือ เสริมความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและการเคลื่อนไหว และยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางสังคม อารมณ์ จิตใจ ในขณะที่เด็กเล่นเขาจะเรียนรู้ที่จะแบ่งปันอุปกรณ์การเล่นกับเพื่อน
2. การเล่นในร่ม (Indoor Play) เป็นการเล่นภายในห้อง ซึ่งภายในห้องจะต้องมีที่ให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. (2532 : 393-394) ได้จัดแยกประเภท การเล่นตามลักษณะวิธีการเล่นที่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก เป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. การเล่นที่ส่งเสริมทักษะการเคลื่อนไหว การเคลื่อนไหวจะทำให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง รู้จักวิธีควบคุมกล้ามเนื้อของตนเองให้ทำงานประสานกันดีขึ้น ซึ่งจะช่วยทำให้เด็กมีความมั่นใจในตนเองและสามารถพึ่งตนเองได้ การเล่นประเภทนี้ ได้แก่ การเคลื่อนไหวให้เข้าจังหวะและดนตรี การเล่นกับเครื่องเล่นในสนาม การเล่นวิ่งกระโดดอย่างอิสระ และการเล่นเคลื่อนไหวตา และมือ เป็นต้น

2. การเล่นเลียนแบบเป็นการเล่นที่เด็กชอบมาก เด็กจะเล่นเลียนแบบจากสิ่งแวดล้อมใกล้ๆ ตัว เด็ก และจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งได้แก่ การเล่นเลียนแบบชีวิตประจำวัน เช่น เล่นเป็นพ่อแม่ เล่นเลียนน้อง เล่นหม้อข้าวหม้อแกง หรือการเล่นเลียนแบบบุคคลที่เด็กรู้จัก เช่น เล่นเป็นตำรวจ ครู หมอ พ่อค้า แม่ค้า ดาราที่ตนชอบ เป็นต้น

3. การเล่นตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาตัวเองสูงขึ้นมาอีกจากการเล่นอื่นๆ ซึ่งจะพบในเด็กที่มีอายุ 4-5 ปี การเล่นของเด็กในวัยนี้จะมีวิธีแสดงถึงการใช้ความคิด แสดงออกซึ่งความสามารถที่มีอยู่ในตัว เช่น การเล่นทราย เด็กพยายามก่อสร้างให้เป็นสิ่งต่างๆ ที่มีความหมาย เช่น ปราสาทราชวัง ป้อมค่าย อุโมงค์ เป็นต้น

4. การเล่นที่ส่งเสริมทักษะทางภาษา ครูและผู้ปกครองสามารถส่งเสริมให้เด็กสนุกกับการใช้ภาษาให้มากขึ้น โดยการเล่านิทานให้เด็กฟัง ให้เด็กเล่นนิ้วมือ โดยสมมตินิ้วมือเป็นสิ่งต่างๆ แล้วให้เด็กพูดและทำนิ้วประกอบเรื่องที่พูด เล่นทายปัญหาอะไรเอ่ย เล่นร้องเพลงและทำท่าประกอบ หรือเล่นแสดงตามเรื่องในนิทาน เป็นต้น

✓ จากที่กล่าวมา สรุปว่า การเล่นมีมากมายหลายประเภท แต่ละประเภทก็จะมีแตกต่างกัน ซึ่งก็ล้วนแต่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในทุกด้านทั้งสิ้น ครูสามารถจัดกิจกรรมการเล่นให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก และเด็กสามารถเล่นตามความต้องการ ความพอใจของตน ในการจัดกิจกรรมการเล่นให้กับเด็ก อาจจัดได้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสมครูมีหน้าที่สำคัญในการกระตุ้นและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ให้เด็กเกิดความต้องการที่จะเล่นและเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด

2.5 ประโยชน์ของการเล่น

พัชรี สวนแก้ว (2536 : 59-60) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่น ดังนี้

1. การเล่นของเด็กเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ เจริญเติบโต ช่วยให้เด็กรู้สึกสบาย ร่าเริง แจ่มใส นับว่าเป็นการออกกำลังกายที่ดียิ่ง

2. การเล่นจะช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งอื่นๆ ได้ดีขึ้น ช่วยให้เด็กรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการทดลองของเด็กไปในตัว ช่วยให้เด็กรู้จักแยกแยะอะไรเป็นความจริงและอะไรเป็นความคิดฝันอีกด้วย ถ้าเด็กไม่ได้ร่วมเล่นกับเพื่อนๆ ในวัยเดียวกัน จะทำให้เด็กเป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มักจะเอาแต่ใจตัวเอง นอกจากนี้การเล่นกับเพื่อนๆ ในโรงเรียน จะช่วยให้เด็กรู้จักปฏิบัติตัวให้สังคมเด็กยอมรับ กล่าวคือ เป็นที่รักของเพื่อนและครู อันเป็นการฝึกมารยาททางสังคมไปในตัว

3. การเล่นระหว่างพี่น้องภายในครอบครัว ทำให้เด็กไม่อิจฉาพี่น้องของตน และไม่มีความรู้สึกเป็นศัตรูกัน การเล่นช่วยให้เด็กรู้จักสร้างมิตรภาพในระหว่างเพื่อนฝูงเด็ก และยังช่วยให้เด็กรู้จักการแก้ปัญหาในการสร้างมิตรภาพซึ่งกันและกันอีกด้วย ซึ่งจะช่วยทำให้เด็กค่อยๆ เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดียิ่งขึ้น เด็กจะได้ความรู้ต่างๆ จากการเล่นหลายๆ

4. การเล่นของเด็กจัดว่าเป็นการศึกษาอย่างหนึ่ง เช่น เด็กที่เล่นตุ๊กตาจะเรียนรู้ถึงรูปร่างลักษณะ และส่วนต่างๆของตุ๊กตา ตลอดถึงสีและสิ่งที่ใช้ประดิษฐ์ขึ้นเป็นตุ๊กตา เป็นต้น เด็กได้พัฒนาลักษณะต่างๆจากการเล่นนั้นๆการที่เด็กรู้จักสำรวจและรวบรวมสิ่งที่ตนเล่นก็จะส่งเสริมให้เด็กมีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้เด็กยังได้รับความสนุกสนานไปในตัว ได้รู้จักตนเองดีขึ้น คือ รู้ว่าตนเองชอบอะไร มีความสามารถทางไหน เพียงใด

5. การเล่นจัดเป็นการแสดงออกอย่างหนึ่งของเด็ก เพราะเด็กจะได้ระบายอารมณ์และความต้องการต่างๆ อันเป็นการผ่อนคลายไม่ให้เกิดความตึงเครียด เมื่อเด็กมีความต้องการ เช่น เด็กต้องการสิ่งหนึ่งสิ่งใดแต่ไม่ได้รับ เด็กก็จะสมมติว่าได้รับการเล่น เป็นการจูนใจสิ่งที่เด็กขาดไป

6. การเล่นเป็นการฝึกฝนมารยาทของเด็กได้ดียิ่งขึ้น เด็กจะรู้จักการกระทำที่ผิดและการกระทำที่ถูกจากการเล่น รู้จักความยุติธรรม รู้แพ้รู้ชนะ รู้จักการให้ การรับ รู้จักซื้อสัตย์ต่อหมู่คณะ รู้จักควบคุมตัวเองและฝึกฝนให้เป็นคนอดทนอีกด้วย

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2526ข : 60-61) ได้รวบรวมถึงประโยชน์ของการเล่น ดังนี้

1. การเล่นทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่างๆ รอบตัวได้มาก โดยเฉพาะในเด็ก การเล่นสิ่งต่างๆ หมายถึง การสำรวจ การค้นพบ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ต่อวัตถุนั้น ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ คาร์ กอส (Karl Gross) นักจิตวิทยาได้กล่าวว่า การเล่นเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความชำนาญในกิจกรรมต่างๆ ที่จะใช้ต่อไปในอนาคต เช่น เด็กเล่นยกมือ ยกแขน นิ้วมือ นิ้วเท้า ก็คือ การเรียนรู้ที่จะควบคุมร่างกายของตนเองในอนาคต เป็นต้น

2. การเล่นช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายและสุขภาพ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปแล้วว่า การออกกำลังกายเป็นการช่วยให้สุขภาพแข็งแรง เด็กที่ขาดการออกกำลังกายจะทำให้ แขน ขา มีการพัฒนาไม่สมบูรณ์ การออกกำลังกายสามารถทำได้ในเด็กด้วยการให้เด็กเล่นหรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้เกิดความเคลื่อนไหว เช่น การเล่นกลางแจ้ง การเดินระบำ การถีบจักรยาน เป็นต้น นอกจากนี้การเล่นออกกำลังกายยังช่วยในการประสานงานของอวัยวะต่างๆ ทำงานสัมพันธ์กันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การประสานงานของสายตาและมือ สายตาและขา รวมถึงการประสานงานของประสาทสั่งงานและการควบคุมการทำงานของอวัยวะอีกด้วย การเล่นที่ถูกต้อวยังเป็นตัวช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางร่างกายและสุขภาพกับเด็กได้เป็นอย่างดี

3. การเล่นเป็นตัวส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมด้านเชาว์ปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์ ถ้าเด็กมีอิสระในการเล่น การคิดอย่างเต็มที่ การเล่นมีส่วนช่วยในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก เช่น การเล่นต่อบล็อก การเล่นทายปัญหา เป็นต้น เฮอร์ลอค (1972) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเล่นว่า ช่วยให้เด็กมีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเด็กสามารถจะถ่ายทอดความสามารถนี้ไปใช้ในตอนเป็นผู้ใหญ่ เพื่อแก้ปัญหาใหม่ๆที่เกิดขึ้น ดังนั้น การเล่นจึงนับว่ามีส่วนสำคัญสำหรับวัยตอนต้นของชีวิต เพื่อที่จะให้มีการพัฒนาการทางปัญญาและความคิดสร้างสรรค์ต่อไปเมื่อเป็นผู้ใหญ่

4. การเล่นเป็นรากฐานในการพัฒนาการทางสังคม เพราะการเล่นนับว่าเป็นรากฐานที่ดีที่จะฝึกให้เด็กเข้าสังคม การเล่นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสเข้าสังคมของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการเรียนรู้หน้าที่ของการเป็นสมาชิกภายในกลุ่ม หน้าที่ของการเป็นผู้นำผู้ตาม ซึ่งการรวมกลุ่มนี้เองที่ทำให้เด็กมีการตั้งกฎเกณฑ์ข้อบังคับตามแผนสังคมของผู้ใหญ่ เป็นการช่วยให้เด็กเรียนรู้การเข้าสังคมได้อย่างถูกต้องต่อไปในอนาคต

5. การเล่นช่วยในการระบายอารมณ์ ซึ่งเกิดจากความขัดแย้งในสภาพแวดล้อม การเล่นเพื่อระบายอารมณ์เริ่มมีความสำคัญตั้งแต่สมัยของ ฟรอยด์ (Freud) โดยการที่นำเอาการเล่นของเด็กมาใช้ เพื่อให้เด็กระบายอารมณ์ขัดแย้งที่เกิดขึ้น หลังจากนั้นได้มีผู้นำประโยชน์ของการเล่นที่ใช้ในการระบายอารมณ์ของเด็กมากมาย เช่น การบำบัดทางจิตของเด็ก โดยการให้เล่นเป็นตัวช่วย ทำให้เด็กแสดงออกถึงอารมณ์ที่ขัดแย้งต่างๆ ภายในใจของเด็ก ซึ่งอาจใช้ของเล่นหรือไม่ก็ได้ ถ้าเด็กมีอาการที่สับสนหรือกดดันมากๆ การเล่นจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กระบายอารมณ์ได้อย่างถูกต้อง เช่น การเล่นชกต่อยตุ๊กตาล้มลุก เล่นกีฬาประเภทต่างๆ เป็นต้น ดังนั้น การจัดการเล่นให้เหมาะสมสำหรับเด็กก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะช่วยคลายอารมณ์ที่ขัดแย้งของเด็กได้เป็นอย่างดี เพราะจะทำให้เด็กคลายอารมณ์ได้อย่างถูกต้องและไม่ผลร้ายต่อผู้อื่น ตลอดจนจะทำให้เด็กมีสุขภาพที่ดีขึ้นอีกด้วย

สรุปได้ว่า การเล่นเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์สำหรับเด็กปฐมวัยมาก เพราะการเล่นเป็นการช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้านอย่างสมบูรณ์และจะส่งผลถึงการดำเนินชีวิตของเด็กด้วย นอกจากนี้ เด็กๆ สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ด้วยการเล่น ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาของเด็กอีกอย่างหนึ่งและยังใช้เป็นพื้นที่ผ่อนคลายอารมณ์ได้อีกด้วย

2.6 พัฒนาการและพฤติกรรมการเล่นของเด็กปฐมวัย

เลขา ปิยะอัจฉริยะ. (2524 : 21-22.) ได้แบ่งแยกพัฒนาการทางความรู้ ความเข้าใจของเด็กออกเป็นลำดับขั้นของพัฒนาการเล่นตามแนวทฤษฎีของเพียเจต์ ดังนี้ คือ

1. ขั้นการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัส-รู้สึกและกลไกเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ (SensoriMotor Stage) เนื่องจากในขั้นแรกของการเจริญวัย เด็กยังไม่สามารถแยกตนเอง (Self) และสิ่งแวดล้อมให้ออกจากกันได้ เด็กเชื่อว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องรวมอยู่ที่ตนเอง ตนเองต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องเป็นผู้กระทำ เช่น มีความเข้าใจว่า ความคงที่ของวัตถุจะไม่มีถ้าตัวเขาเองไม่ได้รับรู้ มองเห็นหรือจับต้องวัตถุนั้นอยู่ ประกอบกับกล้ามเนื้อ แขนขาและอวัยวะส่วนต่างๆ ต้องการถูกฝึกฝน ถูกใช้เพื่อให้พัฒนา การเล่นของเด็กในระยะก่อนวัย 4 ขวบ จึงมุ่งที่จะนำตัวออกไปประสบกับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้สมรรถภาพและร่างกายเข้าร่วมเล่นลักษณะการเล่นจึงเป็นการกระทำกิจกรรมที่เคลื่อนไหว มีอริยาบท มีการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้มาก และมีการย้ายเข้าการกระทำหรือการเล่นนั้น บ่อยๆ โดยไม่เบื่อหน่าย

2. ขั้นการเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ (Representation Stage) เมื่อเด็กมีการพัฒนาในด้านสติปัญญาเพิ่มขึ้นตามวุฒิภาวะ เด็กจะมีความสามารถในการตอบสนองความกระตือรือร้น ใ้รู้ใคร่เรียนและความต้องการใช้ความสามารถที่เพิ่มขึ้นเป็นไปในแนวที่เริ่มรู้จักใช้ความคิด มโนภาพ และจินตนาการ ให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเล่นของตน ระยะระหว่าง 2-7 ขวบ จึงเป็นระยะที่ความคิดในด้านสัญลักษณ์ของเด็กจะก่อรูปและพัฒนาขึ้น เด็กจะเอาใจใส่กับการเล่นที่มีการสมมติหรือกำหนดให้สิ่งเร้าต่างๆ รวมทั้งวัตถุของเล่นและตัวบุคคลมีฐานะเป็นตัวแทนสิ่งของและสถานที่เป็นจริงในชีวิต

3. ขั้นการเล่นที่สื่อความคิด ความเข้าใจ (Reflective Stage) ครึ่งอายุประมาณ 7 ขวบ การต่อเติมความคิด การเกิดความคิดรวบยอดมีมากขึ้นและสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น เด็กจะพัฒนาการรับรู้ที่สามารถจัดหมวดหมู่หรือประเภทของวัตถุและเหตุการณ์ต่างๆ ได้ (Categorization) ตลอดจนมีการพัฒนาทางด้านภาษามากพอที่จะสื่อความเข้าใจกับบุคคลอื่น การเล่นส่วนใหญ่ในระยะนี้ จึงเป็นไปในรูปการเล่นที่มีกฎเกณฑ์และขั้นตอนเข้ามาเกี่ยวข้องในตัวอย่างการเล่นบทบาท แม่ ลูกและหมอ จะมีการเขียนบทเป็นละคร เป็นเรื่องมีการ

ขั้นตอน ดำเนินเรื่อง และสรุปลงท้ายเรื่องภาษาที่ใช้การลำดับบท และขั้นตอนของเรื่องจะสะท้อนให้เห็นถึงการที่เด็กต้องรวบรวมและวางแผนความคิด เพื่อให้สอดคล้องกันอย่างมีเหตุผลและความเป็นไปได้และเพื่อให้สื่อความคิดของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ

เพียเจีย ยังได้ให้ข้อสังเกตว่า ในระยะ 4-7 ขวบ การเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ ซึ่งเกิดจากความคิดคำนึง และความคิดเห็นของเด็กจะเริ่มลดน้อยลงเรื่อยๆ และเด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับความเป็นจริงตามธรรมชาติรอบตัว

ส่วนพฤติกรรมการเล่นของเด็ก เยาวพา เดชะคุปต์. (2525. 24-26) ได้แบ่งออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitation) การเลียนแบบเป็นการสะท้อนให้ผู้อื่นเห็นและทราบถึง การรับรู้ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของผู้เล่น ในด้านที่เกี่ยวกับตัวผู้เล่นหรือเด็ก การเล่นเลียนแบบจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สิ่งรอบตัวต่าง ๆ ที่ได้รับรู้ผ่านเข้าไปทางประสาทสัมผัส แต่ยังไม่อาจจะเข้าใจหรือรู้ความหมายได้ในทันทีที่รับรู้ ในการเลียนแบบ เด็กจะผสมผสานกลมกลืนหรือปรุงแต่งสิ่งที่ได้รับรู้ใหม่ให้สอดคล้องเข้ากับสิ่งที่เด็กเรียนรู้แล้ว กันเคยแล้ว (Cognized Known) จะเห็นได้จากการที่เด็กมักจะเล่นเลียนแบบสิ่งที่ตนคุ้นเคยก่อนและเห็นว่า สำคัญ แต่สถานการณ์หรือสิ่งที่เด็กนำมาเล่นจะแตกต่างกันไปแล้วแต่ภูมิหลังของเด็กแต่ละคน

2. การสำรวจ (Exploration) ความสนใจ ความสงสัย และความกระตือรือร้น ใ้รู้ในสิ่งรอบตัว ต่าง ๆ เป็นคุณสมบัติประจำวัยของเด็กโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะ 3-6 ปี และเป็นรากฐานของการเล่นแบบ สำรวจ หากผู้ใหญ่รู้จักการสนับสนุนการเล่นให้ถูกวิธีแล้ว คุณสมบัติประจำวัยนี้ จะได้รับการพัฒนาและมีจิต ตัวเด็กต่อไปเรื่อยๆ ทั้งยังจะทำให้การเล่นของเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการสำรวจ เด็กจะได้ใช้ประสาทรับความรู้สึกของเขามากกว่าเพียงการสัมผัส จับต้องหรือดูเฉยๆ เด็กจะจับ จี ไขของเล่น กลิ้งมันไปมา ลองตบ ลอง ดูดู ฟังว่ามีเสียงมาจากส่วนไหนของการเล่น แล้วค้นหาต้นเหตุที่มาของเสียงด้วยการแกะของเล่นออกมาดู ซึ่งบางครั้งอาจทำให้ของเสีย แต่เด็กก็จะเรียนรู้ว่าตนเองสามารถทำให้สิ่งและสถานการณ์ต่างๆ เกิดหรือ เปลี่ยนแปลงได้ ความไวของประสาทสัมผัสรับความรู้สึกจะเกิดหรือพัฒนาตามประสบการณ์ใหม่ของการเล่น สำรวจอยู่เสมอ การเล่นสำรวจนี้จะเป็พฤติกรรมขั้นที่เ็นนำเด็กไปสู่การค้นพบและการแก้ปัญหาบางสิ่งหรือ สถานการณ์ที่เด็กไม่เคยเรียนรู้และมีประสบการณ์มาก่อน

3. การทดสอบ (Testing) ในการเล่นแบบทดสอบเด็กจะอาศัยความรู้ใหม่ที่ได้จากการสำรวจและ ความรู้เดิมจากประสบการณ์ที่คุ้นเคยเป็นรากฐาน สิ่งที่เด็กได้สำรวจศึกษาแล้วจะเป็นอุปกรณ์ที่เด็กนำมาเล่น เพื่อทดสอบดูว่า คุณสมบัติของการเล่นและวิธีการเล่นที่วางไว้จะเป็นไปตามที่เขาคิดหรือไม่ อย่างไร เช่น ถ้า เอาแท่งไม้สี่เหลี่ยมตั้งเป็นรูปต่างๆ จะเป็นรูปอะไรได้บ้างและจะตั้งได้สูงมาก ๆ ตามที่คิดที่ต้องการหรือไม่ เป็นต้น การทดสอบเด็กจึงควรมีโอกาสที่จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัตถุหรือสถานการณ์ที่เล่นก่อน โดยการเล่น สำรวจและเล่นเลียนแบบ

4. การสร้าง (Construction) การเล่นสร้าง หมายถึง การที่ผู้เล่นสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเอง กับสิ่งแวดล้อมในลักษณะต่างๆ เช่น การจัดท่าของเล่น โดยการเอาก้อนกลิ้งมาหักส่วนบนลง ตกแต่งทำเป็น หัวแล้วใช้ซี่ล้อ การสร้างสถานการณ์การเล่น โดยการสร้างเรื่องและเล่นตามเรื่อง การวางกฎเกณฑ์ การเล่น โดยกำหนดบทบาทของผู้เล่นใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงจากของเดิม การเล่นสร้างเริ่มต้นจากการที่เด็กสามารถ แยกสิ่งแวดล้อมต่างๆ ออกได้ว่าต่างกันหรือเหมือนกันอย่างไร โดยมีเหตุผลที่จะสรุปแยกแยะความต่างและ ความเหมือนกันนั้นได้ (Differentiation Process) และโดยไม่รู้ตัว เด็กจะเริ่มใช้อารมณ์และความคิดของเขา เองออกมาเป็นการกระทำ ซึ่งตัวเด็กสามารถควบคุมได้ การเล่นสร้างนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของ เด็กในการรวบรวมอารมณ์ ความคิดและเหตุผลให้มาสัมพันธ์กันขึ้นในรูปรวมใหม่ เพื่อก่อให้เกิดความคิดและ

ประสบการณ์ใหม่ๆ ของผู้เล่นหรือเด็กยังต้องใช้ความคิด ความสามารถอื่นๆ อีก เช่น การแปลความหมายของความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองออกมาในรูปของสัญลักษณ์ (Symbolic Representation) ดังตัวอย่างการสร้างข้อสมมติให้กันกลายเป็นม้า การสื่อความหมายของการเล่นให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจได้ โดยการใช้ภาษาพูด (Verbal) และกิริยาอาการ สีหน้า (Non- Verbal) ดังตัวอย่างการเล่นเลียนแบบหรือการเล่นสร้างเรื่องตามความคิดนั้น

✓สรุปว่า พัฒนาการและพฤติกรรมการเล่นของเด็กปฐมวัยจะเป็นไปตามลำดับขั้น เด็กจะเล่นกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวของตนมากที่สุด จากนั้นก็จะเริ่มเล่นกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว เมื่อเด็กเริ่มมีวุฒิภาวะที่สูงขึ้น การเล่นของเด็กก็จะมีแบบแผน มีการใช้ความคิด การแสดงออกให้ผู้อื่นรับรู้มากขึ้น

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่น

งานวิจัยในต่างประเทศ

ไฟเทลสัน และ โรส (Fietelson and Ross. 1973 : 202-203) ได้ศึกษาทดลองเกี่ยวกับการเล่นของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการชี้แนะกับไม่ได้รับการชี้แนะ พบว่า กลุ่มเด็กที่อยู่ในบริเวณที่เล่น ซึ่งมีผู้ชี้แนะการเล่นมีพัฒนาการตามลำดับขั้นของการเล่นมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีผู้ชี้แนะ

โลวินเจอร์ (สุวัฒน์ วรานุสาสน์. 2526: 21. อ้างอิงจาก Lovinger. 1974 : 313-320. *Socio-dramatic play and language development in preschool disadvantaged children.*) ได้ทำการวิจัยโดยมีการเปรียบเทียบพัฒนาการการใช้ภาษาของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการแนะนำเกี่ยวกับการเล่น (Play Tutoring) ได้มีพัฒนาการในการเล่นอยู่ในลำดับขั้นที่สูงขึ้น และพัฒนาการใช้ภาษาก็ดีมากด้วย

รูบิน และไมโอนี (Rubin and Maioni. 1975 : 171-179) ได้ศึกษาขั้นพัฒนาการเล่นของเด็กด้านความสามารถในการแยกการจัดหมู่ การจัดประเภทของสิ่งต่างๆ การยอมรับความคิดเห็นและทัศนะของผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการทางการเล่นของเด็กมีความสัมพันธ์กันในทางบวก นั่นคือ การที่เด็กได้เล่นมากๆ จะทำให้เด็กยอมรับความคิดเห็นและทัศนะของผู้อื่นได้ดี ตลอดจนมีความสามารถในการแยก การจัดหมู่และจัดประเภทของสิ่งต่างๆ ได้ดี ถ้าได้รับการเล่น

มอนิแกน (Monighan. 1983 : 163) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นเชิงสังคม ภาษาและสภาพแวดล้อมทางการเล่นที่บ้านของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัยอายุ 2 ขวบ 5 เดือน-5 ขวบ 5 เดือน และผู้ปกครอง 336 ครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า เด็กชายและเด็กหญิงไม่มีความแตกต่างในเรื่องของการเล่น หรือการพูดและพบว่าความซับซ้อนทางความเข้าใจในการเล่นตามลำดับขั้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

ลดาวัลย์ กองช่าง (2530 : 59-64) ได้ศึกษาพฤติกรรมการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติ แบบชี้แนะ และแบบอิสระ พบว่า เด็กกลุ่มที่เล่นแบบอิสระมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่าเด็กที่ได้รับการเล่นแบบชี้แนะ

ดารณี ดิมยเดช (2530: 79) ได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับขั้นการเล่นทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่เคยผ่านศูนย์และไม่เคยผ่านศูนย์เด็กปฐมวัย พบว่า เด็กที่เคยผ่านศูนย์เด็กปฐมวัยแล้วมีระดับขั้นการเล่นทางสังคมสูงกว่าเด็กที่ไม่เคยผ่านศูนย์เด็กปฐมวัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

กรณีการ สุ่ม (2533 : 66-69) ได้ศึกษาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการสังเกตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นสรรค์สร้าง พบว่า กลุ่มทดลอง มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มควบคุมและพบว่ากลุ่มทดลองมีความสามารถในการสังเกต สูงกว่ากลุ่มควบคุม

วิชณี สมประชา (2533: 51) ได้ศึกษาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นน้ำ เล่นทราย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นน้ำ เล่นทราย มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ด้านการเปรียบเทียบ สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นน้ำ เล่นทราย

อรรณณ สุ่มประดิษฐ์ (2533 : 77) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทางสังคมด้านความเอื้อเฟื้อ ความมีระเบียบวินัย และระดับขั้นการเล่นทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบไทยและการเล่นที่จัดโดยทั่วไป ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นแบบไทยมีพฤติกรรมทางสังคมด้านความเอื้อเฟื้อ และด้านความมีระเบียบวินัย สูงกว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นแบบทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุภา สุขวิบูลย์ (2539 : 83) ได้ศึกษาการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้การเล่นตามมุมตามข้อตกลง กับการเล่นแบบมีปฏิสัมพันธ์ พบว่า เด็กปฐมวัยในกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นตามมุมตามข้อตกลง มีลักษณะที่พึงประสงค์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบมีปฏิสัมพันธ์

จากงานวิจัย สรุปว่า การเล่นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยพัฒนาส่งเสริมความสามารถของเด็ก เด็กที่ได้รับการการเล่นจะมีพัฒนาการด้านต่างๆ ที่สูงขึ้นโดยเฉพาะถ้าผู้ใหญ่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการเล่นว่าเป็นส่วนสำคัญและเป็นการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์และชี้แนะให้กับเด็กจะเป็นการส่งเสริมการเล่นของเด็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นมุมบล็อก

3.1 ความหมายของมุมบล็อก

จากเอกสารที่ค้นพบได้มีผู้กล่าวถึงมุมบล็อกในแง่มุมต่างๆ ดังนี้

อีวา เอสซา (Essa Eva.1996 : 539-541) ให้ความหมายของคำว่าบล็อกว่า บล็อก คือ หนึ่งในอุปกรณ์ที่มีประโยชน์และให้ความสนุกอย่างมากที่พบในชั้นเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน มีหลายรูปแบบหลายขนาด ผลิตจากวัสดุหลายชนิด สามารถใช้งานได้หลายอย่างหรือนำไปประกอบรวมเข้ากับอุปกรณ์อย่างอื่น ซึ่งนำพาความสนุกสนานแห่งการเล่นอย่างไม่มีขีดจำกัด

ภรณ์ี คุรุรัตน์ (2535 : 119) กล่าวว่า บล็อก หมายถึง แท่งไม้หรือเศษวัสดุทดแทนอย่างอื่น เช่น กลองชนิดต่างๆ บล็อกแต่ละชุดอาจจะมีแบบและจำนวนแตกต่างกัน บางชุดมีขนาดเล็ก มีจำนวน 20 ชิ้น บางชุดมีขนาดใหญ่ จำนวนมากอาจมากถึงร้อยกว่าชิ้น บล็อกเหล่านี้อาจทำเองได้จากเศษไม้ นำมาตกแต่งให้เป็นรูปทรง

พัฒนา ชัยพงศ์ (ม.ป.ป : 83-95) กล่าวว่า ไม้บล็อกมีหลายชนิด แต่ละชนิดจะเรียกแตกต่างกันตามแต่วัสดุที่ประกอบขึ้น เช่น

1. บล็อกกล่องกระดาษแข็ง เป็นบล็อกที่ทำมาจากเศษกระดาษแข็งของกล่องใส่ของชิ้นใหญ่ เช่น บล็อกพัสเตอร์ (Block puster) เป็นลักษณะคล้ายแท่งอิฐสีแดง ซึ่งบล็อกชนิดนี้จะมีประโยชน์มากสำหรับเด็กเล็ก เพราะจะมีน้ำหนักเบา สามารถเคลื่อนย้ายได้ด้วยตนเอง และมีราคาไม่แพง

2. บล็อกเลโก้ จัดเป็นเครื่องเล่นประเภทบล็อกชนิดหนึ่ง มีขนาดเล็ก มีหลายรูปร่าง สามารถวางไว้บนโต๊ะและมีหลายสี เป็นการเร้าความสนใจเด็กไปในตัว เพราะโดยปกติเด็กจะชอบของเล่นที่มีสีสันสวยงาม

3. ตัวต่อพลาสติก เป็นตัวต่อที่ทำจากพลาสติกมีหลายสี แต่โดยส่วนใหญ่จะพบว่าในแต่ละชุด จะมีขนาดเดียวกันหมด ซึ่งแตกต่างจากเลโก้และไม้บล็อก

4. บล็อกกลวง จะมีขนาดใหญ่กว่าไม้บล็อกตามปกติที่จัดไว้ให้เด็กเล่นตามมุมบล็อก บล็อกกลวงจะมีน้ำหนักมากและมีหลายชนิด ลักษณะของบล็อกกลวงจะมีด้านเปิดอยู่ด้านหนึ่งเพื่อสะดวกในการที่เด็กจะหยิบหิ้วเคลื่อนย้ายได้ง่าย อีกทั้งยังช่วยพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ของเด็ก เพราะเด็กจะรู้สึกว่าการเคลื่อนย้ายสิ่งของขนาดใหญ่

บล็อกที่ครูประดิษฐ์เอง

1. บล็อกไม้ ซึ่งเป็นเศษไม้รูปต่างๆ ครูสามารถนำมาไว้ในมุมไม้บล็อกให้เด็กเล่นได้ โดยต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ 2 ประการคือ สภาพความเรียบร้อย และคุณภาพของไม้ที่นำมาประดิษฐ์

2. บล็อกกล่องกระดาษ , กล่องนม ซึ่งใช้กล่องต่างๆนำมาห่อกระดาษให้มีสีสันสวยงาม ซึ่งเป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งที่ให้ทั้งประโยชน์และประหยัด

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528 : 36) กล่าวถึง ไม้บล็อกว่า เป็นอุปกรณ์การเล่นอย่างหนึ่งของเด็ก ซึ่งทำจากไม้ มีขนาดและรูปร่างแตกต่างกัน สามารถใช้ได้หลายจุดมุ่งหมาย โดยกล่าวถึงชนิดของไม้บล็อกว่ามี 3 ชนิดคือ

1. บล็อกชุด (Unit Block)
2. บล็อกกลวง (Hollow Block)
3. บล็อกเล่นบนโต๊ะ (Table Block)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2525 : 211) กล่าวว่า ไม้บล็อก มีรูปทรงและขนาดต่างๆ กัน มีทั้งที่เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส สี่เหลี่ยมผืนผ้า สามเหลี่ยม วงกลม ครึ่งวงกลม รูปโค้ง มีทั้งขนาดเล็กและใหญ่ ที่ตันและกลวง ถ้าเป็นไม้บล็อกใหญ่ จะทำเป็นแบบกลวง เพื่อไม่ให้มีน้ำหนักมากเกินไป เด็กจะได้เคลื่อนย้ายได้สะดวก

สรุปว่า บล็อก เป็นอุปกรณ์การเล่นของเด็กอย่างหนึ่ง ซึ่งมีมากมายหลายชนิด ทั้งที่เป็นไม้และเป็นพลาสติก บล็อกแต่ละอย่างจะมีความแตกต่างกันทั้งสีและรูปร่าง จะมีทั้งที่เป็นสำเร็จรูปและที่ประดิษฐ์ขึ้นเอง บล็อกจะช่วยพัฒนาการเด็กได้ในทุกด้าน เป็นอุปกรณ์ที่ทำให้เด็กได้รับความสนุกสนาน

3.2 ความสำคัญและคุณค่าของการเล่นมุมบล็อก

พัฒนา ชัชพงศ์ (ม.ป.ป : 83-95) กล่าวว่า ไม้บล็อกเป็นเครื่องเล่นที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะเป็นวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน สามารถหยิบจับได้สะดวก และสามารถนำมาสร้างเป็นสิ่งต่างๆ ตามความพอใจ เป็นเครื่องเล่นที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้อย่างมาก

มาลี วรรณ (2537 : 71) กล่าวว่า มุมไม้บล็อกลูก ถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียนอนุบาล เพราะการเล่นของเด็กต้องเล่นไปคิดไป จะต่ออย่างไรให้ลงตัว เพราะไม้บล็อกสามารถต่อบ้าน รถยนต์ ถนน ภูเขา รั้ว สัตว์ต่างๆ และอื่นๆ อีกมาก เป็นการช่วยฝึกปรับสมอง

วราภรณ์ รักวิจัย (2533 : 91) กล่าวว่า บล็อก เป็นอุปกรณ์ที่เด็กเล่นได้ทั้งคนเดียวและหลายคน การเล่นบล็อกจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจสิ่งแวดล้อม รูปทรงเรขาคณิต ขนาดรูปร่าง จำนวนและ นอกจากนี้ การเล่นบล็อกเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ ส่งเสริมการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์และพัฒนาความคิดรวบยอดระหว่างรูปทรงและแบบต่างๆ

ส่วนคุณค่าของบล็อก เยาวพา เดชะคุปต์ (2525 : 38) ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย และส่งเสริมความสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อต่างๆ จากการ ยก ถือ ต่อบล็อก
2. ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ จากการ เล่นสมมติเด็กจะแสดงอารมณ์ต่างๆออกมา เช่น อารมณ์ก้าวร้าว อิจฉา พอใจ หวาดกลัว
3. ส่งเสริมการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาความคิดรวบยอดระหว่างรูปทรงและแบบต่างๆ
4. พัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับ ขนาด และจำนวน
5. พัฒนาทักษะพื้นฐาน ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมในการอ่านจากการสนทนา คือ รูปร่าง ขนาด และสิ่งที่เขาสร้าง

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535 : 119-120) กล่าวถึงการเล่นไม้บล็อก ในด้านคุณค่าทางการศึกษา ดังนี้

1. ให้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เช่น กว้าง ยาว สั้น สูง หนา ยาว มากขึ้น น้อยลง
2. เด็กเรียนรู้รูปทรงต่างๆ เช่น สี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม ครึ่งวงกลม และทรงกระบอก
3. ให้พื้นฐานทางด้านฟิสิกส์ เด็กจะเรียนรู้ว่าจะใช้แท่งไหนก่อนตรงไหน จึงจะรับน้ำหนักกันได้
4. ฝึกประสาทสัมผัสตากับมือ
5. ฝึกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เด็กมีอิสระที่ใช้ความคิดในการต่อบล็อกให้เป็นรูปใดๆ ก็ได้
6. พัฒนาด้านภาษา เมื่อมีการเล่นเป็นกลุ่มเด็กย่อมพูดจากัน ได้ตอบซึ่งกันและกัน จะช่วยให้มีโอกาสฝึกการใช้ภาษาเป็นอย่างดี

7. พัฒนาด้านอารมณ์-สังคม การเล่นในมุมนี้ เด็กมักเล่นเป็นกลุ่ม ฉะนั้นการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนให้ได้ หรือเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ก็จะตามมา การเอาแต่ใจตัวเอง หรือเป็นฝ่ายรับแต่อย่างเดียว ก็จะค่อยๆ ลดลง แต่จะเริ่มรู้จักอดทน เริ่มเป็นผู้ให้บ้าง

8. ปลูกฝังลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ โดยครูจะฝึกให้เก็บของเข้าที่ เมื่อการเล่นสิ้นสุดลง

9. เด็กจะเรียนรู้และฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

บีทตี้ (Beaty . 1992 : 48-56) ได้กล่าวถึงคุณค่าของไม้บล็อกในด้านความสามารถส่งเสริมพัฒนาการเด็ก พอสรุปได้ ดังนี้

ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย การเล่นไม้บล็อกเด็กจะต้องนำไม้บล็อกออกจากชั้นและเก็บเข้าที่เอง เด็กจึงได้พัฒนาทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กส่งผลให้นิ้วมือ แขน ขา แข็งแรง อีกทั้งการสร้างกำแพงหรือหอคอยจะต้องอาศัยความสมดุลจึงเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ เด็กจะประสบความสำเร็จทุกครั้งในการทำกิจกรรมในมุมไม้บล็อก ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และยังเป็นการปลูกฝังให้เด็กรู้จักการดูแลตนเอง ดูแลเพื่อน และดูแลสื่อ

ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา ในการเล่นไม้บล็อกเด็กจะได้รู้เกี่ยวกับความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ เช่น ขนาด รูปร่าง การนับ การจำแนก เด็กจะเข้าใจความหมายของหนึ่งเท่า สองเท่า ในขั้นแรก เด็กจะเรียนรู้โดยการท่องจำ แต่เมื่อได้เล่นไม้บล็อกแล้วเด็กจะเรียนรู้ความหมายของแต่ละจำนวน เรียนรู้เกี่ยวกับชื่อของไม้บล็อกแต่ละอัน และเรียนรู้การแก้ปัญหา เช่นการสร้างสะพานต้องเลือกความยาวของไม้บล็อกที่เหมาะสม ซึ่งปัญหาที่เกิดจากการก่อสร้างสามารถเลือกวิธีแก้ได้หลายวิธี และเด็กก็สามารถแก้ปัญหาเหล่านี้ได้

ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา ขณะที่เด็กเล่นไม้บล็อกด้วยกันก็จะมีสนทนากับเพื่อน เด็กจะได้ใช้คำศัพท์ใหม่ๆ จากชื่อของไม้บล็อกรูปทรงต่างๆ หรือชื่อของสิ่งที่เด็กมีพัฒนาการทางภาษาอยู่ในระดับใด

ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการใช้จินตนาการและการเล่นบทบาทสมมติ โดยเด็กจะนำข้อมูลที่มีอยู่มาสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ขึ้น ซึ่งเด็กปฐมวัยจะอยู่ในวัยที่มีความสามารถในการสร้างรูปแบบใหม่ๆ ความคิดใหม่ คำใหม่ สิ่งใหม่ๆ ด้วยตนเอง เนื่องจากลักษณะของไม้บล็อกไม่มีโครงสร้างที่ตายตัว เด็กสามารถนำมาสร้างสิ่งต่างๆ ได้ตามความต้องการ

สรุปว่า บล็อกมีความสำคัญและมีคุณค่าสำหรับเด็กปฐมวัยมาก การเล่นมุมบล็อกทำให้เด็กได้พัฒนาในด้านต่างๆ ได้ครบถ้วน และมุมบล็อกเป็นมุมที่เด็กๆ ต่างก็ชอบ เด็กสามารถใช้ความคิดและแสดงออกได้ในการเล่นมุมบล็อกและเด็กสามารถผ่อนคลายความเครียดได้จากการเล่นมุมบล็อกด้วย

3.3 ขั้นการเล่นไม้บล็อก

พัฒนา ชัชพงศ์ (ม.ป.ป. : 7-15) ได้แบ่งขั้นการเล่นก่อสร้างด้วยไม้บล็อกออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการหอบหิ้วไม้บล็อกไปมา เด็กที่ยังเล็กส่วนใหญ่เล่นไม้บล็อกโดยการหอบไม้บล็อกไว้ในอ้อมแขน แล้วเดินไปมา แต่ก็ได้เรียนรู้เกี่ยวกับน้ำหนัก ผิวสัมผัสและจำนวนไม้บล็อกที่เขาหอบแต่ละครั้ง

ขั้นที่ 2 ขั้นวางซ้อนต่อกันหรือวางเรียงต่อกันบนพื้น เมื่อเด็กโตขึ้นเด็กจะชอบวางไม้บล็อกซ้อนกันสูง หรือวางเรียงต่อกันระนาบกับพื้น ซึ่งด้านอาจจะไม่ตะกันก็ได้ เด็กจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของไม้บล็อก

ขั้นที่ 3 ขั้นการหาวิธีใหม่ๆ ในการต่อไม้บล็อก เมื่อเด็กอายุประมาณ 3-4 ปี ที่ไม่คุ้นเคยกับไม้บล็อกมาก่อนก็จะเริ่มค้นพบการใช้ไม้บล็อกในรูปแบบใหม่ๆ และเมื่อเกิดปัญหาก็จะหาหนทางแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งรูปแบบที่อาจพบเห็นได้ เช่น การสร้างวงล้อมรอบ การสร้างสะพาน การสร้างแบบ (Pattern) ต่างๆ ขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นการตั้งชื่อ และใช้ประโยชน์สิ่งที่สร้างขึ้น อายุประมาณ 5 ปีครึ่งถึง 6 ปี เด็กมักจะตั้งชื่อสิ่งที่ตนสร้างขึ้น และใช้สิ่งที่ตนสร้างขึ้นเล่นบทบาทสมมติ สร้างจินตนาการของตนเอง

สำหรับ บีทตี้ (Beaty. 1992 : 56-57) ได้แบ่งขั้นการเล่นสร้างด้วยไม้บล็อกออกเป็น 3 ขั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการใช้สัมผัส เด็กจะใช้ไม้บล็อกทุกอย่างยกเว้นใช้ก่อสร้าง เด็กจะนำไม้บล็อกออกจากชั้น และถือไปรอบๆ ใช้ตอก นำไปใส่กล่องหรือรถแล้วเทออก ใส่กลับเข้าไปใหม่แล้วเทออกอีก ซึ่งมักจะทำตอนที่ยังเล็ก หรือเด็กที่มีประสบการณ์น้อย

ขั้นที่ 2 ขั้นควบคุมการก่อสร้าง เด็กเรียนรู้การวางไม้บล็อกในลักษณะต่างๆ เช่น การสร้างหอคอยโดยการวางไม้บล็อกซ้อนกัน เด็กสามารถสร้างหอคอยได้หลายรูปแบบ การวางไม้บล็อกเรียงตามพื้น

ราบเป็นแถวยาว การสร้างถนน การสร้างกำแพง ซึ่งเด็กจะสามารถสร้างได้อย่างประณีต เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการสร้างสะพานโดยการวางไม้บล็อก 1 อัน บนพื้นที่ว่างของไม้บล็อก 2 อัน การทำซ้ำแล้วซ้ำอีกจะทำให้เด็กสร้างได้ประณีตขึ้น การก่อสร้างของเด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกัน การสร้างในขั้นนี้จะแสดงให้เห็นถึงความสมดุลและการวางไม้บล็อกในรูปแบบต่างๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นความหมายของการเล่นไม้บล็อก เป็นการประยุกต์ทักษะที่เด็กเรียนรู้มาใช้ในการก่อสร้าง เด็กอาจจะตั้งชื่อสิ่งที่เด็กสร้างทันที หรือคอยจนกระทั่งสร้างเสร็จก่อน จึงตัดสินใจว่าสิ่งที่เขาสร้างคืออะไร ในขั้นนี้ให้ความหมายนี้อาจจะเป็นเพียงแต่เด็กสร้างสิ่งที่เขาพบเห็นจากการไปทัศนศึกษา หรือแม่แต่สร้างจากความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเอง

สรุปได้ว่า การเล่นสร้างไม้บล็อกในเด็กปฐมวัยนั้นเด็กจะมีลำดับในการสร้างที่เป็นขั้นตอนและเด็กจะมีการพัฒนาการสร้างได้ดีขึ้นจากความสามารถและประสบการณ์ของตัวเด็กเอง ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กต้องมีการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมที่เอื้อต่อการสร้างไม้บล็อกของเด็ก

3.4 ประโยชน์ของมูบบล็อก

เยาเวา เดชะคุปต์ (2525 : 38.) กล่าวถึงประโยชน์ของบล็อกว่า

1. ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวร่างกาย การบังคับกล้ามเนื้อ
2. ทำให้เกิดพัฒนาการทางภาษา
3. สามารถควบคุมความสมดุลทางด้านฟิสิกส์
4. ทำให้เกิดความเข้าใจทางคณิตศาสตร์
5. ทำให้เกิดพัฒนาการทางสังคม คือ ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม เข้าใจบทบาททางสังคม พฤติกรรม และค่านิยมทางสังคม
6. ทำให้เด็กพัฒนาการทางอารมณ์ คือ สามารถเผชิญต่อความผิดหวัง ความล้มเหลว
7. ทำให้เด็กเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่ต่างๆ และหน้าที่ได้
8. เกิดสุนทรีย์ภาพของความเหมือนและการผสมกลมกลืน

อีวา เอสซา (Essa Eve.1996 : 539-541) กล่าวถึงประโยชน์ของบล็อกว่า บล็อกทำให้เด็กได้เรียนรู้คุณลักษณะสำคัญของการพัฒนาเครื่องยนต์กลไกต่างๆ เด็กจะใช้กล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ระหว่างการประกอบบล็อกต่างๆ ขณะที่กำลัง ยก หักมุม ยืดขยาย เอื้อมมือ หมุน จัดการจับต้องเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม และทำให้เกิดความสมดุลในบล็อกขนาดต่างๆและบล็อกช่วยในการเพิ่มพูนขอบเขตการเรียนรู้ เช่น ใหญ่ เล็ก สูง ต่ำ บน และล่าง เป็นต้น ซึ่งก็คือกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติเกี่ยวกับการเข้าคู่เหมาะสม ความคล้ายคลึงและความแตกต่าง การจำแนกชนิดต่างๆ คณิตศาสตร์และจุดประสงค์ทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ การบวก การลบ น้ำหนักและความสมดุล พัฒนาคำศัพท์และความจำทางด้านรูปร่าง ขนาดและรูปแบบต่างๆ นำความคิดสร้างสรรค์ออกมาจากตัวเด็ก การแก้ปัญหาและการเล่นที่รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน สนับสนุนการเล่นเป็นกลุ่ม ให้ความรู้สึกประสบความสำเร็จและรู้คุณค่าในตนเอง บล็อก คือ สื่อกลางที่เป็นประโยชน์อย่างมากในความต้องการต่างๆ เหล่านี้

สรุปได้ว่า มูบบล็อกมีประโยชน์กับเด็กในระดับปฐมวัยมาก เพราะการเล่นมูบบล็อกนี้สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางการทั้ง 4 ด้าน ของเด็กอย่างเต็มที่ เด็กจะสามารถเกิดการเรียนรู้จากการเล่นที่ผ่านการใช้สื่อ อุปกรณ์ซึ่งจะเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดให้เด็กได้ใช้ความคิด จินตนาการ ภาษาได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้มูบบล็อกยังทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินด้วย

3.5 หลักการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบล็อก

เยาพา เดชะคุปต์ (2528 : 36) ได้กล่าวว่าบล็อกเป็นอุปกรณ์ที่เด็กพอใจและชอบเล่นมาก เป็นของเล่นที่เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ การเล่นบล็อกจึงควรจัดสถานที่เพื่อให้เด็กได้เล่น อย่างอิสระตามจินตนาการของตนเอง เด็กจะรู้สึกประสบความสำเร็จในการทำงานและเมื่อเล่นเสร็จแล้ว สามารถเก็บเข้าที่อย่างเป็นระเบียบ

จงใจ ขจรศิลป์ (2532 : 38) กล่าวว่า มุมบล็อกเป็นมุมที่มีอุปกรณ์ในการเล่นที่ต้องใช้พื้นที่ สำหรับให้เด็กใช้เรียงต่อกันในการเล่น ดังนั้น การจัดมุมบล็อกให้เด็กเล่น จึงควรจัดให้มีพื้นที่กว้างพอเหมาะ และควรตั้งให้ห่างมุมหนังสือ เพราะมุมหนังสือต้องการความสงบ อีกทั้งเมื่อเล่นเสร็จแล้วควรแนะนำให้เด็ก รู้จักเก็บของเข้าที่และทำงานเป็นกิจวัตร เป็นการปลูกฝังความมีระเบียบวินัยและรู้จักช่วยเหลือตนเอง

นอกจากนี้ นิตยา ประพุดติก (2539: 90) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเล่นมุมบล็อกว่า ต้องจัด ที่ว่างให้กว้างขวางพอที่จะก่อสร้างได้โดยไม่อึดอัด นอกจากนี้พื้นที่นี้จะช่วยป้องกันบล็อกแตกหักได้ ที่ตั้ง บล็อกไม่ควรอยู่ขวางทางเดินไปมา เพราะอาจทำให้บล็อกที่เด็กก่อสร้างพังลงมาและทำให้เกิดปัญหาได้ ในการเล่นมุมบล็อก ควรมีการชี้แนะให้เด็กทุกคนได้เข้าใจถึงกฎระเบียบในการเล่นบล็อก เมื่อหมดเวลาเล่น ควรมีการเตือนเด็กล่วงหน้า เพื่อให้เด็กทำกิจกรรมให้เสร็จสิ้นและให้เด็กเตรียมเก็บบล็อกให้เข้าที่ได้ทันเวลา

ณัฐราพร พงษ์สิงห์.(2539 : 30) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเล่นบล็อก สำหรับ เด็กปฐมวัยไว้ ดังนี้

1. ครูควรสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กมีความคิดและจินตนาการกว้างไกลขึ้น โดยจัดหาของเล่น ต่างๆ ที่เหมาะสมกับบล็อกมาไว้ใกล้ๆ กับที่เด็กเล่นบล็อก
2. ควรให้ออกาสเด็กพูดถึงสิ่งที่เขาส่งสร้างขึ้น ให้ครูและเพื่อนฟังว่าเขาตั้งใจจะสร้างเป็นรูปอะไร เพื่อ จะเป็นการฝึกการพูดไปด้วย
3. หากเด็กกำลังเล่นกันอย่างตั้งใจและไม่ขอความช่วยเหลือครูไม่ควรเข้าไปรบกวนหรือช่วยสร้าง แต่จะคอยดูอยู่ห่างๆ และให้คำแนะนำเมื่อเด็กต้องการ
4. ควรส่งเสริมด้วยการชมเชยเมื่อเด็กทำเสร็จ
5. บล็อกที่มี ควรกองไว้อย่างมีระเบียบ เพื่อจะได้ไม่กีดขวางการก่อสร้างและการเคลื่อนไหวของ เด็ก ควรรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี
6. เพื่อป้องกันการเก็บกักตุนวัสดุ ควรจำกัดจำนวนบล็อกของเด็กแต่ละคนก่อนที่การก่อสร้างจะ เริ่มต้น
7. ขยายความสนใจด้วยหนังสือ การไปทัศนศึกษา รูปภาพและอุปกรณ์อื่นๆ
8. ควรจัดเก็บบล็อกไว้บนชั้นเตี้ย พอเหมาะกับความสูงของเด็ก พื้นที่ด้านหน้าของชั้นวางต้อง เป็นที่โล่งสำหรับให้เด็กได้เล่นต่อบล็อก และควรฝึกแยกบล็อกเป็นพวกๆ ตามลักษณะรูปร่างและขนาด เพื่อ เป็นการฝึกระเบียบ
9. สร้างกฎและข้อแนะนำในการทำและควบคุมพฤติกรรม เช่น
 - ไม่ขว้างปาบล็อก หรือทำอันตรายผู้อื่น
 - ไม่หยิบบล็อกไว้เป็นของตนเองมากเกินไป
 - ไม่หยิบบล็อกคนอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

- ไม่ทำลายสิ่งที่ผู้อื่นสร้างไว้
- จัดเก็บบล็อกเข้าที่ให้เรียบร้อยเมื่อเล่นเสร็จ

10. ควรให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระตามความคิดคำนึงของเด็ก หากครูต้องการแนะนำก็ควรเพียงเล็กน้อยๆ ไม่ควรทำเป็นแบบหรือให้เด็กต้องทำตาม เพราะจะทำให้เด็กไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

11. พื้นที่ที่ใช้ในการเล่น ควรเป็นพื้นที่ถาวรและแข็งแรง มีพื้นที่กว้างขวางไม่กีดขวางทางเดิน หรือกีดขวางเด็กอื่นๆ

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่นมุมบล็อก ควรมีบริเวณที่เป็นเอกเทศ มีพื้นที่กว้างขวาง เพื่อเด็กจะสามารถเล่นได้ตามจินตนาการและความต้องการของตน เนื่องจากมุมบล็อกที่เด็กเล่นอาจจะส่งเสียงที่ดังได้ ดังนั้นจึงควรอยู่ห่างจากมุมที่ต้องการความสงบ และควรมีที่เก็บที่เหมาะสมเมื่อเด็กเล่นเสร็จแล้วด้วย นอกจากนี้ ควรมีการนำอุปกรณ์มาเสริมพัฒนาการเด็กในการเล่นด้วย เช่น รูปภาพ หนังสือ เป็นต้น

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเล่นมุมบล็อก

งานวิจัยในต่างประเทศ

บีซีวีเกิส (Besevegis. 1983 : 161) ได้ศึกษาพัฒนาการเล่นเชิงละครและการเล่นเชิงสร้างสรรค์สร้างในเด็กปฐมวัยชาวกรีก จำนวน 100 คน ซึ่งมีอายุ 3.5-6.5 ขวบ โดยกลุ่มการเล่นเชิงละครได้เล่นมุมบ้าน ซึ่งมีของเล่น เช่น ตุ๊กตา ส่วนกลุ่มการเล่นเชิงสร้างสรรค์สร้างจะเล่นบล็อกไม้ ผลการศึกษาพบว่า การเล่นเชิงละครและการเล่นเชิงสร้างสรรค์สร้างมีแนวโน้มจะพัฒนาขึ้นตามวัยของเด็ก

เซียง (Chiang.1985 : 181) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างด้านพัฒนาการในการใช้วัตถุในการเล่น โดยศึกษาต่กับเด็กอายุ 3-5 ขวบ และ 7 ขวบ จำนวน 57 คน ใช้การสังเกตการณ์ตามธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์กับชนิดของการเล่นเชิงความรู้ ความเข้าใจเชิงสังคม และการใช้วัตถุขึ้นอยู่กับระดับอายุเป็นสำคัญ

แอตคินสัน (Atkinson. 1987 : 228) ได้ศึกษาการเล่นโดยธรรมชาติของเด็กปฐมวัย อายุ 1-3 ขวบ แต่ละกลุ่มอายุห่างกัน 6 เดือน รวม 20 คน โดยจัดให้อยู่ในสภาพแวดล้อมการเล่นตามธรรมชาติ และนำมาไว้ในห้องทดลองที่ไม่มีของเล่น พบว่า พฤติกรรมการเล่นของเด็กทั้ง 2 กลุ่ม ขึ้นอยู่กับอายุ และมีความสัมพันธ์โดยตรงเชิงบวกระหว่างขั้นการเล่นและระดับวุฒิภาวะในการเล่น

งานวิจัยในประเทศ

สิริกุล จารุจินดา (2526 : 41) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของการเล่นประเภทเสริมต่อ (Block Play) ต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า การเล่นของเด็กประเภทเสริมต่อมีผลในทางบวกกับคะแนนความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์

สุวัฒน์ วรานุสาสัน (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของเครื่องเล่นที่ส่งผลต่อพัฒนาการความพร้อมทางการเรียน 4 ด้าน ของเด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ชุดเครื่องเล่นสามารถส่งผลต่อการพัฒนาความพร้อมทางเรียนด้านความสามารถทางภาษา จำนวนและจำแนกมิติสัมพันธ์ทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์จิตใจและสังคม

พັນชนี เจริญสุข (2528 : 75-77) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูอนุบาลกับเครื่องเล่นที่จำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย พบว่า เครื่องเล่นที่จำเป็นมากต่อการเตรียมความพร้อมทางด้านสติปัญญา ได้แก่ ไม้บล็อกพลาสติกสร้างสรรค์ กล้องโหวพริบ โดมิโน เป็นต้น

อิชยา แสงบรรเจิดศิลป์ (2538 : 43) ได้ศึกษาเรื่องการเล่นมุมไม้บล็อกเพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมไม้บล็อกแบบเต็มรูปแบบ มีความสามารถทางสติปัญญา สูงกว่า เด็กปฐมวัยกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมไม้บล็อกแบบปกติ

ณัฐฐาพร พงษ์สิงห์ (2539: 49) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นบล็อกกลางแจ้งเป็นกลุ่มอย่างมีแบบแผน พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นบล็อกกลางแจ้งเป็นกลุ่มอย่างมีแบบแผน มีพฤติกรรมชอบสังคมแตกต่างกันกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นบล็อกกลางแจ้งอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิณณภัส ศรีทรง (2541 : 48) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติก่อนกับหลังการทดลองมีพฤติกรรมทางสังคมด้านความเอื้อเฟื้อและความมีระเบียบวินัยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมทางสังคม ด้านความเอื้อเฟื้อและความมีระเบียบวินัยสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากงานวิจัย สรุปได้ว่า การเล่นมุมบล็อกของเด็กปฐมวัยจะมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กไม่ว่าจะเป็นเด็กหญิงหรือชาย มุมบล็อกสามารถส่งเสริมและพัฒนาเด็กได้ในทุกด้าน เด็กสามารถดัดแปลงการเล่นได้ตามความสนใจของตนโดยเฉพาะถ้ามีอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ เด็กก็จะเพิ่มความสนใจมากขึ้น ดังนั้น ในการจัดมุมบล็อก จึงควรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้มีความหลากหลายและที่สำคัญอีกประการคือ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กจะเป็นการส่งเสริมความคิดและพัฒนาการทางการพูดเด็กให้มากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตามหัวข้อ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนวัดเขาสวรรณประดิษฐ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ขวบ ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนวัดเขาสวรรณประดิษฐ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 1 ห้อง ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 30 คน แล้วจับฉลากเด็กแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน จากนั้นจับฉลากอีกครั้ง เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้

1. กลุ่มทดลอง เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ
2. กลุ่มควบคุม เป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่

1. แผนการจัดประสบการณ์มุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ คือ รายการของสื่อที่จะผลิตเปลี่ยนจัดไว้ในมุมบล็อกทุกๆ 2 วัน ซึ่งมีสื่อที่เป็นบล็อกชนิดต่างๆ เช่น บล็อกกล่องกระดาษ บล็อกพลาสติก เลโก้ ตัวต่อพลาสติก และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในการเล่นสร้างมุมบล็อก เช่น ตุ๊กตา รถ บ้าน ต้นไม้ และสิ่งของอื่นๆ อีกมากมาย
2. แผนการจัดประสบการณ์มุมบล็อกแบบปกติ คือ รายการของสื่อที่ใช้ในมุมบล็อก มีสื่อที่เป็นไม้บล็อกซึ่งมีขนาดรูปร่างต่างๆ กัน โดยทำจากไม้ที่มีขนาด สี และรูปร่างเป็นไปตามมาตรฐาน

3. แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูด

1. ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดประสบการณ์

1.1 แผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ

1.2 อุปกรณ์และสื่อในการจัดมุมบล็อก ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นตามขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ของ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

1.2.2 ศึกษาหลักการจัดมุมบล็อก พร้อมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็ก เพื่อให้เกิดความรู้สึกริสรในขณะเข้ามาเล่นในมุมบล็อก

1.2.3 ศึกษาสื่อประเภทต่างๆ ที่สามารถนำมาจัดในมุมบล็อกได้

1.2.4 เลือกสื่อ-อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ และจำนวนของเด็ก

1.2.5 ลงมือเขียนแผนการจัดประสบการณ์ รายการสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ

1.2.6 นำแผนการจัดประสบการณ์ที่เขียนแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ผู้เชี่ยวชาญมีดังนี้

อาจารย์อิชยา แสงบรรเจิดศิลป์ โรงเรียนอนุบาลประเสริฐศิลป์

อาจารย์จิตพรพรณ ทองคำ สถาบันราชภัฏเทพสตรี

อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน สถาบันราชภัฏนครปฐม

ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่า ควรมีการใช้คำถามเพิ่มเติม, คำถามที่ใช้ควรเป็นคำถามที่เปิดกว้าง

1.2.7 ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและแบบปกติ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.2.8 นำแผนการจัดประสบการณ์ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อดูภาษา เวลา ให้เหมาะสมกับเด็กปรากฏว่า เด็กใช้เวลาในการเก็บของนานเกินเวลาที่กำหนด

1.2.9 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดประสบการณ์อีกครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างตามแผนการทดลองต่อไป

2. ขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูด

แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูด เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากการสร้างแบบทดสอบการเล่าเหตุการณ์ของ มาณวิภา ผลพิรุพห์ (2533: 55-60) เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบพัฒนาการทางการพูด ซึ่งมีลำดับขั้นการสร้าง ดังนี้

2.1 กำหนดเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันหรือเหตุการณ์จาก ภูมิภาค และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวเด็กที่เด็กเคยรู้ เคยเห็น เคยกระทำ หรือเคยเห็นผู้อื่นกระทำ จำนวน 25 เรื่อง แล้วนำไปสัมภาษณ์เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอตอนล่าง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 คน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

2.2 คัดเลือกเหตุการณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เด็ก แล้วพบว่าเป็นเรื่องที่เด็กเคยเห็น เคยรู้ เคยกระทำ หรือเคยเห็นผู้อื่นกระทำที่มีความถี่อันดับมากและรองลงมา แล้วเลือกเพียง 15 เรื่อง มาสร้างเป็นแบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูด แต่ละเรื่องจะกำหนดเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นชื่อเรื่องที่กำหนดให้เด็กเล่า

ส่วนที่ 2 เป็นรูปภาพขนาด 8" x 10" ใช้ประกอบการเล่าจำนวน 2 ภาพ คือ ภาพที่ 1 เป็นภาพที่แสดงการเริ่มต้นเหตุการณ์ และภาพที่ 2 เป็นภาพที่แสดงการจบเหตุการณ์ ซึ่งทั้ง 2 ภาพ มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน

2.3 นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คัดเลือกรูปภาพที่จะใช้เป็นแบบทดสอบ 11 เรื่อง แล้วตรวจสอบความเหมาะสมของชื่อเรื่องและเนื้อหาในรูปภาพเพื่อพิจารณาปรับปรุงผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

อาจารย์ราศี ทองสวัสดิ์ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

อาจารย์อารี เกษมรติ โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ

อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน สถาบันราชภัฏนครปฐม

ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า รูปภาพไม่เหมาะสมกับเด็ก เนื้อหาของภาพทั้งสองกระชั้นชิดเกินไป

2.4 แก้ไขแบบทดสอบที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกัน ในการแนะนำเกี่ยวกับชื่อเรื่อง ความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปภาพกับชื่อเรื่อง โดยการขยายเนื้อหาของเรื่องให้กว้างขึ้น และปรับเปลี่ยนรูปภาพโดยการวาดใหม่

2.5 นำแบบทดสอบไปทดสอบเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในโรงเรียนของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.6 นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ .76

2.7 นำแบบทดสอบที่หาคุณภาพแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม

วิธีดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design)

ตาราง 1 แผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	ขณะทดลอง
RE	T_1	X, T_2 , X, T_3 ... X, T_{11}
RC	T_1	-, T_2 , -, T_3 ... -, T_{11}

ความหมายของสัญลักษณ์

X	แทน	การจัดกิจกรรมการเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ (Treatment)
T ₁	แทน	การสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
T ₂ .. T ₁₁	แทน	การสอบหลังการทดลองทุกสัปดาห์ (Posttest)
-	แทน	การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ
C	แทน	กลุ่มควบคุม (Control Group)
E	แทน	กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
R	แทน	การสุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน รวมทั้งสิ้น 40 วัน มีขั้นตอนดังนี้

1. ก่อนดำเนินการทดลองสร้างความคุ้นเคยกับเด็กเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
2. ทดสอบก่อนการทดลองเป็นรายบุคคล (Individual Test) โดยใช้แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูด ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังตาราง 2

ตาราง 2 การทดสอบก่อนการทดลอง

วันที่	8.30- 9.30	แบบทดสอบ
1	กลุ่มทดลอง	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 1
2	กลุ่มควบคุม	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 1

3. การดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและกลุ่มควบคุมได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
<u>ขั้นเตรียม</u> (ใช้เวลา 5 นาที) ครูแนะนำอุปกรณ์ที่มีอยู่ในมุมบล็อก แนะนำวิธีการเล่นและการเล่นร่วมกัน <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> (ใช้เวลา 20 นาที) ให้เด็กเลือกเล่นอุปกรณ์ในมุมบล็อกตามแผน การจัดประสบการณ์ตามความต้องการของตน <u>ขั้นสรุป</u> (ใช้เวลา 5 นาที) ครูและเด็กร่วมกันพูดคุยถึงผลงานที่ตนสร้าง ครูให้สัญญาณเตือนเมื่อหมดเวลาเพื่อให้เด็กเก็บของเข้าที่	<u>ขั้นเตรียม</u> (ใช้เวลา 5 นาที) ครูแนะนำอุปกรณ์ที่มีอยู่ในมุมบล็อก แนะนำวิธีการเล่นและการเล่นร่วมกัน <u>ขั้นดำเนินกิจกรรม</u> (ใช้เวลา 20 นาที) ให้เด็กเลือกเล่นอุปกรณ์ในมุมบล็อกตามแผน การจัดประสบการณ์ตามความต้องการของตน <u>ขั้นสรุป</u> (ใช้เวลา 5 นาที) ครูและเด็กร่วมกันพูดคุยถึงผลงานที่ตนสร้าง ครูให้สัญญาณเตือนเมื่อหมดเวลาเพื่อให้เด็กเก็บของเข้าที่

ซึ่งมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ครูประจำชั้นนำกลุ่มควบคุม จำนวน 15 คน ออกมาทำกิจกรรมนอกห้องเรียน
 - 2) ผู้วิจัยเริ่มต้นทำการทดลองกับกลุ่มทดลองที่อยู่ในห้องเรียน จำนวน 15 คน ตามแผนการทดลองและแผนการจัดประสบการณ์
 - 3) เมื่อหมดเวลาทำการทดลอง นำกลุ่มทดลองไปทำกิจกรรมนอกห้องเรียน
 - 4) นำกลุ่มควบคุมมาทำการทดลองตามแผนการทดลองและแผนการจัดประสบการณ์
 - 5) เมื่อหมดเวลา ครูประจำชั้นจะดำเนินกิจกรรมตามปกติ
 - 6) การทดลองจะสลับกันทุกวันจนครบ 10 สัปดาห์ (ตามตาราง 4)
- ในการทดลองครั้งนี้ จะใช้เวลาช่วงกิจกรรมสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม ประมาณ 30 นาที โดยให้แต่ละกลุ่มสลับเวลาในการทำกิจกรรมจนสิ้นสุดการทดลอง ดังตาราง 4

ตาราง 4 การจัดกิจกรรมระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

สัปดาห์ที่ของการทดลอง	ครั้งที่ของการทดลอง	9:00-9:30	9:40-10:10
1	1	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	3	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	4	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
2	1	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
	3	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
	4	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง

หมายเหตุ ทั้ง 2 กลุ่ม สลับเวลาในการจัดกิจกรรมเหมือนสัปดาห์ที่ 1-2 จนครบ 10 สัปดาห์

4. หลังจากดำเนินการทดลองทุกสัปดาห์ตั้งแต่วันจันทร์-วันพฤหัสบดี จะทำการทดสอบในวันศุกร์โดยใช้แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูดกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ดังตาราง 5

ตาราง 5 การทดสอบหลังการทดลองทุกสัปดาห์

ศุกร์ของสัปดาห์ที่	8.30-9.00	9.20-9.50	แบบทดสอบ
1	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 2
2	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 3
3	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 4
4	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 5
5	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 6
6	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 7
7	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 8
8	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 9
9	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 10
10	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	การเล่าเหตุการณ์ชุดที่ 11

5. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เปรียบเทียบข้อมูล เพื่อศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยขณะจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 กลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. นำเทปที่บันทึกเสียงเด็กที่เล่าเหตุการณ์มาถอดคำพูดลงในแบบบันทึกคำพูด
2. นำคำพูดที่บันทึกมาให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

2.1 พัฒนาการทางการพูดให้คะแนนข้อความหรือประโยคละ 1 คะแนน โดยพิจารณาจากข้อความหรือประโยคที่มีการพูดรายละเอียดและเรียงลำดับที่สื่อความหมายได้ชัดเจนตรงตามเหตุการณ์อย่างถูกต้องตามขั้นตอนที่ควรจะเป็น

2.2 การพิจารณาข้อความหรือประโยค จะไม่คำนึงถึงการพูดไม่ชัด หรือพูดภาษาถิ่น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

หาสถิติพื้นฐานของพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย โดยนำข้อมูลไปหาค่า คะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้การคำนวณในโปรแกรม SPSS FOR WINDOW.

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538: 200-202)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือ

S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบทดสอบเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบความสามารถของพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 101)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
 D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 n แทน จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน

3.2 เปรียบเทียบความสามารถของพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test แบบ Independent (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 101)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ t แทน ความแตกต่างของพัฒนาการทางการพูดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 X_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
 X_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
 n_1 แทน ขนาดของกลุ่มทดลอง
 n_2 แทน ขนาดของกลุ่มควบคุม
 S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มทดลอง
 S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลอง
df	แทน	ระดับขั้นความเสรี (Degree of freedom)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กลุ่มทดลอง คือ กลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

กลุ่มควบคุม คือ กลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 นำเสนอผลคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและขณะทดลองในแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

ตอนที่ 2 นำเสนอผลคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและขณะทดลองในแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ

ตอนที่ 3 นำเสนอผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ

ผลการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 นำเสนอผลคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและขณะทดลองในแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ ดังนี้

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานและเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองในแต่ละสัปดาห์

การวิเคราะห์ครั้งนี้ได้นำคะแนนพัฒนาการทางการพูดรวมทั้งฉบับที่ได้จากการทดสอบก่อนการทดลองและทดสอบขณะทดลองในแต่ละสัปดาห์ ทั้ง 10 ครั้ง ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ มาหาค่าคะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

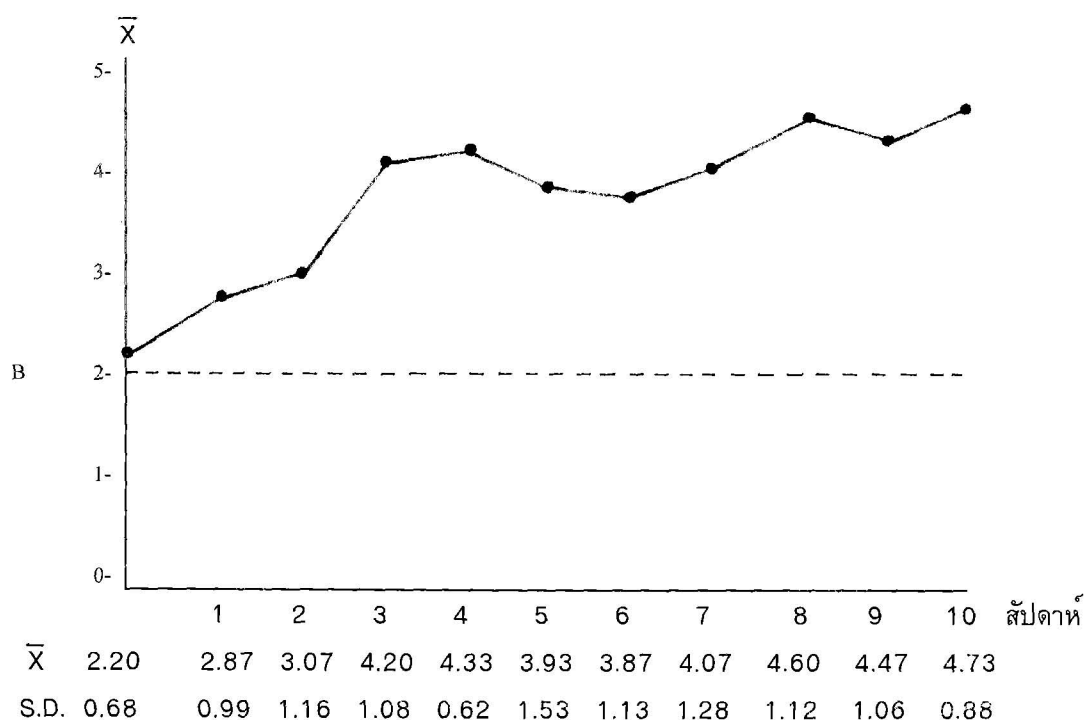
ก่อนทดลอง		สัปดาห์	หลังการทดลอง		t
$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
2.20	0.68	1	2.87	0.99	3.162*
2.20	0.68	2	3.07	1.16	3.389*
2.20	0.68	3	4.20	1.08	7.246*
2.20	0.68	4	4.33	0.62	11.117*
2.20	0.68	5	3.93	1.53	4.670*
2.20	0.68	6	3.87	1.13	5.229*
2.20	0.68	7	4.07	1.28	5.332*
2.20	0.68	8	4.60	1.12	9.431*
2.20	0.68	9	4.47	1.06	7.549*
2.20	0.68	10	4.73	0.88	15.332*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า หลังการทดลองทุกสัปดาห์ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 การแสดงเส้นภาพพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

เพื่อให้เห็นพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยอย่างชัดเจนจึงนำคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลองในแต่ละสัปดาห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบมาเขียนเป็นเส้นภาพ ผลปรากฏดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 เส้นภาพแสดงพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

จากภาพประกอบ 1 พบว่า สัปดาห์ก่อนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 2.20 และเมื่อได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ ในสัปดาห์ที่ 1 จนถึงสัปดาห์ที่ 10 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 2.87, 3.07, 4.20, 4.33, 3.93, 3.87, 4.07, 4.60, 4.47 และ 4.73 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าสัปดาห์ก่อนการจัดประสบการณ์

ตอนที่ 2 นำเสนอผลคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและขณะทดลองในแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ

2.1 ค่าสถิติพื้นฐานและเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองในแต่ละสัปดาห์

การวิเคราะห์ครั้งนี้ได้นำคะแนนพัฒนาการทางการพูดรวมทั้งฉบับที่ได้รับจากการทดสอบก่อนการทดลองและทดสอบขณะทดลองในแต่ละสัปดาห์ ทั้ง 10 ครั้ง ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มาหาค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดก่อนการทดลองและหลังการทดลองของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ

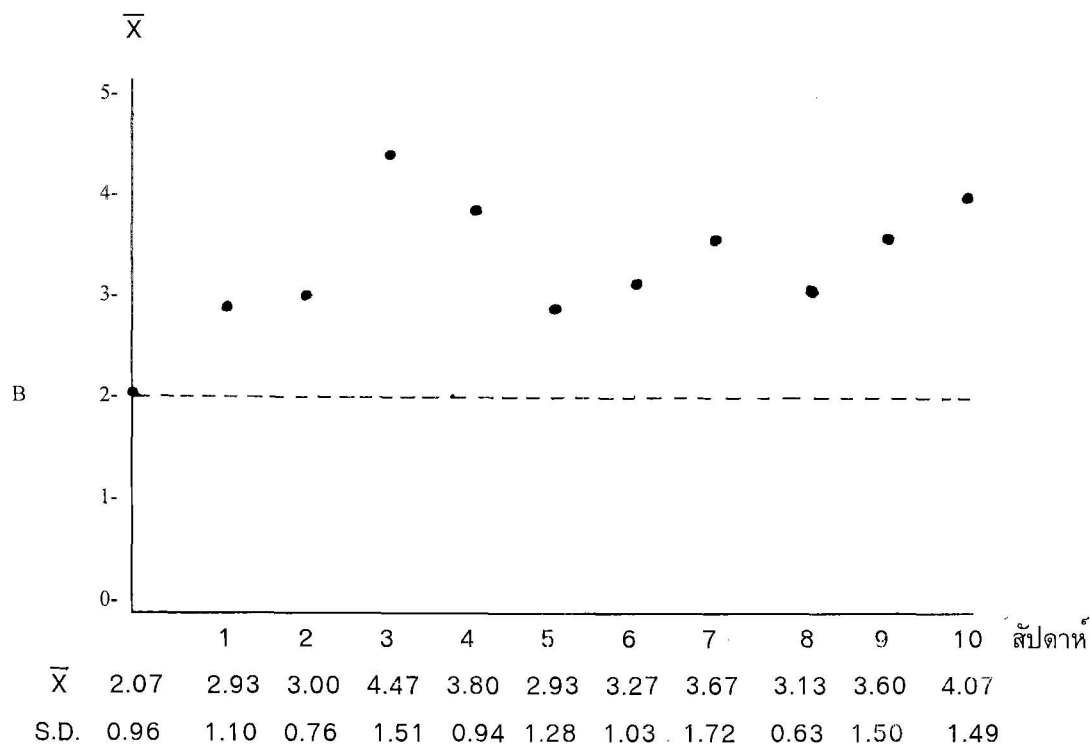
ก่อนทดลอง		สัปดาห์	หลังการทดลอง		t
$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.	
2.07	0.96	1	2.93	1.10	2.476*
2.07	0.96	2	3.00	0.76	3.108*
2.07	0.96	3	4.47	1.51	5.392*
2.07	0.96	4	3.80	0.94	4.250*
2.07	0.96	5	2.93	1.28	2.101
2.07	0.96	6	3.27	1.03	2.882*
2.07	0.96	7	3.67	1.72	2.820*
2.07	0.96	8	3.13	0.63	4.675*
2.07	0.96	9	3.60	1.50	3.286*
2.07	0.96	10	4.07	1.49	5.684*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า หลังการทดลองทุกสัปดาห์ เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ยกเว้นสัปดาห์ที่ 5 มีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การแสดงเส้นภาพพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ

เพื่อให้เห็นพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยอย่างชัดเจนจึงนำคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังทดลองในแต่ละสัปดาห์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติมาเขียนเป็นเส้นภาพ ผลปรากฏดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 เส้นภาพแสดงพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ

จากภาพประกอบ 2 พบว่า สัปดาห์ก่อนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 2.07 และเมื่อได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติในสัปดาห์ที่ 1 จนถึงสัปดาห์ที่ 10 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 2.93, 3.00, 4.47, 3.80, 2.93, 3.27, 3.67, 3.13, 3.60 และ 4.07 ตามลำดับ ซึ่งสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์

ตอนที่ 3 นำเสนอผลการเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ

3.1 ค่าสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ครั้งนี้ได้นำคะแนนพัฒนาการทางการพูดรวมทั้งฉบับของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง การเล่นมุมบล็อกในสัปดาห์ที่ 10 ผลปรากฏดังตาราง 8

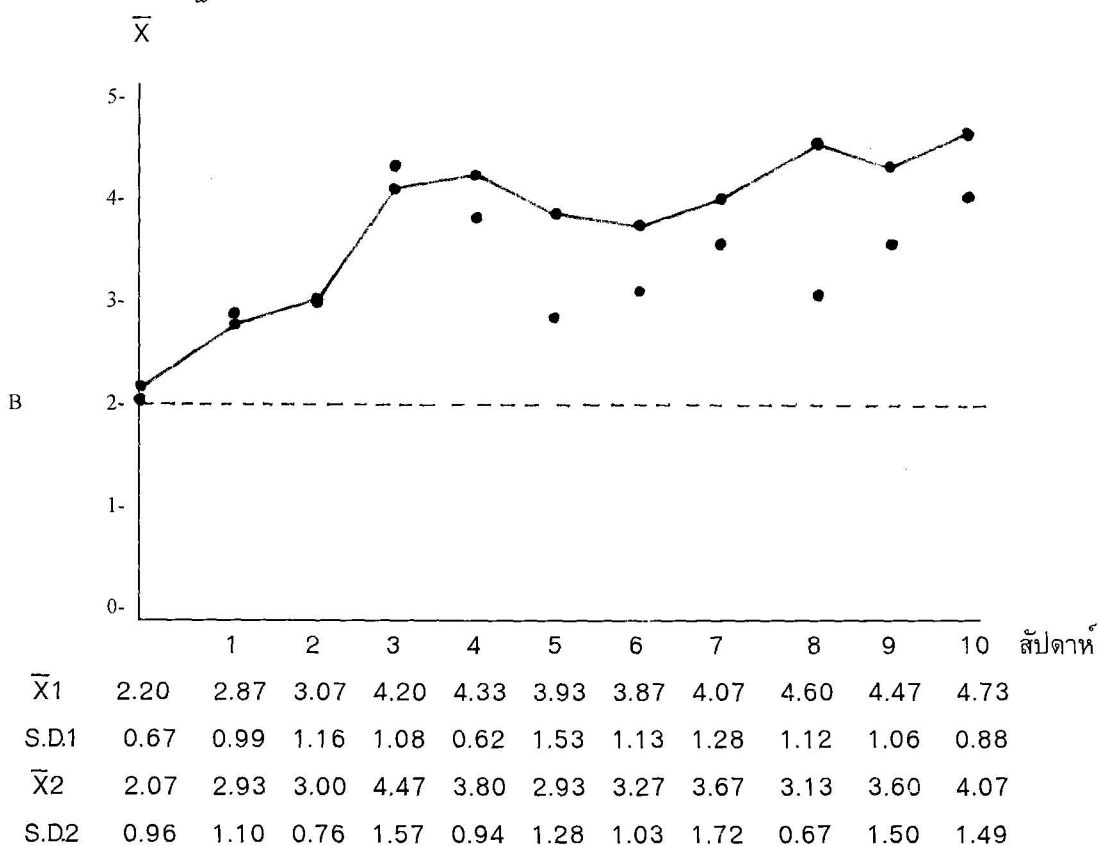
ตาราง 8 เปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S.D.	t
กลุ่มทดลอง	15	4.73	0.88	1.493
กลุ่มควบคุม	15	4.07	1.49	

จากตาราง 8 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

3.2 การแสดงเส้นภาพพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ

เพื่อให้เห็นพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยทั้ง 2 กลุ่มอย่างชัดเจน จึงนำคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองและหลังการทดลอง การเล่นมุมบล็อกทั้ง 10 สัปดาห์ของทั้ง 2 กลุ่ม มาเขียนเปรียบเทียบเป็นเส้นภาพ ผลปรากฏดังภาพประกอบ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยได้เห็นถึงพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กปฐมวัยและเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับระดับพัฒนาการระยะเวลาที่เหมาะสมกับเด็กและความสนใจของเด็ก

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยในแต่ละสัปดาห์ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. หลังการทดลองทุกสัปดาห์ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบจะมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง
2. หลังการทดลองทุกสัปดาห์ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติจะมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติจะมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ขวบ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2542 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ขวบ ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนวัดเขาสวรรณประดิษฐ์ อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 30 คน แล้วจับฉลากแบ่งเด็กเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 15 คน จากนั้นจับฉลากอีกครั้งเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

กลุ่มทดลอง กลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

กลุ่มควบคุม กลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 30 นาที กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลองทั้งสิ้น 40 ครั้ง

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก จำแนกเป็น

4.1.1 มุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

4.1.2 มุมบล็อกแบบปกติ

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและแผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ

2. แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูด

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ก่อนดำเนินการทดลองสร้างความคุ้นเคยกับเด็กเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

2. ทดสอบเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูด ทั้ง 2 กลุ่ม

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยให้กลุ่มทดลอง ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและกลุ่มควบคุม ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเอง ทั้ง 2 กลุ่ม เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง

4. หลังดำเนินการทดลองทุกสัปดาห์ ผู้วิจัยจะทำการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูด กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

หมายเหตุ แบบทดสอบหลังการจัดประสบการณ์ (posttest) คือ ชุดที่ 2-11 ทั้งหมดมี 10 ชุด จะใช้สัปดาห์ละ 1 ชุด จนครบ 10 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. หาสถิติพื้นฐานของพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนทดลองและหลังทดลองทุกสัปดาห์ ของเด็กทั้ง 2 กลุ่ม โดยนำไปหาค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้การคำนวณในโปรแกรม SPSS FOR WINDOW.
2. เปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดก่อนและหลังการทดลองภายในกลุ่มโดยใช้สูตร t-test for Dependent Samples.
3. เปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้สูตร t-test for Independent Samples.

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ มีพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองทุกสัปดาห์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองทุกสัปดาห์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นสัปดาห์ที่ 5 ที่พัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า

1. จากผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ มีพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองทุกสัปดาห์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก

1.1 การได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ ทำให้เด็กมีพัฒนาการทางการใช้ภาษาที่สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดมุมบล็อกที่มีอุปกรณ์เสริมในการเล่นมุมนั้น เด็กได้สัมผัสกับสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่จัดหมุนเวียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำกับวัตถุโดยตรงเด็กจะเริ่มเรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นการสำรวจและจับต้องวัตถุ เป็นการเรียนรู้แบบเล่นปนเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1944 : 163-178) ที่กล่าวว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by Doing) จะช่วยให้เด็กฝึกจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เด็กจะสร้างภาพ เรื่องราวต่างๆ ในความคิดของตน ค้นหาวิธีใหม่ๆ ในการเล่น ซึ่งในการจัดประสบการณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับเด็กโดยการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและพูดคุยสนทนารวมทั้งมีการใช้คำถามกับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ ฉันทนา ภาคภงข (2528 : 47-49) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยในบรรยากาศที่ไม่เครียด ให้ความรักความเข้าใจในสิ่งที่เด็กกระทำ ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัย มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รวมทั้งการใช้คำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กแสดงความคิดเห็นให้กำลังใจ ยกย่องและยอมรับความคิดของเด็ก จะช่วยให้เด็กมั่นใจในตนเอง มีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะการคิดและการใช้ภาษาพูดของเด็กต่อไป

1.2 การนำเสนอผลงานของเด็ก มีผลทำให้เด็กได้ถ่ายทอดความคิดจินตนาการของตนเอง ออกมาเป็นคำพูด เพื่อให้คนอื่นเข้าใจ ซึ่ง จอห์นสัน กล่าวว่า สิ่งที่เกิดในวัน 5 ขวบขึ้นไปสร้าง ถือเสมือนเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งก่อสร้างจริง ๆ รวมทั้งการตั้งชื่อและนำเสนอสิ่งก่อสร้างไปใช้ในการเล่นละคร สร้างสรรค์หรือพูดสิ่งที่ตนสร้าง สอดคล้องกับ เพียเจต์ ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมที่มีลักษณะให้คิดและถ่ายทอดความคิดของตนเองออกมาเป็นคำพูดและมีการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ เป็นการส่งเสริมภาษาพูดของเด็กโดยตรง เพื่อให้เกิดพัฒนาทางภาษา(ประสาท อิศรปริดา.2523 : 12 ; อ้างอิงจาก Piaget.n.d *The Language and Thought of the child*) ดังนั้นการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สะสมรวบรวมความคิดและสามารถนำรายละเอียดดังกล่าวมาใช้ในการแสดงออกทางการพูดนั้นจะทำให้การพัฒนาภาษาพูดของเด็กได้เป็นอย่างดี ดังคำกล่าวของ มาดวิกา ผลพิรุพห์ (2533 : 83) ที่กล่าวว่า เมื่อเด็กมีโอกาสดังกล่าวออกมาแสดงออกทางภาษาย่อมมีรายละเอียดในการใช้ภาษาเพิ่มขึ้น แล้วจะส่งผลให้ภาษาของเด็กพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

1.3 การได้รับการเล่นมุมบทบาทแบบเต็มรูปแบบเด็กจะมีการเล่นเป็นกลุ่ม ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ตามความต้องการของตน ซึ่งการเล่นในลักษณะนี้ จะมีการสื่อสารภาษาภายในกลุ่มหรือระหว่างกลุ่มได้โดยตรง สุไร พงษ์ทองเจริญและคนอื่นๆ กล่าวว่า การที่เด็กมีโอกาสในการใช้ภาษามากย่อมทำให้เกิดความคล่องแคล่วทางภาษา ในขณะที่เด็กเล่น เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ทางการพูดระหว่างกัน มีการสื่อสารด้วยวาจาและภาษาท่าทาง ย่อมจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาให้แก่เด็ก (สุไร พงษ์ทองเจริญและคนอื่นๆ . 2525 : 57) การเล่นที่เด็กได้มีการสนทนากันนั้นเป็นการตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เด็กจะได้เรียนรู้การใช้ภาษาพูดที่เหมาะสมกับตนเอง ในการเล่นของเด็กครั้งนี้สามารถที่จะเลือกสื่อ อุปกรณ์ที่มีในมุมเล่นตามความพอใจ การแลกเปลี่ยนสื่ออุปกรณ์กับเพื่อนซึ่งกันและกันจึงทำให้เด็กมีการสื่อสารที่หลากหลายจึงเป็นโอกาสในการพัฒนากระบวนการคิดตลอดเวลาถือเป็นการขยายประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขึ้นด้วย

เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบทบาทแบบเต็มรูปแบบในแต่ละสัปดาห์ พบว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็กหลังการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบทบาทแบบเต็มรูปแบบ มีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้น เมื่อเทียบกับก่อนการจัดประสบการณ์ โดยในสัปดาห์ก่อนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบทบาทแบบเต็มรูปแบบเด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 2.20 เมื่อได้รับการจัดประสบการณ์ พบว่า ในสัปดาห์ที่ 1 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 2.87 ในสัปดาห์ที่ 2 มีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นเท่ากับ 3.07 ในสัปดาห์ที่ 3 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอีกเท่ากับ 4.20 ในสัปดาห์ที่ 4 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอีกเท่ากับ 4.33 แต่ในสัปดาห์ที่ 5 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดลดลงจากสัปดาห์ที่ 4 เท่ากับ 3.93 สัปดาห์ที่ 6 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดลดลงจากสัปดาห์ที่ 5 อีกเท่ากับ 3.87 ในสัปดาห์ที่ 7 เด็กเริ่มมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นเท่ากับ 4.07 ในสัปดาห์ที่ 8 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอีกเท่ากับ 4.60 แต่ในสัปดาห์ที่ 9 ค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดกลับลดลงอีกครั้งเท่ากับ 4.47 และในสัปดาห์ที่ 10 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงสุดเท่ากับ 4.74 ซึ่งจากการที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบทบาททั้ง 10 สัปดาห์ เป็นการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมการพูดของเด็กได้ดี จะเห็นว่าเมื่อเด็กได้รับการเล่นมุมบทบาททุกสัปดาห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กจะสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ เพราะเมื่อเด็กได้รับการจัดประสบการณ์ที่ต่อเนื่องจะทำให้เด็กได้ใช้ภาษาในการเล่นไม่บล็อก การเล่นที่มีอุปกรณ์เสริมนี้ จะเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กได้มาก เด็กจะเริ่มก้าวไปสู่การคิดโดย

อาศัยการเรียนรู้ การมองเห็นสิ่งต่างๆ แล้วสามารถบอกได้ว่า สิ่งนั้นเป็นอย่างไรซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ทางการพูดของเด็ก เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากความชำนาญ จากการเริ่มเรียนอย่างไม่มีกฎเกณฑ์แล้วนำมาปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ และบุคคลที่อยู่แวดล้อม การเฝ้าและการให้แรงเสริมจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดดีขึ้น นอกจากนี้การที่เด็กมีโอกาสนำภาษาพูดที่บอขึ้น ทำให้เด็กได้รับการฝึกทักษะทางการพูดมากขึ้น เด็กจึงสามารถเรียงลำดับความคิดและใช้ภาษาที่ถูกต้อง (วิจิตรา วิเศษสมบัติ. 2539: 77) ซึ่งจะส่งผลถึงการนำภาษาของเด็กในการดำเนินชีวิตและการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต

2. จากผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดหลังการทดลองทุกสัปดาห์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ยกเว้นสัปดาห์ที่ 5 ที่มีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก

2.1 การที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ จะมีไม้บล็อกขนาดมาตรฐานเพียงอย่างเดียว เด็กจะมีความตื่นเต้นและความสนใจใคร่รู้ในการเล่นบล็อก ซึ่งถือว่าเป็นคุณสมบัติของเด็กวัยนี้ หากได้รับการพัฒนาและส่งเสริมจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จะทำให้การเล่นของเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ดังนั้นในการเล่นจึงควรมีสื่อ อุปกรณ์เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเพลิดเพลินและการเรียนรู้ อีริคสัน (ھرรษา นิลวิเชียร. 2535 : 67 อ้างอิงจาก Erikson. 1963 : 6. *Childhood and Society*). มีความเชื่อว่าการใช้สื่อในการเล่นจะช่วยให้เด็กได้ฝึกหัด ทดลองและเรียนรู้สถานการณ์ของการเป็นผู้ใหญ่ ในการเล่นครั้งนี้ เด็กจะรู้จักการนำแท่งไม้มาเรียงเป็นรูปสี่เหลี่ยมหรือสมมติเป็นสิ่งที่ต้องการ จะรู้จักการแบ่งบทบาทของกันและกันในการเล่น ใช้ภาษาจากการสนทนาถึงไม้บล็อกที่มีหลายขนาด หลายแบบ แต่ละแบบมีหลายแท่งที่มีขนาดเท่ากันหรือต่างกัน เด็กจะได้ใช้ประสาทรับความรู้สึกของตนจากการสัมผัส จับต้อง หรือดูเฉยๆ ซึ่งเด็กจะอาศัยความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการสำรวจและความรู้เดิมจากประสบการณ์ที่คุ้นเคยเป็นพื้นฐานมาสร้างสิ่งที่ต้องการ จะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของเด็กในการคิดและหาเหตุผลในการสื่อความหมายของการเล่นให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจ นอกจากนี้การที่เด็กได้เก็บได้จัดวางบล็อก เด็กก็จะมีการใช้ภาษาในการบรรยายหรือพูดสิ่งที่ตนกระทำจากการสัมผัสนี้ แล้วจะนำไปสู่ความรู้และทักษะเฉพาะอย่าง ในการจัดประสบการณ์นี้ ผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเล่นและกระตุ้นความคิดของเด็ก ด้วยการใช้นิยาม สนทนาโต้ตอบ เปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระในการคิดและตอบคำถาม ยอมรับความคิดและความรู้สึกของเด็ก จึงส่งผลให้เด็กมีความกล้าคิดกล้าพูด กระตือรือร้นในการตอบคำถามโดยไม่ลังเลว่าผิดหรือถูก ทำให้เด็กมีโอกาสดำเนินการพูดอย่างไม่กังวลใจ ซึ่ง อารี รังสินนท์ (2532 : 121) กล่าวว่า การใช้คำถามเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้คิดและตอบคำถามอย่างอิสระโดยไม่มีข้อจำกัดการตอบ จะส่งเสริมให้เด็กเกิดความมั่นใจที่จะคิดและตอบคำถาม กล้าที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ

2.2 การนำเสนอผลงานของตนในมุมบล็อก เด็กทุกคนจะได้สร้างผลงานตามความพอใจของตนเอง ผลงานของเด็กแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มก็จะแตกต่างกันเป็นลักษณะเฉพาะตน การเปิดโอกาสให้เด็กได้นำเสนอผลงานของตน เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกการใช้ภาษาพูด เพราะขณะที่เด็กเสนอผลงานของตนนั้น จะได้ฝึกการคิด จินตนาการของตนเอง เพื่อเรียบเรียงเป็นคำพูดออกมา ซึ่งในเด็กอายุ 5-6 ขวบสามารถใช้ประโยคที่มีความซับซ้อนเด่นชัด อธิบายหรือบรรยายเหตุการณ์ให้มีความหมายมากขึ้น สามารถใช้เชื่อมโยงและอธิบายความคิดของตนเองได้ (Lee and Rubin. 1979 : 133) นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสในการฝึกคิดโดยการซักถามการใช้คำถามจากเพื่อนๆ ซึ่งเป็นการขยายความรู้ประสบการณ์ที่เด็กได้รับการเรียนรู้ในการเล่นบล็อกให้กว้างขวางออกไป เด็กต้องคิดโดยใช้ข้อมูลประสบการณ์เดิมจากการเล่นมาตอบคำถาม ได้ถ่ายทอดความคิดเป็นคำพูดและได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง

2.3 การได้รับการจัดประสบการณ์ครั้งนี้ เด็กสามารถที่จะเลือกเล่นได้อย่างเสรีจะเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ได้ตามความต้องการของตน โดยแต่ละกลุ่มจะสร้างไม้บล็อกตามที่กลุ่มตนต้องการ ในขณะที่เด็กเล่นสร้างเป็นกลุ่มนั้นเด็กจะมีการสนทนาพูดคุยถึงสิ่งที่ตนสร้างกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งการที่ได้พูดคุยกันนี้เป็น การฝึกทักษะทางการพูดโดยตรงของเด็ก เด็กแต่ละคนจะมีประสบการณ์พื้นฐานที่แตกต่างกัน การที่ได้เข้าร่วมสนทนากันนั้น จะทำให้ได้ถ่ายทอดพื้นฐานความรู้ของตนเองให้คนอื่นทราบด้วย ซึ่ง รูธ (Ruth) กล่าวว่า การทำงานร่วมกันจะช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาต่างๆได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกัน เด็กสามารถพัฒนาภาษาจากการทำงานร่วมกันได้ ฝึกการใช้ภาษาอย่างมีความหมาย และเป็นธรรมชาติ (Ruth.1985 : 50-52) ความสามารถในการเรียนรู้ด้านการพูดของเด็กเป็นผลมาจากการที่เด็กมีโอกาสในการปฏิสัมพันธ์พูดคุยสนทนาร่วมกับผู้อื่นเสมอ การพูดบ่อยๆจะช่วยให้เด็กได้ฝึกออกเสียงคำต่างๆและฝึกการนำคำมาเรียงเป็นประโยคอีกด้วย (ราศี ทองสวัสดิ์. ม.ป.ป : 7-10)

2.4 การได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติครั้งนี้ จะมีสัปดาห์ที่ 5 มีพัฒนาการทางการพูดของเด็กสูงขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องจาก ในระยะสัปดาห์ที่ 5 เป็นระยะที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์ที่ต่อเนื่อง ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า เด็กจะลดความสนใจในการเล่นไม้บล็อก และจะบอกว่า " เบื่อ " ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า เด็กได้รับการจัดประสบการณ์ที่นานและเจอกับอุปกรณ์ในมุมบล็อกที่ซ้ำๆตลอด เป็นที่ทราบกันว่า เด็กในวัยนี้มีความต้องการอยากรู้อยากเห็นสิ่งที่แปลกใหม่อยู่เสมอ โดยเฉพาะเด็กได้เห็นเพื่อนในกลุ่มทดลองได้เล่นของเล่นที่ใหม่ๆ ก็จะมีความต้องการที่จะเล่นบ้าง ดังนั้นจะเห็นว่าการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กต้องคำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก โดยอาศัยกิจกรรมการเล่นเป็นเครื่องมือนำเด็กไปสู่การเรียนรู้ (Walsh. 1980 : 86-88) นอกจากนี้ มอนเตสซอรี (Montessori) ได้นำแนวคิดของเฟอเบลมาปรับปรุงและเสนอการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการเล่นและเชื่อว่าการสอนเด็กนั้นจะต้องคำนึงถึงเสรีภาพ และความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ (วัฒนา บุญญฤทธิ์. 2531 : 28)

เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติในแต่ละสัปดาห์ พบว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็กหลังการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติมีพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้น เมื่อเทียบกับก่อนการจัดประสบการณ์ โดยในสัปดาห์ก่อนการจัดประสบการณ์เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 2.07 เมื่อได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ พบว่า สัปดาห์ที่ 1 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ เท่ากับ 2.93 ในสัปดาห์ที่ 2 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอีกเท่ากับ 3.00 ในสัปดาห์ที่ 3 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นเท่ากับ 4.47 แต่ในสัปดาห์ที่ 4 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดลดลงต่ำกว่าสัปดาห์ที่ 3 เท่ากับ 3.80 สัปดาห์ที่ 5 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดลดลงจากสัปดาห์ที่ 4 เท่ากับ 2.93 ในสัปดาห์ที่ 6 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นเท่ากับ 3.20 สัปดาห์ที่ 7 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นอีกเท่ากับ 3.67 แต่ในสัปดาห์ที่ 8 เด็กกลับมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดลดลงจากสัปดาห์ที่ 7 เท่ากับ 3.13 ในสัปดาห์ที่ 9 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นเท่ากับ 3.60 และในสัปดาห์ที่ 10 เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงสุดเท่ากับ 4.07 ซึ่งจากการที่เด็กได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติทั้ง 10 สัปดาห์ จะเห็นว่า การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กได้ เพราะขณะที่เด็กเล่นจะได้สัมผัสกับอุปกรณ์ที่จัดเตรียมประกอบกับการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครูตลอดเวลา เมื่อดูจากคะแนนเฉลี่ยหลังการจัดประสบการณ์ทุกสัปดาห์จะสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์ เนื่องมาจาก เมื่อเด็กได้รับการจัดประสบการณ์ที่ต่อเนื่อง เด็กจะมีการสะสม

ประสบการณ์ที่ได้รับมาถ่ายทอดกับการเล่นมุมบล็อก โดยการสมมติเป็นสิ่งที่ต่าง ๆ แล้วก็เข้าไปมีส่วนร่วมในการเล่นนั้น ซึ่งการใช้สื่อเพื่อให้เด็กอยากเรียนนั้นมีผลต่อความพร้อมทางภาษาของเด็ก (ฌงเยาว์ แข่งเพ็ญแข และคนอื่น.2522: 98-99) ในขณะที่ได้ร่วมกันสร้างบล็อกนั้นเด็กจะใช้การสื่อสารถึงสิ่งที่ตนสร้าง เด็กบางคนจะเสนอความคิดเห็นของตน ซึ่งนอกจากเด็กจะได้ฝึกการใช้ภาษาแล้วเด็กจะรู้จักการฟังเพื่อน การเสนอความคิดเห็นด้วย ทำให้เด็กมีการใช้ภาษาตลอดการเล่น มีความคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักให้เหตุผล อยากรู้ อยากเห็น เกิดการใช้คำถาม ทำให้มีการเชื่อมโยงเพื่อถ่ายทอดเป็นภาษาพูดที่แสดงให้เห็นถึงความคิด ความเข้าใจ ความสัมพันธ์ของเด็กที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

3. จากผลการวิจัยพบว่า เมื่อสิ้นสุดการทดลอง เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก

3.1 การได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบ เด็กจะได้รับ สื่อ อุปกรณ์ในการเล่น โดยกลุ่มการเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบจะมีสื่อ อุปกรณ์ที่หลากหลายชนิดมีการปรับเปลี่ยนอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มการเล่นมุมบล็อกแบบปกติจะมีอุปกรณ์เป็นไม้บล็อกเพียงอย่างเดียว ซึ่งการจัดการเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบนี้ เป็นสิ่งที่เด็กมีความสนใจมาก เป็นประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการพูดของเด็กให้สูงขึ้น เด็กจะเกิดความต้องการและพึงพอใจจากการเล่น ซึ่งการที่เด็กจะบรรลุถึงความพึงพอใจได้นั้นจะต้องสนองด้วยการเล่น การเล่นจึงมีคุณค่ามากเพราะจะช่วยให้เด็กสามารถลดความไม่พึงพอใจอันเกิดจากประสบการณ์ได้ เป็นการพัฒนาการตามขั้นตอนมีลักษณะโดยเฉพาะของเด็กแต่ละคน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากรูปแบบ เนื้อหา คำพูด และความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการเล่น การใช้สื่ออุปกรณ์ในการเล่นทำให้เด็กได้สัมผัสกับอุปกรณ์ที่มีอยู่อย่างใกล้ชิด โดยที่เด็กเองไม่รู้ตัว จึงไม่ได้เป็นการบังคับให้เด็กเรียนรู้และจะทำให้เด็กมีอิสระในการคิดและจินตนาการในการสร้างที่กว้างไกล เด็กจะมีความตื่นตัวกับการได้เจอและสร้างของเล่นใหม่ๆตลอดเวลาทำให้เด็กได้ใช้สมองในการคิดตลอดเวลาเช่นกัน อุปกรณ์ที่มีในมุมบล็อกนี้ เด็กจะสมมติเป็นของเล่นต่างๆแล้วจะร่วมในการแสดงบทบาทสมมติกับของเล่นนั้นซึ่งจะเป็นผลให้ เด็กได้ใช้ภาษาที่หลากหลายร่วมกับเพื่อนมีการพัฒนาภาษามากขึ้น เริ่มเรียนคำศัพท์ การอ่านความหมาย เริ่มสนใจไวยากรณ์ ใช้ภาษาพูดในลักษณะรูปประโยคที่สมบูรณ์และจะเริ่มศึกษาคำศัพท์ต่างๆมีความเข้าใจความหมายนามธรรมของคำศัพท์มากขึ้น (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์.2521:96-98) ในการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบ ผู้วิจัยจะเข้าไปมีบทบาทในการจัดสื่อ อุปกรณ์ต่างๆให้กับเด็ก ซึ่งสื่อเหล่านี้สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด เนื่องจากขณะจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้เด็กเล่นอุปกรณ์อย่างเต็มที่ การแสดงท่าทางที่อ่อนโยน ให้ความรัก กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ยอมรับความคิดเห็นและความรู้สึกของเด็ก จะส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น กล้าแสดงออก กล้าพูดกล้าทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่ง เพ็ญจันทร์ สุนทราจารย์ (2524 : 29) ได้กล่าวว่า การที่เด็กได้เข้าโรงเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ จะทำให้ประสบการณ์ทางภาษาของเด็กในระยะนี้ขยายขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพราะเป็นช่วงแรกของเด็ก ในการออกสู่สังคมข้างนอก ต้องเรียนรู้การปรับตัว ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ และการจะช่วยให้เด็กปรับตัวได้อย่างเป็นสุขนั้น ไม่มีกิจกรรมใดที่ดีไปกว่าการให้เด็กได้เล่น

3.2 การได้รับการเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 กลุ่ม เด็กจะมีการเล่นเป็นกลุ่ม เด็กจะมีอิสระในการเลือกเล่นเป็นกลุ่มตามความต้องการของตน ซึ่งการเล่นเป็นกลุ่มนี้ทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันจะได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย มีการถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน เป็นการขยายความรู้ให้เพื่อนร่วมทำกิจกรรม รวมทั้งปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งความสามารถของเด็กนั้น ย่อมเป็นผลเนื่องจากโอกาสที่เด็กได้มี

ปฏิสัมพันธ์ จึงทำให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษากับเพื่อน การใช้ภาษาในกลุ่มเพื่อนนี้เด็กจะเล่าถึงสิ่งต่างๆ ถึงสิ่งที่ตนพบเจอแล้วนำมาประกอบกับการเล่นบล็อกนี้ด้วย ในเด็กแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคนจะมีการสร้างสิ่งต่างๆ ที่ไม่เหมือนกันการเลือกอุปกรณ์การเล่นก็จะต่างกันด้วย ซึ่งในการจัดประสบการณ์ทั้ง 2 กลุ่มนี้ ผู้วิจัยได้เข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก จึงทำให้มีการกระตุ้นการใช้ภาษาของเด็กเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535: 17-18) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กนั้นย่อมเป็นผลเนื่องจากโอกาสที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น นอกจากนี้ โลวินเจอน์ ผู้เชี่ยวชาญทางการพูดได้ทำการทดลองโดยเข้าไปมีส่วนร่วมปฏิสัมพันธ์กับการเล่นของเด็ก มีผลทำให้การแสดงออกทางภาษาพูดของเด็กเพิ่มขึ้น ซึ่งจากการทดลองครั้งนี้ จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองแต่ละกลุ่มมีไม่มากนัก ทำให้โอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กจึงเป็นไปได้ง่ายและใกล้ชิดกับเด็กได้มากกว่า จึงมีผลทำให้การสื่อสารและการกระตุ้นให้เด็กมีการพัฒนาการพูดได้ง่ายและมีประสิทธิภาพขึ้น ซึ่ง เยวพา เดชะคุปต์ (2517: 34) ได้ให้ความเห็นว่า ขนาดของกลุ่มที่จะช่วยให้การทำงานหรือการเรียนการสอนประสบผลดี การเป็นกลุ่มขนาดเล็กประมาณ 5-15 คน ส่วนอารี เกษมรติ (2533 : 39) ได้สรุปขนาดของกลุ่มว่า เด็กในวัย 5-6 ปี สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นนี้จะช่วยให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้บทบาทของตนเอง มีความเชื่อมั่น สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

3.3 การใช้คำถามถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการพูดของเด็ก เพราะการที่ครูใช้คำถามกับเด็ก จะกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิด อยากรู้ อยากเห็น (นิรัตน์ กรองสอาด. 2535 : 70) จากการที่เด็กมีโอกาสใช้ความคิดและถ่ายทอดมาโดยการพูด ย่อมส่งผลให้เกิดทักษะทางภาษา คำถามที่ใช้กับเด็กจึงต้องเป็นคำถามที่เปิดกว้างในการตอบด้วย (กาญจนา สุวรรณธรร. 2537 : 70) สอดคล้องกับ ฉันทนา ภาคบงกช (2531 : 2) กล่าวว่า การตั้งคำถามสรุปท้ายกิจกรรมทำให้เด็กเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน ทั้งนี้เพราะเด็กไทยจัดอยู่ในกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์ทางภาษากับผู้ใหญ่ค่อนข้างน้อย และไม่ได้รับการอธิบายถึงเหตุผลของการกระทำ จึงมีส่วนให้เด็กมีความจำกัดด้าน ความมีเหตุผล การส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจด้วยคำถาม ตอบท้ายกิจกรรม จะช่วยให้เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เกิดการเรียนรู้กว้างขวางขึ้น และมีความมั่นใจในการคิดของตนเอง สำหรับเด็กที่ไม่ต้องการตอบคำถามก็ไม่ควรบังคับ ดังนั้น ความสามารถในการใช้ภาษาของเด็กจะเจริญงอกงามเป็นอย่างดี เมื่อครูเข้ามามีส่วนเล่นด้วย พูดคุยกับเด็กและป้อนคำถามให้เด็กตอบ ครูที่มีความสามารถจะพบว่า เมื่อไรครูจะให้คำแนะนำ ชี้แนะ จัดหาเครื่องเล่น เครื่องใช้ สนทนา แลกเปลี่ยนความคิด ยกย่องชมเชยให้กำลังใจ และนำความคิดเห็นของเด็กมาใช้ในการเล่น (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน. 2536 : 367)

3.4 เมื่อเสร็จสิ้นการได้รับการจัดประสบการณ์แต่ละครั้ง เด็กทั้ง 2 กลุ่ม จะได้เสนอผลงานของตน โดยจะให้เด็กเล่าถึงสิ่งที่ตนสร้าง ซึ่งเด็กจะมีการช่วยเสนอผลงานของตนทำให้เด็กได้รู้จักการใช้ภาษาพูด และการฟังคนอื่นพูด นอกจากนี้ยังส่งผลถึงจินตนาการที่กว้างไกลของตนด้วย สอดคล้องกับ ลินฟอर्स ที่กล่าวว่า เด็กควรมีโอกาสแสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก หรือความรู้ที่ตนมีให้ผู้อื่นได้รับรู้ (ھرรษา นิลวิเชียร.2535:214. อ้างอิงจาก Lindfors 1980. *Children Language and Learning*) อาจเป็นการตั้งชื่อสิ่งที่ตนสร้างขึ้นและใช้สิ่งที่ตนสร้างขึ้นเล่นบทบาทสมมติ สร้างจินตนาการของตนเอง นอกจากนี้การสื่อความหมายที่ใช้ทั้งภาษาท่าทางและถ้อยคำ จะทำให้เด็กสามารถเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ และเข้าใจความหมายได้ดียิ่งขึ้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2533 : 76)

เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์ทั้ง 2 แบบ เด็กทั้ง 2 กลุ่มจะมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดที่ใกล้เคียงกัน โดยในกลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.20 กลุ่มที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 2.07 และเมื่อได้รับการจัดประสบการณ์การ

เล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบ พบว่า ในสัปดาห์ที่ 1 และ 2 จะมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดที่ใกล้เคียงกัน คือ สัปดาห์ที่ 1 กลุ่มการเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 2.87 กลุ่มการเล่นมุมบล็อกแบบปกติมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 2.93 สัปดาห์ที่ 2 กลุ่มการเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 3.07 กลุ่มการเล่นมุมบล็อกแบบปกติมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 3.00 ในสัปดาห์ที่ 3 ค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่เล่นมุมบล็อกแบบปกติจะสูงกว่ากลุ่มที่เล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ คือ กลุ่มการเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 4.20 กลุ่มที่เล่นมุมบล็อกแบบปกติมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 4.47 สาเหตุเนื่องจาก ในระยะตั้งแต่สัปดาห์ที่ 1-3 เป็นระยะแรกในการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกทั้งสองกลุ่ม ทำให้เด็กมีการปรับตัวในการเล่นที่ใกล้เคียงกัน เด็กต้องมีการเรียนรู้ถึงขั้นตอนและวิธีการเล่น รวมทั้งต้องทำการศึกษาถึงสื่อ อุปกรณ์ที่จัดขึ้นในมุมบล็อกของตน ในระยะนี้ เด็กยังคงมีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางจะพูดจะเล่นกับตนเองโดยไม่สนใจผู้อื่น มีทักษะต่างๆ จากการมองเห็นตนเองและยากที่จะยอมรับฟังคำพูดคนอื่น ประกอบกับอุปกรณ์ที่จัดในมุมบล็อกทั้ง 2 แบบ มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน คือ ในกลุ่มที่เล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบจะมีไม้บล็อกมาตรฐาน , ไม้บล็อกสร้างสรรค์ , ไม้บล็อกสีสร้างสรรค์ ในกลุ่มที่เล่นมุมบล็อกแบบปกติจะมีไม้บล็อกมาตรฐานเพียงอย่างเดียว จึงทำให้เด็กมีการเรียนรู้ถึงการสร้างที่ใกล้เคียงกัน การใช้ภาษาก็จะใกล้เคียงกัน และตั้งแต่สัปดาห์ที่ 4 จนถึงสัปดาห์ที่ 10 เด็กที่เล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบจะมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่เล่นมุมบล็อกแบบปกติ คือกลุ่มที่เล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 4.33, 3.93, 3.87, 4.07, 4.60, 4.47 และ 4.73 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่เล่นมุมบล็อกแบบปกติมีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการทางการพูดเท่ากับ 3.80 , 2.93, 3.27, 3.67, 3.17, 3.60 และ 4.07 ตามลำดับและเมื่อสิ้นสุดการทดลองในสัปดาห์ที่ 10 ซึ่งเป็นสัปดาห์สุดท้ายของการจัดประสบการณ์ เด็กที่เล่นมุมบล็อกทั้ง 2 กลุ่ม จะมีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ในระยะนี้เด็กได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกที่ต่อเนื่องกัน ทำให้การปรับตัวของเด็กเป็นไปในทางที่ดีขึ้น เด็กจะมีประสบการณ์ใหม่ๆ ในการนำมาเล่นสร้างผลงานตลอดเวลา ทำให้เด็กสามารถนำประสบการณ์ใหม่ไปประกอบกับประสบการณ์เก่าที่เป็นพื้นฐานมาเชื่อมโยงถ่ายทอดความคิดและจินตนาการของตนออกมาเป็นคำพูดที่คล่องแคล่วได้ ประกอบกับการเล่นที่หลากหลายทำให้เด็กได้คิดตลอดเวลา ได้เล่นเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู ทำให้เด็กได้ใช้ภาษาสื่อสาร แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันจึงเป็นการฝึกภาษาที่เหมาะสมกับเด็ก นอกจากนี้เมื่อเด็กได้รับการส่งเสริมการเล่นมุมบล็อกเป็นเวลานานประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับก็จะส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะให้เพิ่มมากขึ้น ทำให้เด็กสามารถพัฒนาภาษาพูดได้ดีขึ้น ในลักษณะการจัดมุมบล็อกที่เปิดกว้างให้กับเด็กได้เลือกสร้างหลายแบบ ทำให้เด็กได้มีการขยายจินตนาการที่กว้างขวางซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดการเข้าใจความหมายและบทบาทของสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างชัดเจนอันเป็นโอกาสให้เด็กได้ฝึกตนเองรวมทั้งฝึกใช้ภาษาให้กว้างขวางขึ้นด้วย (พัฒนา ชัยพงศ์.ม.ป.ป. 63-69)

จะเห็นได้ว่า การได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบ ต่างก็สามารถส่งเสริมการพูดของเด็กได้เป็นอย่างดี เพราะการเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบเด็กสามารถสร้างผลงานจากอุปกรณ์ที่มีในมุมบล็อกได้ตามความต้องการ เด็กได้แสดงความคิดสร้างสรรค์และเสนอผลงานของตน นอกจากนี้ การเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นเป็นกลุ่มทำให้เด็กมีโอกาสเล่นร่วมกัน มีการสื่อสารสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้การฟังและการถ่ายทอดความคิดทั้งของผู้อื่นและของตนเอง สอดคล้องกับความคิดของ สุนิรัตน์ ฤทธิรงค์ชัยเลิศ (2530: 5) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มจะช่วยพัฒนาคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมพัฒนาการ

ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไปพร้อมๆกัน จากการทำกิจกรรมร่วมกันหรือเล่นด้วยกันทำให้เกิดการใช้ภาษาขึ้นด้วย นอกจากนี้ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กก็มีความสำคัญ โดยเฉพาะในการศึกษาครั้งนี้จะมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มที่ไม่มากนัก ทำให้การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กและเด็กกับเด็ก ใกล้ชิดกัน สามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดการใช้ภาษาพูดได้ง่าย พฤติกรรมการมีปฏิสัมพันธ์ที่สำคัญของครูแสดงออกต่อเด็ก ได้แก่ การยอมรับความรู้สึกของเด็ก การฟังความคิดเห็นของเด็ก การใช้คำถามให้เด็กได้คิดหลากหลายทาง การยึดตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง จะช่วยให้เด็กกล้าในการแสดงออก กล้าพูดและสนทนา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งส่งผลให้เด็กใช้ภาษาพูดและพัฒนาภาษาพูดได้ชัดเจนขึ้น

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มทดลอง ซึ่งได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ เด็กจะมีความสนใจกับอุปกรณ์ที่จัดไว้มาก จะแย่งกันและต่างคนต่างเล่นโดยไม่มีการแบ่งปัน มีอารมณ์รุนแรงบางครั้งก็จะไปแย่งของเพื่อน แต่เมื่อเด็กได้เล่นร่วมกันบ่อยๆ ก็จะเล่นด้วยกันได้ดีขึ้น มีการปฏิบัติตามกฎและข้อตกลงได้ดี เด็กจะนำสื่อ อุปกรณ์ทุกอย่างมาเล่นรวมกัน เด็กในกลุ่มนี้มีความสนใจในกิจกรรมในมุมบล็อกมาก จนบางครั้งเมื่อหมดเวลาเด็กก็ยังไม่วายอยากเล่น เด็กบางคนจะเล่นแต่ไม้บล็อกอย่างเดียว บางคนก็จะเล่นอุปกรณ์เสริมโดยไม่เล่นไม้บล็อกเลย ซึ่งในระยะหลังการจัดประสบการณ์เด็กจะเริ่มเล่นเป็นกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น จากการสังเกตการเลือกเล่นอุปกรณ์ต่างๆ จะเห็นว่าเด็กผู้ชายจะชอบเล่นสร้างเกี่ยวกับ ยานพาหนะ หุ่นยนต์ต่างๆ ส่วนเด็กผู้หญิงจะชอบเล่นประเภทเครื่องครัว การร้อย เป็นต้น การเสนอผลงานและการตอบคำถาม ในการจัดประสบการณ์ครั้งแรกเด็กจะไม่กล้าเสนอผลงานหรือตอบคำถามจะพยายามบอกให้เพื่อนคนนั้นคนนี้ตอบ แต่เมื่อได้เล่นสร้างบ่อยๆและมีการสนทนา การใช้คำถามบ่อยๆเด็กก็จะกล้าแสดงออกมากขึ้นจนบางครั้งก็จะแย่งกันจนผู้วิจัยต้องย้าให้ทราบถึงกฎ กติกาบ่อยๆ

2. กลุ่มควบคุม ซึ่งได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ ในระยะแรกของการจัดประสบการณ์ เมื่อผู้วิจัยนำอุปกรณ์มาให้และแนะนำอุปกรณ์ เด็กจะมีการแย่งของเล่นกัน แล้วนำไปเล่นคนเดียวบ้าง เล่นเป็นกลุ่มเล็กๆบ้าง เด็กจะไม่มีการแบ่งปันของเล่นกัน แต่เมื่อได้เล่นร่วมกันบ่อยๆ เด็กจะเริ่มรู้จักการเล่นสร้างร่วมกัน เด็กที่ชอบเล่นบล็อกก็จะเล่นได้ยาวนาน จะมีบางคนเมื่อเล่นได้สักพักก็จะคอยไปเล่นกับกลุ่มเพื่อนหรือวิ่งเล่น จนผู้วิจัยต้องคอยย้าให้ทราบถึงกฎ กติกา การเล่นเสมอ ในการสร้างผลงานเด็กมักชอบสร้างเป็นสิ่งที่ต่อให้สูงหรือเป็นหอคอยเมื่อสร้างเสร็จก็จะทำให้พังลงมาและจะสร้างใหม่อีก เด็กจะชอบนำบล็อกมาสมมติเป็นสิ่งต่างๆ เช่น บ้าน ถนน หอคอย เมือง แล้วจะเข้าไปเล่นในสิ่งที่ตนสร้าง การเสนอผลงานของเด็กในระยะแรกของการจัดประสบการณ์เด็กจะไม่กล้าเสนอผลงานของตนแต่เวลาผ่านไปเด็กจะมีความกล้าในการพูดหรือตอบคำถามมากขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลจากการศึกษาพบว่า การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบ ต่างก็ช่วยในการส่งเสริมการพูดของเด็กให้สูงขึ้น ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ในระดับนี้จึงควร จัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกที่เหมาะสมกับเด็ก ให้เด็กมีโอกาเลือกเล่น เลือกสร้างด้วยตนเองมีการเ้าความสนใจของเด็ก ซึ่งในการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแต่ละแบบก็มีจุดเด่นที่ต่างกัน คือ การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ เด็กจะมีความสนใจและปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนได้มาก มีเรื่องในการสนทนาถึงสิ่ง

ที่ต้นสร้างได้มากและกว้างขวาง ส่วนในการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ เด็กจะสามารถฝึกการสร้างไม้บล็อกได้รวดเร็วกว่า การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กในขณะจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก จะมีส่วนช่วยให้เด็กได้มีการพัฒนาทางการพูดได้สูงและรวดเร็วขึ้นถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการเล่นบล็อกและฝึกภาษาด้วย

2. การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก ในระยะเริ่มต้น ครูต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันอันตรายกับเด็กๆ และก่อนที่จะเล่นต้องมีการสนทนา ทบทวนข้อตกลงและกฎกติกาในการเล่นเสมอ แต่เมื่อเด็กได้รับการจัดประสบการณ์ที่ต่อเนื่องเด็กก็จะทราบเองว่าการเล่นมีกฎกติกาอย่างไรบ้าง เมื่อเด็กมีปัญหาที่จะต้องให้เด็กตัดสินใจเองแต่ถ้าเด็กต้องการความช่วยเหลือครูถึงจะเข้าไปช่วย เมื่อเด็กเล่นสร้างเสร็จหรือเด็กทำดี เช่น เก็บของเข้าที่ แบ่งปันของเล่น เล่าผลงานของตน จะต้องมีการกล่าวชมเชยเด็กบ้าง ในการจัดสื่ออุปกรณ์ให้กับเด็กควรให้เหมาะสมและเพียงพอกับเด็ก ในสัปดาห์แรกควรจัดไม้ที่รูปแบบก่อน แล้วค่อยๆเพิ่มในกลุ่มที่มีอุปกรณ์เสริมอื่นๆก็นำมาเสริม โดยต้องมีภาชนะเพื่อใส่และเก็บไว้อย่างเรียบร้อย

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้า

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบ โดยศึกษาตัวแปรตาม ด้านอื่นๆ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ความเชื่อมั่นในตนเอง มนุษยสัมพันธ์
2. ควรมีการเปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบที่มีผลต่อการพัฒนาการทางการพูดของเด็กกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กปฐมวัยตามตัวแปร อายุ เพศ อาชีพของบิดามารดา ฯลฯ
3. ควรมีการจัดประสบการณ์ในรูปแบบอื่นๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย เช่น การเล่นกลางแจ้ง, การเล่นเครื่องเล่นสนาม
4. ควรมีการศึกษาเชิงสำรวจ เจตคติของครูระดับปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ สุธสม. (2533). การศึกษาความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการสังเกตของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการเล่นสร้างสรรค์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กานต์ รัตนพันธ์. (2532). การศึกษาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองใช้และไม่ใช้จดหมายข่าวแบบสื่อสารสองทาง. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา นาคสกุล. (2539, มกราคม-เมษายน). " บทบาทของภาษากับการพัฒนาประเทศไทยในระยะยาว," สุขุทัยธรรมมาธิราช. 9(10) : 33-37 .
- กาญจนา สุวรรณธาร. (2537). ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ที่ครูมีปฏิสัมพันธ์และไม่มีปฏิสัมพันธ์. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ขจิตพรณ ทองคำ. (2536). การเล่นบทบาทสมมติโดยเด็กมีส่วนร่วมในการจัดสื่อการเล่นที่มีผลต่อการคลายการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- คณะทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องเล่นของเด็ก. (2524). การละเล่นและเครื่องเล่นเพื่อพัฒนาเด็ก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จงใจ ขจรศิลป์. (2532). การศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต และคนอื่น ๆ. (2529). อิทธิพลของสังคมต่อการพัฒนาการของเด็ก. กรุงเทพฯ : สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้า.
- จรัส พรหมคำตัน. (2529). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3 . เชียงใหม่ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว วิทยาลัยครูเชียงใหม่.
- จันทิกา ลิ้มปิเจริญ. (2524). ความสามารถในการรู้จักคำและเข้าใจคำของนักเรียนอนุบาลในจังหวัดภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จิณณภัส ศรีทรง. (2541). พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- จินตนา สุทธจินดา. (2522). พัฒนาการทางภาษากับชนิดและสัดส่วนของคำของเด็กก่อนวัยเรียน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ กิณางค์. (2533). การศึกษาเด็ก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2528). สอนให้เด็กคิด : โมเดลการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____. (2531). การเล่นสร้างสรรค์และความคิดสร้างสรรค์ เอกสารประกอบการสอนวิชา ปว. 531. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2532). เอกสารประกอบการศึกษาวิชา ปว. 541 การศึกษาผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอนระดับอนุบาล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชุตินา สัจจามนต์. (2524, กุมภาพันธ์). " ปัญหาความรู้ของคุณแม่เกี่ยวกับการอ่านของลูก," แม่และเด็ก. 4(3) : 51-56.
- ณัฐพร พงษ์สิงห์. (2539). พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่น บล็อกกลางแจ้งเป็นกลุ่มอย่างมีแบบแผน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. (2522). เอกสารประกอบการสอนวิชา Piagetion Theory. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2529). การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดารณี ดิษยเดช. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบระดับขั้นการเล่นทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่เคยผ่านและไม่เคยผ่านศูนย์เด็กปฐมวัย. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทวี สุรเมธี. (2521). ความพร้อมในการอ่านของเด็กปฐมวัยก่อนวัยเรียนในจังหวัดชุมพร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข และคนอื่นๆ. (2522). ความพร้อมในการเรียนอ่าน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิตยา คชภักดี. (2530). จิตวิทยาเด็กสำหรับกุมารแพทย์. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2539). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้งดิง เฮ้าส์.
- นิรัตน์ กองสอาด. (2535). การศึกษาการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นเทคนิคในการสื่อความหมายที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- บันลือ พฤกษ์วัน. (2518). แนวการสอนสำเร็จรูปคู่มือการสอน ป.1 และเด็กแรกเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเยี่ยม จิตรคอน. (2524). " การเล่นในร่มและการเล่นกลางแจ้ง," ใน การละเล่นและเครื่องเล่นเพื่อพัฒนาเด็ก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประเทิน มหาจันทร์. (2519). หลักการสอนภาษาในชั้นประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : องค์การคำคุณา.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2523). จิตวิทยาการเรียนรู้กับการสอน. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคอาร์ต
- พรทิพา ทองสว่าง. (2527). พัฒนาการทางภาษาของเด็กในระดับคำ. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ. (2521). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : หน่วยเอกสาร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณิ ช. เจริญจิต. (2528). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์การพิมพ์
- พัชรี สานแก้ว. (2536). เอกสารประกอบการสอน จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโรงเรียนสาธิต คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พัชรี ผลโยธิน. (2540). การสอนภาษาแบบธรรมชาติ. เอกสารประกอบการอบรมโครงการพัฒนาผู้บริหารและผู้จัดการระดับสูง. ถ่ายเอกสาร.
- พัฒนา ชัยพงษ์. (ม.ป.ป.). ไม้บล็อก : สื่อสร้างสรรค์ในห้องเรียนอนุบาล. _____ (ม.ป.ป.). ทักษะการเรียนรู้จาก Learning Center. ถ่ายเอกสาร.
- พนัสนิ เจริญสุข. (2528). ความคิดเห็นของครูอนุบาลเกี่ยวกับเครื่องเล่นที่จำเป็นต่อการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญจันทร์ สุนทราจารย์. (2524). ความสามารถในการพูดของเด็กก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ภรณี คุรุรัตน์. (2535). การเล่นของเด็ก. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2525). "สื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา". เอกสารการสอนชุดที่ 1-7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- _____. (2526 ก). เอกสารการสอนชุด วิชาการสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับปฐมวัย หน่วยที่ 1-7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นวนกนกจำกัด.
- _____. (2526 ข). เอกสารการสอนชุด วิชาการสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับปฐมวัยหน่วยที่1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การพิมพ์.
- _____. (2527). "การจัดประสบการณ์เพื่อฝึกทักษะทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย". เอกสารการสอนชุด วิชาการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัย ศึกษา หน่วยที่1-7. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- _____. (2532). เอกสารการสอนชุดวิชา ฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยหน่วยที่ 6-10. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- _____. (2533). "ครูกับการใช้ภาษา " เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
- ราชบัณฑิตสถาน. (2539). พจนานุกรมฉบับบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2527. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : อักษรทัศน์.

- มาณวิกา ผลพิรุฬห์. (2533). ความสามารถในการเล่าเหตุการณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์กับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มาลี วรปัญญา. (2537). โลกวัยเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านบุรี.
- โมรี ชื่นสำราญ. (2530). เอกสาร ประกอบการสอนไทย 101 : ทักษะและความรู้ทางภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก. มหาวิทยาลัย-ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2517). ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2525). กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2528). กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รัชนี สมประชา. (2533). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นน้ำ เล่นทราย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- ราศรี ทองสวัสดิ์. (ม.ป.ป.). ควรให้เด็กเรียนอ่านเขียนในชั้นอนุบาลหรือไม่. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ลดาวลัย กองช่าง. (2530). การศึกษาการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นวัสดุสามมิติแบบชิ้นน้ำและแบบอิสระ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เลขา ปิยะอัจฉริยะ. (2524). “การเล่นเป็นการเรียนรู้ของเด็ก,” ใน *เข้าใจเด็กก่อนวัยเรียน เล่ม 2*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2526). “ เครื่องเล่นเพื่อพัฒนาสติปัญญา, ” ใน *เครื่องเล่นเพื่อพัฒนาเด็ก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดีดสาร.
- วัฒนา ปญญาฤทธิ์. (2531). การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางด้านอารมณ์ และความรู้สึกของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่างกัน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2527). การศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2533). การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แสงการพิมพ์.
- วรรณ โสมประยูร. (2530). “การอบรมเลี้ยงดูลูกให้เก่งคณิตศาสตร์,” ใน *การพัฒนาและส่งเสริมความเก่งของลูกกรีก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- วิจิตรา วิเศษสมบัติ. (2539). ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ความคิดรวบยอดประกอบการสนทนาในกิจกรรมการปั้น. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. (2521, พฤศจิกายน). “การเล่นของเด็กกับการเรียนการสอน,” *ประชาศึกษา*. 30 (40) : 21-22.
- ศรียา นิยมธรรม. (2519). *พัฒนาการทางภาษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เฟื่องอักษร.
- ศรียา นิยมธรรม และ ประภัสสร นิยมธรรม. (2519). *พัฒนาการทางภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2519). *จิตวิทยาฝ่ายภาษา*. กรุงเทพฯ : แพรววิทยา.
- ศรีสมวงศ์ วรรณศิลป์. (2520). *การเล่นของเด็ก*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยเกษม.
- สิริกุล จารุจินดา. (2526). *อิทธิพลของการเล่นของเด็กประเภทเสริมต่อ ต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กอายุ 5-6 ปี ในหมวดวิชาพัฒนาการเด็ก*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุนิรัตน์ ฤทธิ์ชัยเลิศ. (2530). *ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กนักเรียนชั้น ป.5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนแตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวัฒน์ วรากุสสาสน์. (2526). *การศึกษาประสิทธิภาพของเครื่องเล่นที่ส่งผลต่อการพัฒนาความพร้อมทางการเรียน 4 ด้านของเด็กก่อนวัยเรียน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุภา สุวิบูลย์. (2539). *การสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์เด็กปฐมวัยโดยใช้การเล่นตามมุมตามข้อตกลงกับการเล่นแบบปฏิสัมพันธ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุไร พงษ์ทองเจริญ และคนอื่นๆ. (2525). *รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาของเด็กภาคเหนือในการเรียนภาคกลาง*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2525). *แนวการจัดโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2528). *การศึกษาสภาพการอบรมในศูนย์เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีราชา
- _____. (2536). *เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรการอบรมผู้บริหารและโรงเรียนเอกชน*. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อภิญญา กังสนารักษ์. (2530). *การศึกษาพัฒนาการทางด้านจำนวนถ้อยคำและการใช้ประโยคในการสื่อความหมายของเด็กก่อนวัยเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์และในครอบครัวปกติ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- อรุณี เหลืองหิรัญ. (2533). *การศึกษาความพร้อมทางภาษาและการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้โครงสร้างระดับยอด*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อรรณณ สุ่มประดิษฐ์. (2533). *การศึกษาความเอื้อเพื่อ ความมีระเบียบวินัย และชั้นการเล่นทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบไทยและการเล่นที่จัดอยู่ทั่วไป*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- อารี เกษมรติ. (2533). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและรักทะนุถนอม. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- อารี รังสินนท์. (2532). กิจกรรมสร้างสรรค์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิวฟ้า
- อิชยา แสงบรรเจิดศิลป์. (2538). การเล่นเกมไม้บล็อกเพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุบล เวียงสมุทร. (2538). ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษาควบคู่กับภาษาถิ่นและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- Armstrong, C. (1960, December). *Bush School Language Project Maryvale and Napperby School*. Southern Directorate An Appraisal.
- Atkinson, A.H. (1987 , February). "Representational Intelligence In 1 To 3 Year Old Children : An Observational Study ," *Dissertation Abstracts International*. 42 (8) : 3353-A.
- Beaty, J.J. (1992) . *Preschool Appropriate Practices*. Fort Worth : Harcourt Brace Jovanovic Collage.
- Besevegis, E. G. (1983, September). " The Development of Dramatic and Constructive Play in Preschool Children". *Dissertation Abstracts International*. 44 (3): 2172-A .
- Chiang, L. (1985, April). "Developmental Differences in Children' s Use of Play Materials. (Playground, Portable Materials, Age Differences)", *Dissertation Abstracts International*. 47 (2) : 412-4 .
- Dewey, J. (1944). "Experience and Thinking" , *Democracy and Education*. Chicago : Press New York :The Free Press.
- Downing, J. and Thackrey, D. (1971). *Reading Readiness*. London : University of London Press.
- Essa, E. (1996). *Introduction to Early Childhood Education*. United States of America : Thomson Inc.
- Fietelson , D. and Ross, G. (1973). " The Neglected Factor Play ", *Human Development*. 16 : 202-203.
- Forman, G.E. and Fleet, H. (1980). *Constructive- Play- Applying 1 Piaget in the Preschool*. California : Brooks Calc Publishing Company.
- Lee,D. M. and Joseph, B.R. (1979). *Children and Language*. California: Wandswerth Publishing.
- Monighan, P.A. (1983, April). "Social and Cognitive Dimensions of Solitary Play and Egocentric Speech During the Preschool Years", *Dissertation Abstracts International*. 44 (10) : 109- A .

- Rubin, K. and Maioni, T. (1975). *Play Reference and it Relationship to Egocentrism Popularity and Classification Skills in Preschoolers*. Merrill- Palmer Quarterly.
- Rudolph, M. and Cohen, D.H. (1984). *Kindergarten and Early Schooling*. New York : Prentice-Hall ; Inc.
- Ruth, P.E. (1985, March). "Small Group Cooperative Learning Improving Academic Social Gains in the classroom" , *Mass Bulletin*. 69 (479) : 48-56 ;
- Templin, M. C. (1957). *Certain Language Skills in Children*. Minnesota : University of Minnesota.
- Walsh, H. M. (1980). *Introducing the Young Child to the Social World*. New York , Macmillan Publishing Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คู่มือ แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
ตัวอย่างแบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
แบบบันทึกพัฒนาการทางการพูด

คู่มือ แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

หลักการและเหตุผล

พัฒนาการทางการพูด หมายถึง ความสามารถในการใช้ความคิดและคำพูดของเด็กในการเล่าเรื่องที่ครูกำหนดให้ ซึ่งในเด็กปฐมวัยที่มีระดับอายุระหว่าง 5-6 ขวบ เป็นวัยที่มีการพัฒนาทางด้านการใช้ภาษาพูดและจินตนาการที่ค่อนข้างรวดเร็ว เด็กจะสามารถใช้คำพูดในการสื่อสารกับผู้ที่อยู่รอบ ๆ ตัว เด็กสามารถบรรยายสิ่งต่าง ๆ และบอกถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ตนต้องการให้ผู้อื่นทราบได้ นอกจากนี้ในเด็กวัยนี้ยังมีการเรียงเรียงลำดับคำพูดได้ถูกต้องมากขึ้น พูดเป็นประโยคที่ชัดเจนขึ้น

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กสามารถพูดรายละเอียดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับรูปภาพให้ได้มากที่สุด
2. เพื่อให้เด็กสามารถเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาพที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้เด็กสามารถเชื่อมโยงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนและหลังได้อย่างถูกต้อง

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ ใช้เพื่อทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5-6 ขวบ ที่ผ่านการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ

2. ในการดำเนินการทดสอบ มีผู้ดำเนินการทดสอบจำนวน 1 คน คือตัวผู้วิจัยเอง

3. แบบทดสอบมีทั้งหมด 11 เรื่องแต่ละเรื่องจะมี 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นชื่อเรื่องที่กำหนดให้เด็กเล่า

ส่วนที่ 2 เป็นรูปภาพ 8"x 10" ใช้ประกอบการเล่าเรื่องที่กำหนดให้จำนวน 2 ภาพ คือ ภาพที่ 1 เป็นภาพแสดงการเริ่มต้นเหตุการณ์ กับภาพที่ 2 เป็นภาพที่แสดงการจบเหตุการณ์ ซึ่งทั้งสองภาพนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน

หมายเหตุ แบบทดสอบชุดที่ 1 ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง (pretest)

แบบทดสอบ ชุดที่ 2-11 ใช้หลังการจัดประสบการณ์ (posttest) โดยใช้ สัปดาห์ละ 1 ชุด จนครบ 10 สัปดาห์

เวลาที่ใช้ในการทดสอบ

แบบทดสอบเป็นชื่อเรื่องที่กำหนดให้เล่าโดยมีภาพประกอบ ซึ่งใช้เวลาในการเล่าเรื่องจะไม่เกิน 2 นาที

เกณฑ์ในการตรวจ

การตรวจพัฒนาการทางการพูด พิจารณาจากเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ความสามารถในการพูดรายละเอียดและการเรียงลำดับเหตุการณ์ หมายถึง ข้อความหรือประโยคที่เกิดจากการเล่าเหตุการณ์ของเด็ก มีการเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อนหลังได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนที่ควรจะ

เป็น และสามารถเข้าใจได้ระหว่างครูและเด็ก โดยสามารถแปลความหมายได้ว่า เด็กหมายถึงอะไร แต่ต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับภาพ

ขั้นตอนการตรวจ

1. ถอดเทปจากการเล่าเหตุการณ์ของเด็ก แล้วบันทึกการเล่าในแบบบันทึกการเล่าที่เตรียมไว้
2. อ่านการเล่าเหตุการณ์ของเด็ก ซึ่งได้จากการถอดเทปก่อน 1 ครั้ง
3. แบ่งข้อความหรือประโยคในการเล่าเหตุการณ์ของเด็กออกเป็นส่วนๆ โดยสังเกตจากการเปลี่ยนแปลงความหมายของข้อความหรือประโยค เพื่อความสะดวกในการให้คะแนน
4. ตรวจการเล่าเหตุการณ์ของเด็กที่ละข้อความหรือประโยค โดยดูจากข้อความหรือประโยคที่มีการพูดรายละเอียดและการเรียงลำดับเหตุการณ์การพูดที่สื่อความหมายได้ชัดเจนตามเหตุการณ์ที่กำหนดได้อย่างที่ควรจะเป็น
5. บันทึกคะแนนตามเหตุการณ์ในการประเมินลงในแบบบันทึก

เกณฑ์การให้คะแนน

พัฒนาการทางการพูด ให้คะแนนข้อความหรือประโยคละ 1 คะแนน โดยพิจารณาจากข้อความหรือประโยคที่มีการพูดรายละเอียดและการเรียงลำดับคำพูดที่สื่อความหมายได้ชัดเจนตรงตามเหตุการณ์ที่เล่าอย่างถูกต้อง ตามขั้นตอนที่ควรจะเป็น เช่น

คุณแม่ซักผ้า

คุณแม่นำผ้าไปตาก

เด็กโดนฝน

เด็กไม่สบาย

ฯลฯ

3. การพิจารณาข้อความหรือประโยค จะไม่คำนึงถึงการพูดไม่ชัดหรือการใช้ภาษาถิ่น

วิธีการดำเนินการทดลอง

1. จัดเตรียมสถานที่สำหรับสอบเป็นรายบุคคล
2. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กโดยการสนทนา
3. จัดเตรียมอุปกรณ์
 - 3.1 แบบวัดพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
 - 3.2 เทปบันทึกเสียง
 - 3.3 นาฬิกาจับเวลา
4. เริ่มดำเนินการทดสอบ โดยผู้ดำเนินการทดลอง บอกชื่อเรื่องที่กำหนดให้เด็กทราบ พร้อมทั้งแสดงภาพ ทั้ง 2 ภาพ และชี้แจงให้เด็กทราบว่า ภาพใดเป็นภาพเริ่มต้น ภาพใดเป็นภาพจบเหตุการณ์
5. ทันทีที่เด็กเล่า บันทึกเทปพร้อมจับเวลา
6. ขณะที่เด็กเล่าสังเกตความสนใจด้วยสีหน้า ท่าทาง
7. ในกรณีที่เด็กไม่ยอมเล่า ภายใน 30 วินาที ครูต้องกระตุ้นด้วยคำพูด ชักชวนให้เล่า
8. หมดเวลา 2 นาที ให้ปิดเทป แต่ปล่อยให้เด็กเล่าต่อไปจนจบแล้วกล่าวคำชมเชย

แบบทดสอบวัดพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

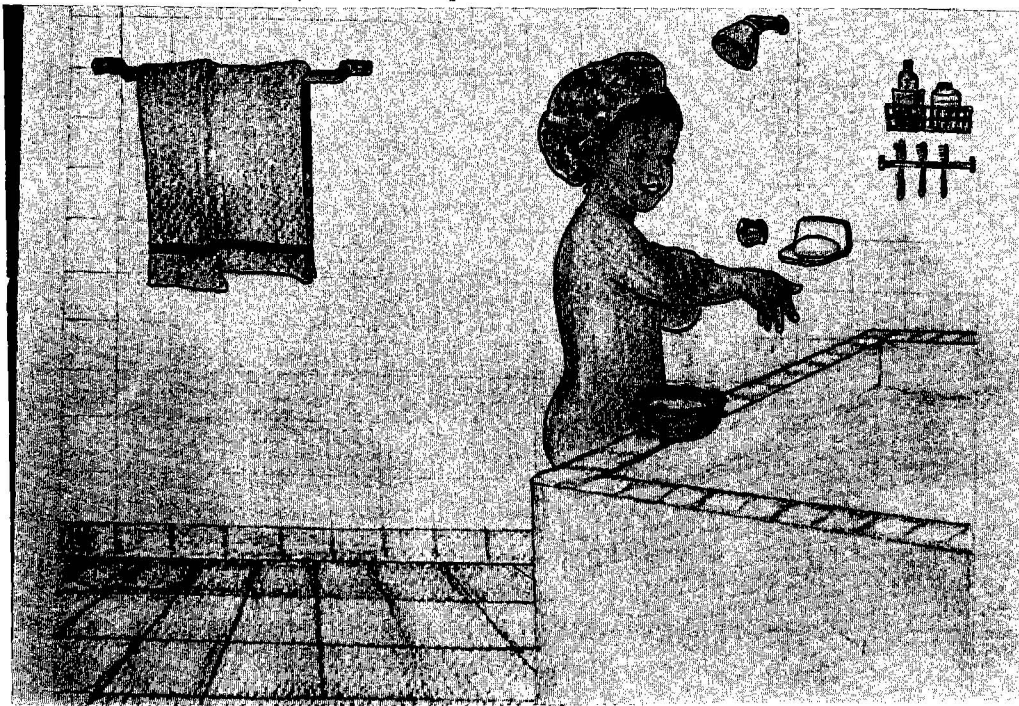
ส่วนที่ 1 ชื่อเรื่อง

- ชุดที่ 1 เรื่อง หนูทำความสะอาดร่างกาย (PRETEST)
- ชุดที่ 2 เรื่อง หนูรับประทานอาหาร
- ชุดที่ 3 เรื่อง หนูไม่สบาย
- ชุดที่ 4 เรื่อง คุณแม่ทำความสะอาดผ้า
- ชุดที่ 5 เรื่อง คุณแม่ทำความสะอาดบ้าน
- ชุดที่ 6 เรื่อง หนูไปตลาดกับคุณแม่
- ชุดที่ 7 เรื่อง หนูไปโรงเรียน
- ชุดที่ 8 เรื่อง หนูเล่นกับเพื่อน
- ชุดที่ 9 เรื่อง หนูช่วยงานคุณครู
- ชุดที่ 10 เรื่อง หนูไปวัด
- ชุดที่ 11 เรื่อง หนูไปเที่ยววันหยุด

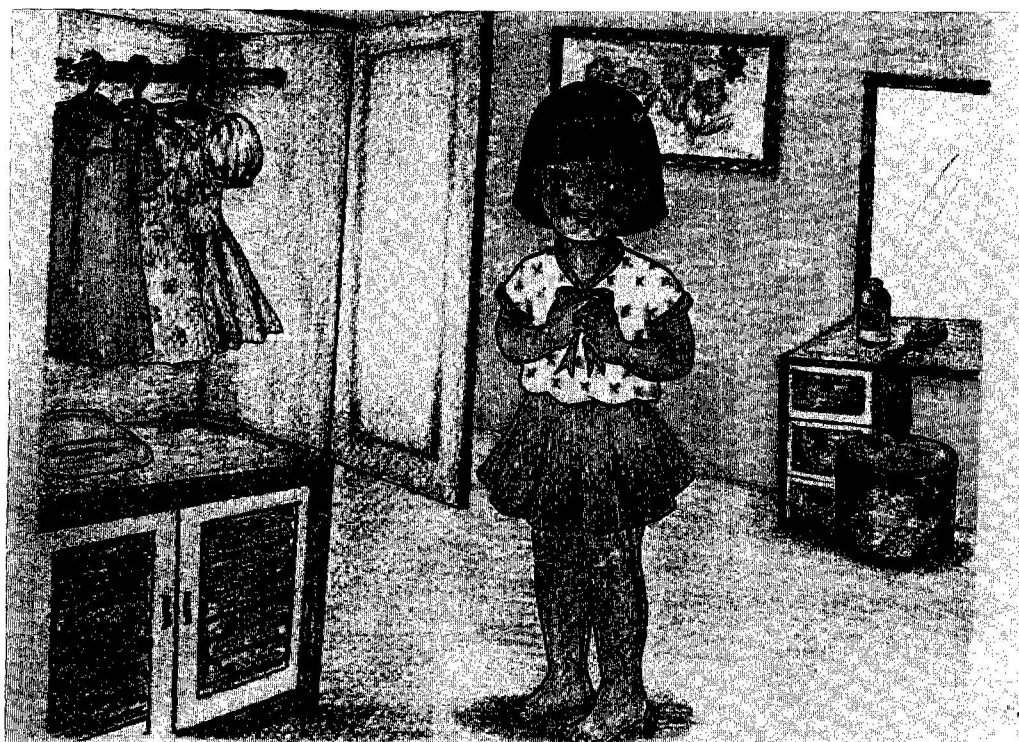
ส่วนที่ 2 รูปภาพประกอบการเล่าเรื่อง จำนวน 2 ภาพ ต่อ 1 เรื่อง

- ภาพประกอบ 1 เป็นภาพเริ่มต้นเหตุการณ์
- ภาพประกอบ 2 เป็นภาพจบเหตุการณ์

แบบทดสอบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย
ชุดที่ 1 เรื่อง หนูทำความสะอาดร่างกาย

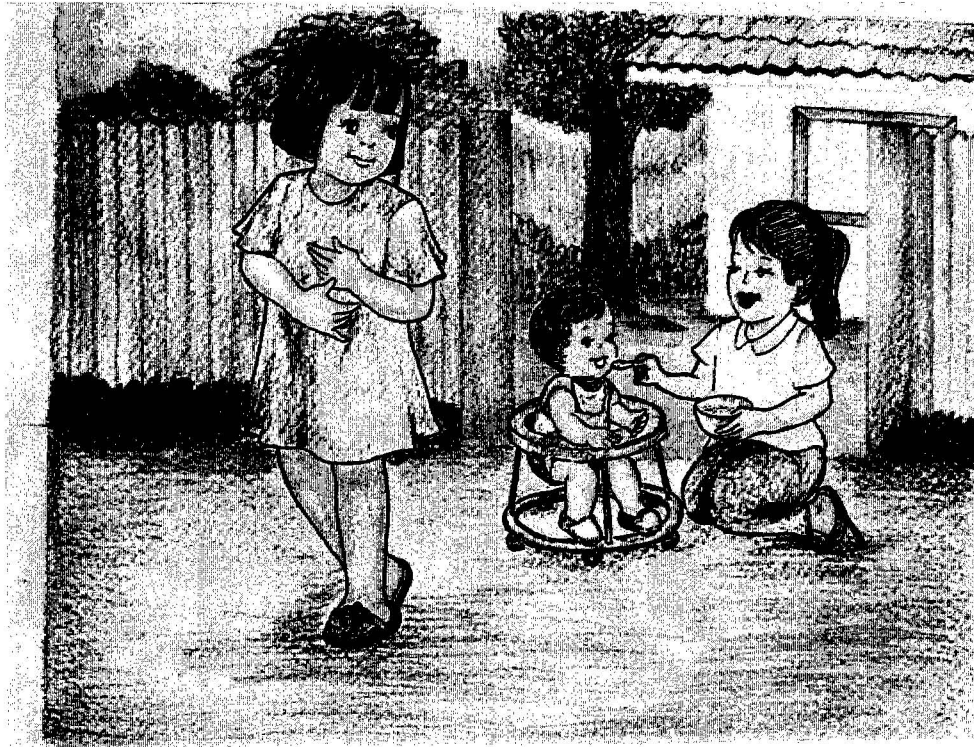

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

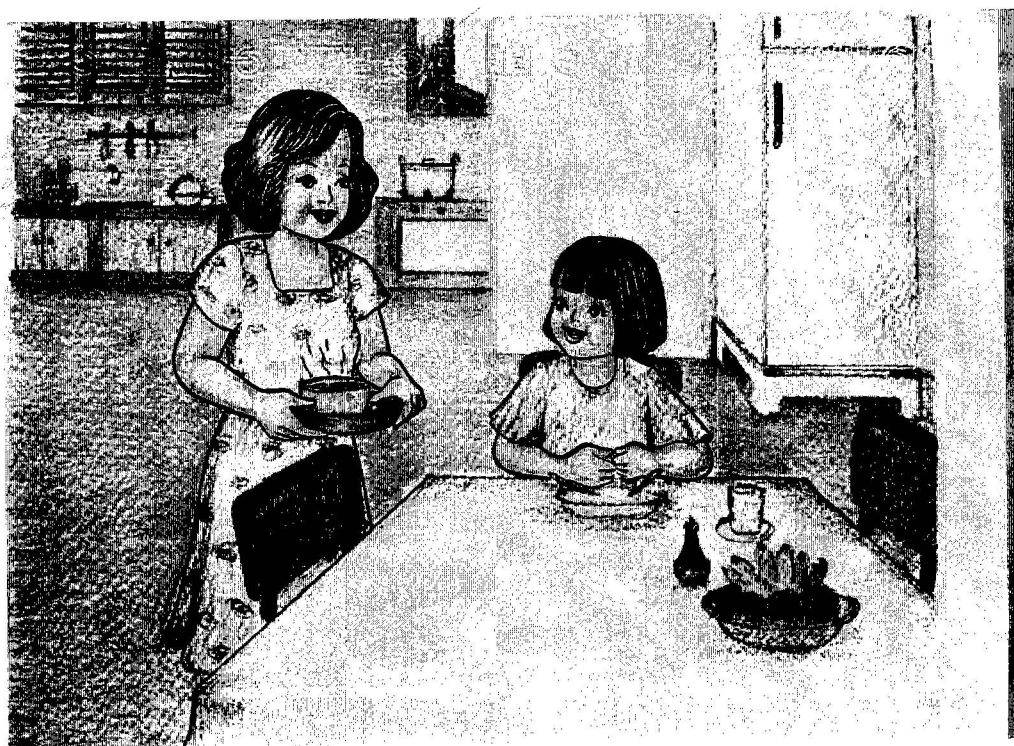

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

ชุดที่ 2 เรื่อง หนูรับประทานอาหาร

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

ชุดที่ 3 เรื่อง หนูไม่สบาย

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

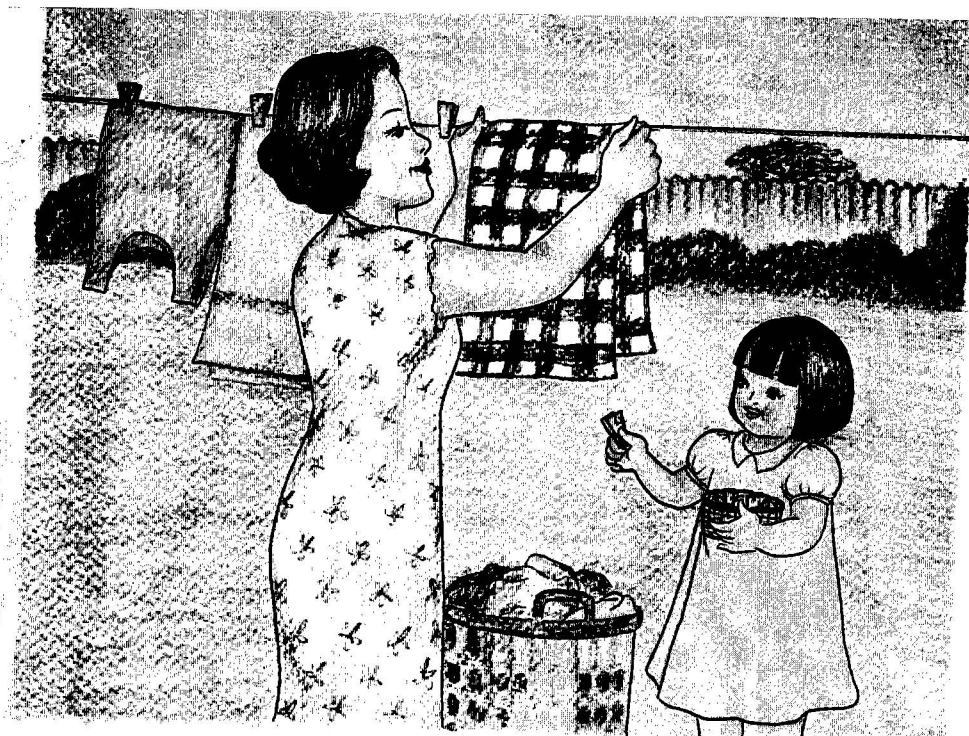

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

ชุดที่ 4 เรื่อง คุณแม่ทำความสะอาดผ้า

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

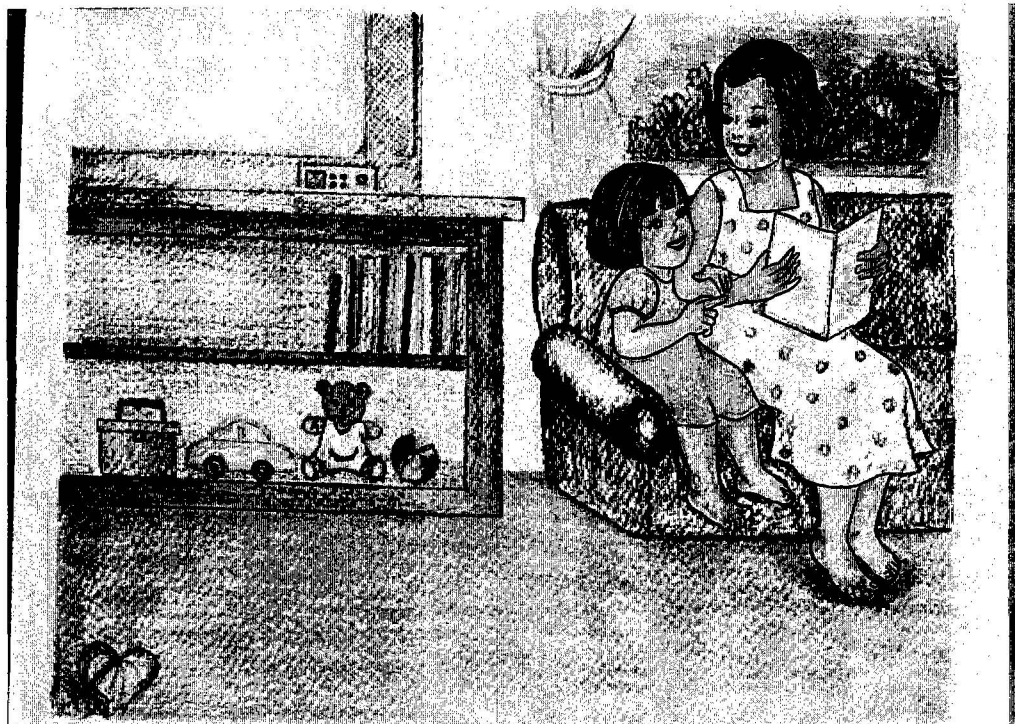

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

ชุดที่ 5 เรื่อง คุณแม่ทำความสะอาดบ้าน

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

ชุดที่ 6 เรื่อง หนูไปตลาดคุณแม่

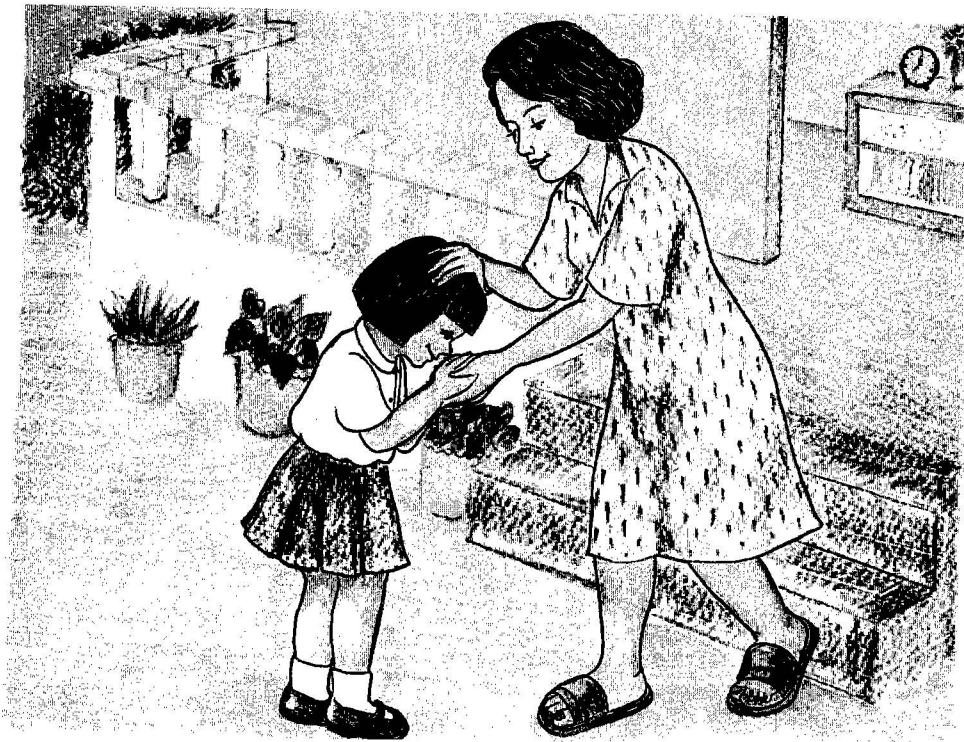

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

ชุดที่ 7 เรื่อง หนูไปโรงเรียน

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

ชุดที่ 8 เรื่อง หนูเล่นกับเพื่อน

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

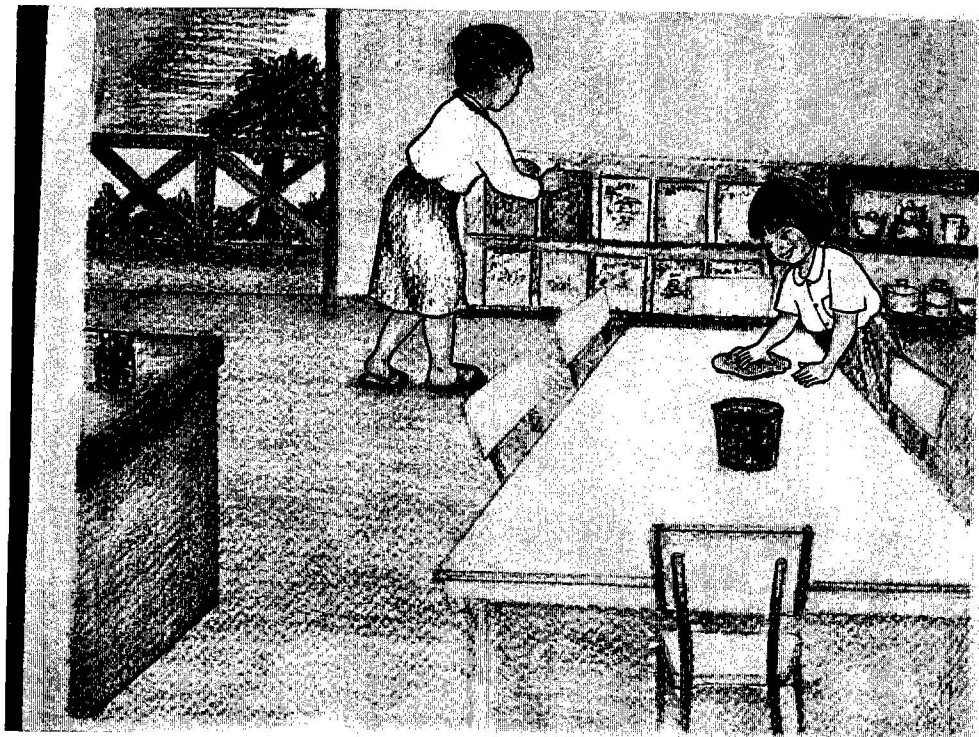

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

ชุดที่ 9 เรื่อง หนูช่วยงานคุณครู

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

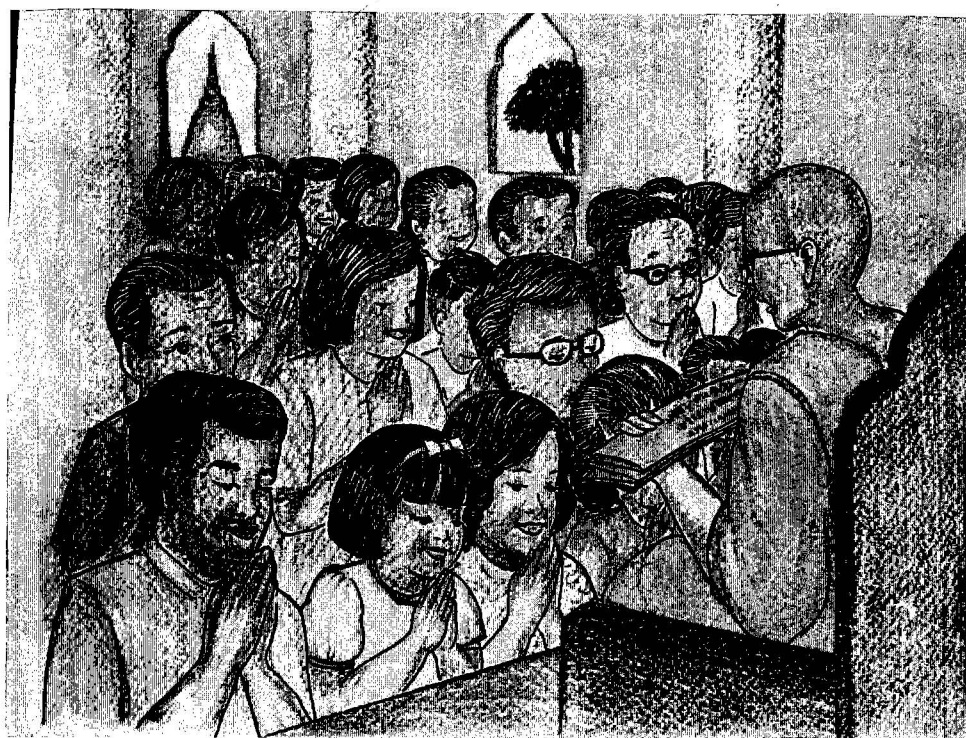

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

ชุดที่ 10 เรื่อง หนูไปวัด

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

ชุดที่ 11 เรื่อง หนูไปเที่ยววันหยุด

ภาพ 1 ภาพเริ่มต้นเหตุการณ์

ภาพ 2 ภาพจบเหตุการณ์

แบบบันทึกพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

ด.ช / ด.ญ.....ชั้น.....สัปดาห์.....ครั้งที่.....
โรงเรียน.....ผู้บันทึก.....

ชุดที่	เนื้อเรื่องที่ได้จากการถอดเทป	คะแนนการเล่าเหตุการณ์
1	เด็กอาบน้ำแปรงฟัน	1
2	คุณแม่ป้อนข้าวให้น้อง ,เด็กคนนี้อยู่คนเดียว	2
3	เด็กวิ่งตากฝน , กลับถึงบ้านไม่สบาย	2
4	คุณแม่กำลังนั่งซักผ้า,เด็กนำผ้ามาให้แม่, คุณแม่เทผ้าใส่กะละมัง	3
5	คุณแม่กวาดบ้านอยู่ , ของในห้องรกมาก, ลูกช่วยแม่ถูห้องจนสะอาด , แม่นั่งอ่านนิทาน	4
6	คุณแม่พาลูกไปตลาด , คุณแม่ซื้อผัก หนู ผลไม้ คุณแม่พาลูกกลับบ้าน , คุณแม่ทำกับข้าวให้ลูกกิน	4
7	เด็กไหว้คุณแม่เพื่อจะไปโรงเรียน , เด็กนั่งรถเครื่องไปโรงเรียน , เด็กถือกระเป๋ไปใหญ่ , ถึงโรงเรียนก็สวัสดีคุณครู	4
8	เด็กผู้ชายเล่นฟุตบอล , มีเด็กคนอื่นเล่นซ่อนหา , เด็กผู้หญิงมาชวนเพื่อนเล่นด้วยกัน , ทั้งหมดเล่นแม่อยู่	4

ชุดที่	เนื้อเรื่องที่ได้จากการถอดเทป	คะแนนการเล่า เหตุการณ์
9	เด็กมาถึงโรงเรียนตอนเช้า , ของในห้องไม่เรียบร้อย , เด็กช่วยคุณครูเก็บของจนสะอาด	3
10	คุณแม่และเด็กกำลังเตรียมของไปวัด , วันนี้จะไปทำบุญ , เด็กเห็นคนเยอะแยะมาที่วัด , แล้วเด็กก็ตักบาตรกับพ่อ แม่	4
11	เด็กใส่ถุงเท้ารองเท้า , พ่อกำลังปิดประตู , วันนี้ได้ดูเสือกับสัตว์ต่างๆ , เด็กเอาอาหารให้สัตว์	4

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงผลคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

- ตาราง 9 แสดงผลคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้
รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ
(กลุ่มทดลอง)
- ตาราง 10 แสดงผลคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้
รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ
(กลุ่มควบคุม)

คะแนนค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

ตาราง 9 แสดงผลคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่น
มุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ (กลุ่มทดลอง)

คนที่	คะแนน ก่อนการ ทดลอง	คะแนนหลังการทดลองแต่ละสัปดาห์										รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	2	3	3	6	3	4	3	4	6	3	4	39
2	3	4	5	5	5	4	4	4	5	5	5	46
3	2	3	2	3	4	3	5	3	4	4	4	35
4	3	2	2	4	4	5	3	6	7	6	7	49
5	2	3	2	3	4	2	3	2	5	4	4	32
6	2	3	4	3	4	3	3	4	5	5	5	39
7	2	2	2	4	5	4	6	3	4	5	5	40
8	2	2	3	6	5	4	4	7	5	3	5	44
9	4	5	5	5	5	6	5	4	5	4	6	50
10	1	2	2	3	4	4	4	4	3	4	4	34
11	2	3	4	5	5	4	3	4	3	6	5	42
12	2	4	4	5	4	8	5	5	3	6	4	48
13	2	3	2	4	4	3	3	5	5	5	5	39
14	2	3	2	3	5	2	2	3	5	3	4	32
15	2	1	4	4	4	3	5	3	4	4	4	36
รวม	33	43	46	63	65	59	58	61	69	67	7	602
$\bar{X}$	2.20	2.87	3.07	4.20	4.33	3.93	3.87	4.07	4.60	4.47	4.73	40.13
S.D.	.68	.99	1.16	1.08	.62	1.53	1.13	1.28	1.12	1.06	.88	5.76
t		3.162	3.389	7.246	11.12	4.670	5.229	5.332	7.431	7.549	15.33	

ตาราง 10 แสดงผลคะแนนพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่น
มุมบล็อกแบบปกติ (กลุ่มควบคุม)

คนที่	คะแนน ก่อนการ ทดลอง	คะแนนหลังการทดลองแต่ละสัปดาห์										รวม
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	4	4	3	6	4	3	3	3	4	5	4	39
2	4	2	4	4	3	3	2	3	4	3	6	34
3	2	3	3	9	5	7	6	9	4	6	7	59
4	1	2	3	5	3	4	4	5	4	6	4	42
5	2	2	2	3	4	2	3	3	3	4	2	27
6	1	3	2	4	4	2	3	4	2	2	2	28
7	1	3	3	5	4	2	3	4	3	2	2	31
8	2	6	2	3	3	3	4	2	2	2	4	31
9	2	2	3	5	4	2	2	3	3	2	3	29
10	2	4	3	4	3	2	2	3	3	4	4	32
11	2	3	4	4	3	3	3	3	3	5	4	35
12	1	2	4	4	6	3	4	5	3	5	5	41
13	2	3	4	3	3	3	3	3	3	3	4	32
14	2	2	3	4	3	3	4	2	3	3	4	31
15	3	3	2	4	4	2	3	3	3	2	6	32
รวม	31	44	45	67	57	44	49	55	47	54	67	523
$\bar{X}$	2.07	2.93	3.00	4.47	3.80	2.93	3.27	3.67	3.13	3.60	4.07	34.87
S.D.	.96	1.10	0.76	1.51	0.94	1.28	1.03	1.72	.63	1.50	1.49	8.026
t		2.476	3.108	5.932	4.250	2.101	2.882	2.820	4.675	3.286	5.648	

คะแนนความเชื่อมั่นของแบบวัดพัฒนาการทางการพูด

RELIABILITY ANALYSIS -SCALE [ALPHA]

		Mean	Std dev	Cases
1	V1	2.9333	.7849	30.0
2	V2	4.0000	1.3391	30.0
3	V3	3.7000	1.6006	30.0
4	V4	3.9667	1.4967	30.0
5	V5	3.7000	1.3170	30.0
6	V6	3.1667	.9499	30.0
7	V7	3.4000	1.1326	30.0
8	V8	3.1000	1.1552	30.0
9	V9	3.3667	1.5421	30.0
10	V10	3.667	1.2726	30.0
11	V11	3.5333	1.6344	30.0

Statistics for	Mean	Variance	Std Dev	N of Variables
SCALE	38.2333	62.8057	7.9250	11

Item-total Statistics

	Scale Mean if Ttem Deleted	Scale Variance if Ttem Deleted	Corrected Item Toal Correlation	Alpha if Item Deleted
V1	35.3000	60.1483	.1677	.7690
V2	34.2333	54.0471	.3583	.7546
V3	34.5333	47.4989	.5777	.7234
V4	34.2667	53.3057	.3322	.7590
V5	34.5333	53.1540	.4123	.7474
V6	35.0667	55.9264	.4207	.7489
V7	34.8333	55.9368	.3297	.5765
V8	35.1333	53.2230	.4894	.7395
V9	34.8667	51.2920	.4136	.7481
V10	34.8667	53.0851	.4369	.7445
V11	34.7000	46.7690	.5975	.7200

Reliability Coefficients

N of Cases	30.0	N of Items	11	Alpha	.7649
------------	------	------------	----	-------	-------

ภาคผนวก ค

คู่มือการใช้แผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

และมุมบล็อกแบบปกติ

รูปแบบแผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

และมุมบล็อกแบบปกติ

สื่อ- อุปกรณ์ ในการจัดมุมบล็อก

ตารางการจัดอุปกรณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

และมุมบล็อกแบบปกติ

ตัวอย่างการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

และมุมบล็อกแบบปกติ

คู่มือการใช้แผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก แบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ

หลักการและเหตุผล

พัฒนาการทางการพูดเป็นการพัฒนาการด้านหนึ่งของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีความสำคัญมาก การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดสามารถทำได้หลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งก็คือ การจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ ซึ่งแผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกทั้ง 2 แบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ เด็กได้ใช้ความคิด เพื่อถ่ายทอดเป็นคำพูดในการสื่อสารกับเพื่อนในกลุ่ม โดยมีครูร่วมพูดคุยสนทนาด้วย เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กได้ใช้ความคิด ฝึกการพูด และได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ รวมทั้งฝึกให้เด็กรู้จักความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วย

จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

เนื้อหา

กิจกรรมการเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและแบบปกติ

หลักการจัดกิจกรรม

1. การจัดกิจกรรมการเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ จะจัดในกิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุม เป็นเวลา 10 สัปดาห์ๆ 4 วันๆ ละ 30 นาที
2. การจัดกิจกรรมการเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ จะมีบล็อกมาตรฐานเป็นหลักและมีการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ในการเล่นประกอบทุก 2 วันต่อ 1 ชุดและการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ จะมีไม้บล็อกมาตรฐานเพียงอย่างเดียวโดยมีการแนะนำอุปกรณ์ทุกชิ้น
3. ให้เด็กได้เล่นมุมบล็อกอย่างอิสระ ด้วยความสนุกสนาน เพลิดเพลิน
4. สร้างบรรยากาศ ความเป็นกันเอง พูดคุยสนทนากับเด็กขณะเล่นมุมบล็อก แต่ไม่ใช่เป็นการกระตุ้น
5. สัปดาห์ที่ 1 สร้างความคุ้นเคยกับเด็ก
สัปดาห์ที่ 2-11 ดำเนินกิจกรรมการเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ สังเกตและบันทึกการใช้ภาษาของเด็ก โดยผู้วิจัย
6. เมื่อจบกิจกรรม เด็กรับผิดชอบในการช่วยกันเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

รูปแบบแผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก แบบเต็มรูปแบบและมุมบล็อกแบบปกติ

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้เด็กรู้จักใช้ภาษาในการพูดสื่อสารกับเพื่อนและครู
2. เพื่อพัฒนาความคิดจากการเล่นอุปกรณ์ในมุมบล็อก
3. เพื่อให้เด็กรู้จักปรับตัว ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
4. เพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

เนื้อหา

การเล่นมุมบล็อก เป็นการ เล่นชนิดหนึ่งของเด็กปฐมวัยที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาการด้านการพูด เด็กจะได้รับความสนุกสนาน และปฏิบัติตามข้อตกลงที่วางไว้

ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

ขั้นนำ (เวลา 5 นาที)

การสนทนา แนะนำอุปกรณ์และข้อตกลงในการเล่น

ขั้นดำเนินกิจกรรม (เวลา 20 นาที)

1. ให้เด็กเล่นสร้างบล็อกที่มีอยู่ในมุมบล็อกอย่างอิสระ ตามแผนการจัดประสบการณ์
2. ครูคอยดูแลและระมัดระวังอันตราย

ขั้นสรุป (เวลา 5 นาที)

1. เด็กนำเสนอผลงานที่ตนสร้าง
2. ครูให้สัญญาณเตือนเมื่อหมดเวลาเล่น
3. ให้เด็กเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย

การประเมินผล

1. สังเกตการใช้ภาษาในการสื่อสารกับเพื่อนและครู
2. สังเกตการปรับตัวขณะเล่นกับเพื่อน
3. สังเกตผลงานที่เด็กสร้าง
4. สังเกตการเก็บอุปกรณ์เมื่อเล่นเสร็จ

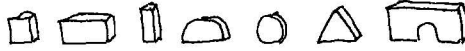
สื่อ-อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดมุมบล็อก

ในการจัดมุมบล็อก จะมีการเตรียมสื่อ-อุปกรณ์ ดังต่อไปนี้

1. มับบล็อกที่จัดไว้ให้เด็กทั้ง 2 กลุ่มได้เล่นทุกวัน คือ มับบล็อกมาตรฐาน
2. สื่อ อุปกรณ์ ต่างๆ จะจัดสลับทุก 2 วันต่อ 1 ชุด ในกลุ่มการเล่นมุมบล็อก

แบบเต็มรูปแบบ ดังนี้

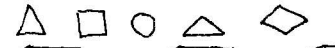
2.1 แท่งไม้สร้างสรรค์

2.2 แท่งไม้สีสร้างสรรค์

2.3 มับบล็อกทรงเรขาคณิต

2.4 บล็อกไม้ซ้อนรูป

2.5 บล็อกกลองกระดาด

2.6 ตัวต่อพลาสติกวงกลม

2.7 ตัวต่อพลาสติกขนาดใหญ่

2.8 ตัวต่อเลโก้ (Lego)

2.9 ตุ๊กตาพลาสติก

2.10 เปลือกหอยและก้อนหินต่างๆ

2.11 ไม้ไอศกรีมคละสี

2.12 ไม้หนีบ

2.13 ใส้ฟิล์ม

2.14 ชุด จานชามพลาสติก

2.15 ฝาน้ำอัดลม

2.16 ลูกปัด

2.17 หลอดด้าย

2.18 ป้ายจราจรและรถต่างๆ

2.19 เชือกต่างๆ

2.20 ฝาน้ำอัดลม

ตารางการจัดอุปกรณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ

ในการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ ใช้เวลา 10 สัปดาห์ๆ ละ 4 วัน ดังนี้

สัปดาห์	วันที่	อุปกรณ์
1	1	ไม้บล็อกมาตรฐาน , แท่งไม้สร้างสรรค์
	2	ไม้บล็อกมาตรฐาน , แท่งไม้สร้างสรรค์
	3	ไม้บล็อกมาตรฐาน , แท่งไม้สร้างสรรค์ , แท่งไม้สีสร้างสรรค์
	4	ไม้บล็อกมาตรฐาน , แท่งไม้สร้างสรรค์ , แท่งไม้สีสร้างสรรค์
2	5	ไม้บล็อกมาตรฐาน , แท่งไม้สีสร้างสรรค์ , ไม้บล็อกทรงเรขาคณิต
	6	ไม้บล็อกมาตรฐาน , แท่งไม้สีสร้างสรรค์ , ไม้บล็อกทรงเรขาคณิต
	7	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ไม้บล็อกทรงเรขาคณิต , บล็อกไม้ซ้อนรูป
	8	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ไม้บล็อกทรงเรขาคณิต , บล็อกไม้ซ้อนรูป
3	9	ไม้บล็อกมาตรฐาน , บล็อกไม้ซ้อนรูป , บล็อกกล่องกระดาษ
	10	ไม้บล็อกมาตรฐาน , บล็อกไม้ซ้อนรูป , บล็อกกล่องกระดาษ
	11	ไม้บล็อกมาตรฐาน , บล็อกกล่องกระดาษ , ตัวต่อพลาสติกวงกลม
	12	ไม้บล็อกมาตรฐาน , บล็อกกล่องกระดาษ , ตัวต่อพลาสติกวงกลม
4	13	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ตัวต่อพลาสติกวงกลม , ตัวต่อพลาสติกขนาดใหญ่
	14	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ตัวต่อพลาสติกวงกลม , ตัวต่อพลาสติกขนาดใหญ่
	15	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ตัวต่อพลาสติกขนาดใหญ่ , ตัวต่อเลโก้
	16	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ตัวต่อพลาสติกขนาดใหญ่ , ตัวต่อเลโก้
5	17	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ตัวต่อเลโก้ , ตุ๊กตาพลาสติก
	18	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ตัวต่อเลโก้ , ตุ๊กตาพลาสติก
	19	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ตุ๊กตาพลาสติก , เปลือกหอยก้อนหินต่างๆ
	20	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ตุ๊กตาพลาสติก , เปลือกหอยก้อนหินต่างๆ

6	21	ไม้บล็อกมาตรฐาน , เปลือกหอยก้อนหินต่างๆ , ไม้ไผ่กริมคละสี
	22	ไม้บล็อกมาตรฐาน , เปลือกหอยก้อนหินต่างๆ , ไม้ไผ่กริมคละสี
	23	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ไม้ไผ่กริมคละสี , ไม้หนึบ
	24	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ไม้ไผ่กริมคละสี , ไม้หนึบ
7	25	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ไม้หนึบ , ไม้ฟิล์ม
	26	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ไม้หนึบ , ไม้ฟิล์ม
	27	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ไม้ฟิล์ม , ชุดจานขามพลาสติก
	28	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ไม้ฟิล์ม , ชุดจานขามพลาสติก
8	29	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ชุดจานขามพลาสติก , ฝาน้ำอัดลม
	30	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ชุดจานขามพลาสติก , ฝาน้ำอัดลม
	31	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ฝาน้ำอัดลม , ลูกบิด
	32	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ฝาน้ำอัดลม , ลูกบิด
9	33	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ลูกบิด , หลอดด้าย
	34	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ลูกบิด , หลอดด้าย
	35	ไม้บล็อกมาตรฐาน , หลอดด้าย , ป้ายจราจรและรถจำลอง
	36	ไม้บล็อกมาตรฐาน , หลอดด้าย , ป้ายจราจรและรถจำลอง
10	37	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ป้ายจราจรและรถจำลอง , เชือกต่างๆ
	38	ไม้บล็อกมาตรฐาน , ป้ายจราจรและรถจำลอง , เชือกต่างๆ
	39	ไม้บล็อกมาตรฐาน , เชือกต่างๆ , ฝานม
	40	ไม้บล็อกมาตรฐาน , เชือกต่างๆ , ฝานม

ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก ครั้งที่ 1

สัปดาห์ที่ 1

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กได้ใช้ภาษาในการพูดสื่อสารกับเพื่อนและครู
2. เพื่อให้เด็กรู้จักคำศัพท์ใหม่ๆ จากชื่อ รูปร่าง อุปกรณ์ในมุมบล็อกจากการสนทนากับเพื่อน
3. เพื่อให้เด็กรู้จักปรับตัวในการเล่นกับเพื่อน
4. เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สื่อ

ไม้บล็อกมาตรฐาน , แท่งไม้สร้างสรรค์

ลักษณะการจัดมุมบล็อก

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นนำ 1.1 ครูสนทนากับเด็กถึงมุมบล็อกต่างๆ ภายในห้องเรียน 1.2 ครูนำไม้บล็อกมาตรฐานและแท่งไม้สร้างสรรค์แนะนำให้เด็กรู้จัก 1.3 ครูและเด็กสนทนาถึงวิธีการเล่นอุปกรณ์ในมุมบล็อกว่าสามารถเล่นได้หลายแบบ 1.4 ครูร่วมกันสร้างข้อตกลงกับเด็ก ดังนี้ - การปฏิบัติตนในการเล่น เช่น ไม่แย่งกัน ผลัดเปลี่ยนกันเล่น เป็นต้น - สัญญาณหมดเวลา 1.5 ครูนำบล็อกทั้งสองแบบวางในมุมบล็อก ขั้นดำเนินกิจกรรม 2.1 ให้เด็กเล่นสร้างบล็อกที่มีในมุมบล็อกอย่างอิสระ โดยขณะที่เด็กเล่นครูใช้คำถามหรือสนทนาพูดคุยกับเด็กเช่น	ขั้นนำ 1.1 ครูสนทนากับเด็กถึงมุมต่างๆ ภายในห้องเรียน 1.2 ครูนำไม้บล็อกมาตรฐานแนะนำให้เด็กรู้จัก 1.3 ครูและเด็กสนทนาถึงวิธีการเล่นบล็อกในมุมบล็อกว่าสามารถเล่นได้หลายแบบ 1.4 ครูร่วมกันสร้างข้อตกลงกับเด็ก ดังนี้ - การปฏิบัติตนในการเล่น เช่น ไม่แย่งกัน ผลัดเปลี่ยนกันเล่น เป็นต้น - สัญญาณหมดเวลา 1.5 ครูนำไม้บล็อกมาตรฐานวางในมุมบล็อก ขั้นดำเนินกิจกรรม 2.1 ให้เด็กเล่นสร้างในมุมบล็อกอย่างอิสระโดยขณะที่เด็กเล่นครูใช้คำถามหรือสนทนาพูดคุยกับเด็กเช่น

- อุปกรณ์ในมูมนี้มีลักษณะที่เหมือนหรือต่างกัน - หนูคิดว่าจะเล่นอุปกรณ์นี้อย่างไร 2.2 ครูดูแลและระมัดระวังอันตรายขณะเด็กเล่น ขั้นสรุป ครูและเด็กร่วมกันพูดคุยถึงสิ่งที่ตนสร้างโดยใช้คำถามต่อไปนี้ 1. เด็กๆลองเล่าสิ่งที่ตนสร้าง 2. ถ้าสิ่งที่เด็กๆสร้างเป็นจริง เด็กๆคิดว่าจะทำอย่างไร 3. เด็กๆคิดว่าสิ่งที่สร้างนี้ สามารถจะสร้างอะไรเพิ่มได้อีก 4. เด็กๆลองตั้งชื่อสิ่งที่สร้าง ครูให้สัญญาณเตือน เพื่อให้เด็กเตรียมตัวเลิกเล่น และช่วยกันเก็บอุปกรณ์ก่อนหมดเวลา ประมาณ 5 นาที	-บล็อกเหล่านี้มีลักษณะเหมือนหรือต่างกัน - หนูคิดว่าจะเล่นบล็อกเหล่านี้อย่างไร 2.2 ครูดูแลและระมัดระวังอันตรายขณะเด็กเล่น ขั้นสรุป ครูและเด็กร่วมกันพูดคุยถึงสิ่งที่ตนสร้างโดยใช้คำถามต่อไปนี้ 1. เด็กๆลองเล่าสิ่งที่ตนสร้าง 2. ถ้าสิ่งที่เด็กๆสร้างเป็นจริง เด็กๆคิดว่าจะทำอย่างไร 3. เด็กๆคิดว่าสิ่งที่สร้างนี้ สามารถจะสร้างอะไรเพิ่มได้อีก 4. เด็กๆลองตั้งชื่อสิ่งที่สร้าง ครูให้สัญญาณเตือน เพื่อให้เด็กเตรียมตัวเลิกเล่น และช่วยกันเก็บอุปกรณ์ก่อนหมดเวลาประมาณ 5 นาที
---	---

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมเด็กดังนี้

1. การใช้ภาษาสื่อสารกับเพื่อนและครู
2. การปรับตัวขณะเล่นกับเพื่อน
3. ผลงานที่เด็กสร้าง
4. ความรับผิดชอบในการจัดเก็บอุปกรณ์เมื่อเล่นเสร็จ

แผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก ครั้งที่ 2

สัปดาห์ที่ 1

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กได้ใช้ภาษาในการพูดสื่อสารกับเพื่อนและครู
2. เพื่อให้เด็กรู้จักคำศัพท์ใหม่ๆ จากชื่อ รูปร่าง อุปกรณ์ในมุมบล็อกจากการสนทนากับเพื่อน
3. เพื่อให้เด็กรู้จักปรับตัวในการเล่นกับเพื่อน
4. เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สื่อ

ไม้บล็อกมาตรฐาน , แท่งไม้สร้างสรรค์

ลักษณะการจัดมุมบล็อก

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นนำ 1.1 ครูสนทนากับเด็กถึงมุมบล็อกต่างๆ ภายในห้องเรียนว่ามีมุมอะไร เล่นอย่างไร 1.2 ครูนำอุปกรณ์ในมุมบล็อกมาให้เด็กดูอีกครั้ง 1.3 ครูและเด็กสนทนาถึงวิธีการเล่นอุปกรณ์ในมุมบล็อกว่าสามารถเล่นได้หลายแบบ 1.4 ครูร่วมกันสร้างข้อตกลงกับเด็ก ดังนี้ - การปฏิบัติตนในการเล่น เช่น ไม่แย่งกัน ผลัดเปลี่ยนกันเล่น เป็นต้น - สัญญาณหมดเวลา 1.5 ครูนำไม้บล็อกทั้งสองแบบวางในมุมบล็อก ขั้นดำเนินกิจกรรม 2.1 ให้เด็กเล่นสร้างบล็อกที่มีในมุมบล็อกอย่างอิสระ โดยขณะที่เด็กเล่นครูใช้คำถามหรือสนทนาพูดคุยกับเด็กเช่น	ขั้นนำ 1.1 ครูสนทนากับเด็กถึงมุมต่างๆภายในห้องเรียนว่ามีมุมอะไร เล่นอย่างไร 1.2 ครูนำไม้บล็อกมาตรฐานมาให้เด็กดูอีกครั้ง 1.3 ครูและเด็กสนทนาถึงวิธีการเล่นบล็อกในมุมบล็อกว่าสามารถเล่นได้หลายแบบ 1.4 ครูร่วมกันสร้างข้อตกลงกับเด็ก ดังนี้ - การปฏิบัติตนในการเล่น เช่น ไม่แย่งกัน ผลัดเปลี่ยนกันเล่น เป็นต้น - สัญญาณหมดเวลา 1.5 ครูนำไม้บล็อกมาตรฐานวางในมุมบล็อก ขั้นดำเนินกิจกรรม 2.1 ให้เด็กเล่นสร้างในมุมบล็อกอย่างอิสระโดยขณะที่เด็กเล่นครูใช้คำถามหรือสนทนาพูดคุยกับเด็กเช่น

- หนูคิดว่าจะเล่นอุปกรณ์นี้อย่างไร - หนูมีวิธีการเล่นแบบอื่นอีกไหม 2.2 ครูดูแลและระมัดระวังอันตรายขณะเด็กเล่นขั้นสรุป ครูและเด็กร่วมกันพูดคุยถึงสิ่งที่ตนสร้างโดยใช้คำถามต่อไปนี้ 1. เด็กๆลองเล่าสิ่งที่ตนสร้าง 2. ถ้าสิ่งที่เด็กๆสร้างเป็นจริง เด็กๆคิดว่าจะทำอย่างไร 3. เด็กๆคิดว่าสิ่งที่สร้างนี้ สามารถจะสร้างอะไรเพิ่มได้อีก 4. เด็กๆลองตั้งชื่อสิ่งที่สร้าง ครูให้สัญญาณเตือน เพื่อให้เด็กเตรียมตัวเลิกเล่นและช่วยกันเก็บอุปกรณ์ก่อนหมดเวลา ประมาณ 5 นาที	- หนูคิดว่าจะเล่นบล็อกเหล่านี้อย่างไร - หนูมีวิธีการเล่นแบบอื่นอีกไหม 2.2 ครูดูแลและระมัดระวังอันตรายขณะเด็กเล่นขั้นสรุป ครูและเด็กร่วมกันพูดคุยถึงสิ่งที่ตนสร้างโดยใช้คำถามต่อไปนี้ 1. เด็กๆลองเล่าสิ่งที่ตนสร้าง 2. ถ้าสิ่งที่เด็กๆสร้างเป็นจริง เด็กๆคิดว่าจะทำอย่างไร 3. เด็กๆคิดว่าสิ่งที่สร้างนี้ สามารถจะสร้างอะไรเพิ่มได้อีก 4. เด็กๆลองตั้งชื่อสิ่งที่สร้าง ครูให้สัญญาณเตือน เพื่อให้เด็กเตรียมตัวเลิกเล่นและช่วยกันเก็บอุปกรณ์ก่อนหมดเวลาประมาณ 5 นาที
--	--

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมเด็กดังนี้

1. การใช้ภาษาสื่อสารกับเพื่อนและครู
2. การปรับตัวขณะเล่นกับเพื่อน
3. ผลงานที่เด็กสร้าง
4. ความรับผิดชอบในการจัดเก็บอุปกรณ์เมื่อเล่นเสร็จ

แผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก ครั้งที่ 3

สัปดาห์ที่ 1

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กได้ใช้ภาษาในการพูดสื่อสารกับเพื่อนและครู
2. เพื่อให้เด็กรู้จักคำศัพท์ใหม่ๆ จากชื่อ รูปร่าง อุปกรณ์ในมุมบล็อกจากการสนทนากับเพื่อน
3. เพื่อให้เด็กรู้จักปรับตัวในการเล่นกับเพื่อน
4. เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สื่อ

ไม้บล็อกมาตรฐาน , แท่งไม้สร้างสรรค์ , แท่งไม้สีสร้างสรรค์

ลักษณะการจัดมุมบล็อก

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นนำ 1.1 ครูและเด็กร่วมกันสนทนาถึงมุมบล็อกต่างๆ และวิธีการเล่นมุมต่าง 1.2 ครูนำแท่งไม้สีสร้างแนะนำให้เด็กรู้จัก 1.3 ครูและเด็กสนทนาถึงวิธีการเล่นอุปกรณ์ในมุมบล็อกว่าสามารถเล่นได้หลายแบบ 1.4 ครูร่วมกันสร้างข้อตกลงกับเด็ก ดังนี้ - การปฏิบัติตนในการเล่น เช่น ไม่แย่งกัน ผลัดเปลี่ยนกันเล่น เป็นต้น - สัญญาณหมดเวลา 1.5 ครูนำแท่งไม้สีสร้างสรรค์ไปวางรวมกับบล็อกที่มีอยู่ ขั้นดำเนินกิจกรรม 2.1 ให้เด็กเล่นสร้างบล็อกที่มีในมุมบล็อกอย่างอิสระ โดยขณะที่เด็กเล่นครูใช้คำถามหรือสนทนาพูดคุยกับเด็กเช่น	ขั้นนำ 1.1 ครูและเด็กร่วมกันสนทนาถึงมุมต่างๆ และวิธีการเล่นมุมบล็อก 1.2 ครูนำไม้บล็อกมาตรฐานมาให้เด็กดู 1.3 ครูและเด็กสนทนาถึงวิธีการเล่นบล็อกในมุมบล็อกว่าสามารถเล่นได้หลายแบบ 1.4 ครูร่วมกันสร้างข้อตกลงกับเด็ก ดังนี้ - การปฏิบัติตนในการเล่น เช่น ไม่แย่งกัน ผลัดเปลี่ยนกันเล่น เป็นต้น - สัญญาณหมดเวลา 1.5 ครูนำไม้บล็อกมาตรฐานวางในมุมบล็อก ขั้นดำเนินกิจกรรม 2.1 ให้เด็กเล่นสร้างในมุมบล็อกอย่างอิสระโดยขณะที่เด็กเล่นครูใช้คำถามหรือสนทนาพูดคุยกับเด็กเช่น

- หนูคิดว่าจะเล่นอย่างไรกับอุปกรณ์เหล่านี้ - หนูคิดว่าอุปกรณ์เหล่านี้จะเล่นอย่างอื่นได้อีกไหม 2.2 ครูดูแลและระมัดระวังอันตรายขณะเด็กเล่น ขั้นสรุป ครูและเด็กร่วมกันพูดคุยถึงสิ่งที่ตนสร้างโดยใช้คำถามต่อไปนี้ 1. เด็กๆลองเล่าสิ่งที่ตนสร้าง 2. ถ้าสิ่งที่เด็กๆสร้างเป็นจริง เด็กๆคิดว่าจะทำอย่างไร 3. เด็กๆคิดว่าสิ่งที่สร้างนี้ สามารถจะสร้างอะไรเพิ่มได้อีก 4. เด็กๆลองตั้งชื่อสิ่งที่สร้าง ครูให้สัญญาณเตือน เพื่อให้เด็กเตรียมตัวเลิกเล่น และช่วยกันเก็บอุปกรณ์ก่อนหมดเวลา ประมาณ 5 นาที	- หนูคิดว่าจะเล่นอย่างไรกับบล็อกเหล่านี้ - หนูคิดว่าบล็อกเหล่านี้จะเล่นอย่างอื่นได้อีกไหม 2.2 ครูดูแลและระมัดระวังอันตรายขณะเด็กเล่น ขั้นสรุป ครูและเด็กร่วมกันพูดคุยถึงสิ่งที่ตนสร้างโดยใช้คำถามต่อไปนี้ 1. เด็กๆลองเล่าสิ่งที่ตนสร้าง 2. ถ้าสิ่งที่เด็กๆสร้างเป็นจริง เด็กๆคิดว่าจะทำอย่างไร 3. เด็กๆคิดว่าสิ่งที่สร้างนี้ สามารถจะสร้างอะไรเพิ่มได้อีก 4. เด็กๆลองตั้งชื่อสิ่งที่สร้าง ครูให้สัญญาณเตือน เพื่อให้เด็กเตรียมตัวเลิกเล่น และช่วยกันเก็บอุปกรณ์ก่อนหมดเวลาประมาณ 5 นาที
---	--

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมเด็กดังนี้

1. การใช้ภาษาสื่อสารกับเพื่อนและครู
2. การปรับตัวขณะเล่นกับเพื่อน
3. ผลงานที่เด็กสร้าง
4. ความรับผิดชอบในการจัดเก็บอุปกรณ์เมื่อเล่นเสร็จ

แผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อก ครั้งที่ 4

สัปดาห์ที่ 1

จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กได้ใช้ภาษาในการพูดสื่อสารกับเพื่อนและครู
2. เพื่อให้เด็กรู้จักคำศัพท์ใหม่ๆ จากชื่อ รูปร่าง อุปกรณ์ในมุมบล็อกจากการสนทนากับเพื่อน
3. เพื่อให้เด็กรู้จักปรับตัวในการเล่นกับเพื่อน
4. เพื่อให้ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สื่อ

ไม้บล็อกมาตรฐาน , แท่งไม้สร้างสรรค์ , แท่งไม้สีสร้างสรรค์

ลักษณะการจัดมุมบล็อก

กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นนำ 1.1 ครูพูดชมเชยเด็กๆที่เล่นอุปกรณ์ในมุมแล้วรู้จักเก็บของเข้าที่เรียบร้อย 1.2 ครูนำอุปกรณ์ในมุมบล็อกให้เด็กดูอีกครั้ง 1.3 ครูและเด็กสนทนาถึงวิธีการเล่นอุปกรณ์ในมุมบล็อกว่าสามารถเล่นได้หลายแบบ 1.4 ครูร่วมกันสร้างข้อตกลงกับเด็ก ดังนี้ - การปฏิบัติตนในการเล่น เช่น ไม่แย่งกัน ผลัดเปลี่ยนกันเล่น เป็นต้น - สัญญาณหมดเวลา 1.5 ครูนำอุปกรณ์ไปวางในมุมบล็อก ขั้นดำเนินกิจกรรม 2.1 ให้เด็กเล่นสร้างบล็อกที่มีในมุมบล็อกอย่างอิสระ โดยขณะที่เด็กเล่นครูใช้คำถามหรือสนทนาพูดคุยกับเด็กเช่น	ขั้นนำ 1.1 ครูพูดชมเชยเด็กๆที่เล่นบล็อกในมุมแล้วรู้จักเก็บของเข้าที่เรียบร้อย 1.2 ครูนำไม้บล็อกมาตรฐานมาให้เด็กดู 1.3 ครูและเด็กสนทนาถึงวิธีการเล่นบล็อกในมุมบล็อกว่าสามารถเล่นได้หลายแบบ 1.4 ครูร่วมกันสร้างข้อตกลงกับเด็ก ดังนี้ - การปฏิบัติตนในการเล่น เช่น ไม่แย่งกัน ผลัดเปลี่ยนกันเล่น เป็นต้น - สัญญาณหมดเวลา 1.5 ครูนำไม้บล็อกมาตรฐานวางในมุมบล็อก ขั้นดำเนินกิจกรรม 2.1 ให้เด็กเล่นสร้างในมุมบล็อกอย่างอิสระโดยขณะที่เด็กเล่นครูใช้คำถามหรือสนทนาพูดคุยกับเด็ก เช่น

- เด็กๆลองหาวิธีการเล่นอุปกรณ์เหล่านี้ว่า สามารถเล่นอย่างไรได้อีก - อุปกรณ์เหล่านี้สามารถเล่นแบบอื่นได้อีกไหม 2.2 ครูดูแลและระมัดระวังอันตรายขณะเด็กเล่น ขั้นสรุป ครูและเด็กร่วมกันพูดคุยถึงสิ่งที่ตนสร้าง โดยใช้คำถามต่อไปนี้ 1. เด็กๆลองเล่าสิ่งที่ตนสร้าง 2. ถ้าสิ่งที่เด็กๆสร้างเป็นจริง เด็กๆคิดว่าจะ ทำอย่างไร 3. เด็กๆคิดว่าสิ่งที่สร้างนี้ สามารถจะสร้าง อะไรเพิ่มได้อีก 4. เด็กๆลองตั้งชื่อสิ่งที่สร้าง ครูให้สัญญาณเตือน เพื่อให้เด็กเตรียมตัวเลิกเล่น และช่วยกันเก็บอุปกรณ์ก่อนหมดเวลา ประมาณ 5 นาที	- เด็กๆลองหาวิธีการเล่นบล็อกเหล่านี้ว่า สามารถเล่นอย่างไรได้อีก - บล็อกเหล่านี้สามารถเล่นแบบอื่นได้อีกไหม 2.2 ครูดูแลและระมัดระวังอันตรายขณะเด็กเล่น ขั้นสรุป ครูและเด็กร่วมกันพูดคุยถึงสิ่งที่ตนสร้าง โดยใช้คำถามต่อไปนี้ 1. เด็กๆลองเล่าสิ่งที่ตนสร้าง 2. ถ้าสิ่งที่เด็กๆสร้างเป็นจริง เด็กๆคิดว่าจะ ทำอย่างไร 3. เด็กๆคิดว่าสิ่งที่สร้างนี้ สามารถจะสร้าง อะไรเพิ่มได้อีก 4. เด็กๆลองตั้งชื่อสิ่งที่สร้าง ครูให้สัญญาณเตือน เพื่อให้เด็กเตรียมตัวเลิกเล่น และช่วยกันเก็บอุปกรณ์ก่อนหมดเวลาประมาณ 5 นาที
---	--

การประเมินผล

สังเกตพฤติกรรมเด็กดังนี้

1. การใช้ภาษาสื่อสารกับเพื่อนและครู
2. การปรับตัวขณะเล่นกับเพื่อน
3. ผลงานที่เด็กสร้าง
4. ความรับผิดชอบในการจัดเก็บอุปกรณ์เมื่อเล่นเสร็จ

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ
และมุมบล็อกแบบปกติ

1. อาจารย์อิษยา แสงบรรเจิดศิลป์
ครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลประเสริฐศิลป์ กรุงเทพมหานคร
2. อาจารย์จิตพรณ ทองคำ
อาจารย์โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
3. อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน
อาจารย์โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวัดพัฒนาการทางการพูด

1. อาจารย์ราศี ทองสวัสดิ์
อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน ฯ
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
2. อาจารย์อารี เกษมรติ
อาจารย์ผู้สอนชั้นอนุบาลโรงเรียนอนุบาลสามเสน ฯ
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์สุวรรณา ไชยะธน
อาจารย์โปรแกรมการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวจุฬารัตน์ อินนัพฒน์
วันเดือนปีเกิด	1 สิงหาคม 2515
สถานที่เกิด	อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	2/146 ชั้น 3 อาคาร P1 ถนน ปิ๊ปปูล่า ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถนนอิสรภาพ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดเขาสุวรรณประดิษฐ์ อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2531	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนศรีธรรมราชศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2534	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนกุนนทีรุทธารามวิทยาคม เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2538	การศึกษาระดับบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จากสถาบันราชภัฏพระนคร เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	การศึกษาระดับบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ